

ERYCI PUTEANI
EPISTOLARVM
FERCVLA
SECVnda.
CENTVRIA II.
& innovata.

LOVANII,
EX OFFICINA FLAVIANA.

cc. I O C. X I I I .

I V S T V S L I P S I V S
ERYCIO PVTEANO SVO
calcar addit ad

Editionem EPISTOLARVM.

E Quando, PVTEANE, vota nostra
Et tuam pariter fidem resignas?
Quando FERCLA SECUNDA EPISTOLARVM,
Illa lauta, diserta, & erudita
Fas contingere, fas erit fruisci?
PROMVLSIS tua nuper hoc spopondit.
Si negas, titulus re vincit: cum
ANTECAENIA iam data, ipsa CÆNA
Iure poscitur - audin' hoc amice?
Et fides agitur tua, atque fama:
Libera una operâ illam, & hanc adauge.

C. V.

C. V.

LUDOVICO SEPTALIO,
PATRICIO MEDIOLANENSI,
VRBIS SVÆ ÆSCVLAPIO,
ELEGANTIARVM GENIO;
QVEM BONI PRÆSIDIVM,
DOCTI DELICIVM,
VTRIQUE
PRISCAE ET FUGIENTIS
VIRTUTIS, DOCTRINÆ, HUMANITATIS
EXEMPLVM HABENT;

EPISTOLARVM
FERCVLA SECVNDA,
SVO PRÆSIDIO,
SVO DELICIO,
SVO EXEMPLO,
VELVT PATRI FILIVS,
SACRA ET ÆTERNA VOVET

ERYCIVS PVTEANVS.

MEDIOLANI
VII. KAL. MART. 100. 1500.

HIC ILLE VIR,
----in quo veteris vestigia recti,
Et mores video ductos meliore metallo.

AD LECTOREM.

AD EPISTOLARVM FERCVL A SECVNDA,
Mi Lector , velut ad novum Convivium
te voco. Novum : quod ē mea mora , ē quorun-
dam nausea sic discrevit . Sed illa mea , ut rem di-
cam , ab hac quorundam orta , collisis rationibus ,
universum pñè institutum conturbavit . Quem
enim non retardent , immò sistant tot iudicia , tot cen-
sura ? Ab illis ipsis , qui cum puerili balbutie adulti
colluct autur , quanto fastidio , quanto supercilie le-
gor ! sensum meum , ad suum ; phrases , ad suas ; ver-
ba , ad sua examinant : ē Epistolas singulas , quasi
sibi scriptas . O ineptos ! Primum , sensum meum
mihi proprium esse volo : phrases ē verba ,

Servatā semper lege , & ratione loquendi ,
ab Antiquis . Deinde Epistola sicuti virgo esse de-
bet ; uni illi placere , cui mittitur , ē velut nubit .
Non adeosdem , aut pares ego scribo ; ē ad plures
quotidie tamen scribo : secreta ad amicum , erudi-
ta , quantum quidem subitanæ industria protrudit ,
ad doctum : tu hac omnia tuo torno ē cothurno
compares ? nisi amicus , secreta mea non potes ; nec
erudita , nisi doctus . Ad doctum autem Epistola
mihi habeat , quod matrona negatum est ,

Dicendi genus , & curvum sermone ro-
tato

Torqueat Enthymema:

ad amicum, seria, ludicra, mixta; quaque nasci
inter duos debent, & perire inter duos. Cur igitur
edo? quia docti & amici pariter patiuntur: quia
multa intercurrunt bonis & quisque ingeniis non re-
pudianda: quia cum fructu aut delectatione le-
guntur quædam, nec intelliguntur. In picturâ lineæ
& figura excitant, tametsi res & historia non in-
tellecta: ita in Epistola, ipse ille color & sanguis
dictionis, licet sensus alibi fugitivus. Sed quam tunc
juvat intendere mentis aciem, & sensum scriptoris
sequi! Experire, & diversum te ab iis presta, qui,
nescio quo morbo, aliena omnia scripta sub calum-
niam rapiunt iniquissima censuræ. De Epistolis
autem meis hoc illius judicium amplectere, qui ad
famam veterum ipse Epistolas scripsit atque divul-
garvit. Quis ille? ecce tibi nomen; imo ecce judi-
cium ipsum in Epistolâ expressum.

) (3

I V S T V S

IVSTVS LIPSIUS
ERYCIO PUTEANO suo.

PROMVLSIDEM tuam vidimus, id est, vina & mella. Pla-
nè pro suo nomine liber est : & acumen sive acrimoniam
in sensibus habet, & in verbis puritatem, atque etiam sua-
vitatem. Quid amplius dicam? nisi illud,

I. bone, quò tuate virtus vocat, i pede fausto.

Adalia, longius, longiusq; mi Puteane: sed pede semper recto,
id est, per viam quam veteres calcarunt, & ego monedo aut do-
cendo prævi. Novitios istos si audias, stolidos aliquos Hermas;
deflectas, & ad languida quædam aut frigida te dones, quæ ipsi
Tulliana vocant. O quæ indigneatur & colorem non teneat, si
resurgat ille Tullius, & hæc cernat! Ille altus, ille excitatus, &
alacer, plenus spirituum & sanguinis, probet hos tabidos, ja-
centes, & verè χαμηπετεῖς λόγους? Atqui phrasin ejus & verba ha-
bent. Nescio. dicunt: sed hoc scio, non verba, sed pectus & vim
mentis esse, quæ disertos facit. Scitè nuper à Politiano dictum,
meliorem honestioremq; leonis faciem esse, quæ simiæ; etsi
ista ad hominem propriùs accedit. Nihil est hoc imitari, si à te
nihil inspiras; imo si omnia tua non facis, & velut è proprio
fonte emittis.

----qui sibi fidic

Dux, regit examen.

Alii serviant, mendicent: fama aut vita non respiciet, quicquid
hoc est scriptorum. Stuporem! ad unius illam imitationem
nunc nos vocari: quod nemo veterum aut piorum somniavit!
Scilicet plus cordis nostri magistri habent, quæ Fabius & ipse
Cicero, qui ad omnes non oratores solum, sed historicos, poë-
tas etiam ducunt. Sed omitto has lacunas, quæ non nisi ab im-
bre implentur, à se arentes: tu inter vivos, ut dixi, fontes esto,
& quod sequi solet, perennes.

INDEX
FERCVLORVM SECUNDORVM.

A	Loysio Georgio Epistol. LI.	G	Gabrieli Steydlino, XXXVII.
			Gerardo Cantavio, XXXII.
<i>Aloysio Lollino Episcopo Belluni,</i>	XIII.	LXXXIII.	Guilielmo Athenio, II.LII.
<i>Angelo Stephano Garono,</i>	XII.	Gulielmo Huysmanno, XLVII.	
<i>Anna & Christina Puteane, sororibus meis,</i>	XVI.	Gulielmo Montbelonio, LXIX.	
<i>Antonio Clerico,</i>	XLIII.	Gulielmo Richardoto, LX	
<i>Aquilino Coppino,</i>	XXVIII.	H	Hannibali Bernæ, & Leonar-
			do Cardano, L.
<i>Arnaldo Cathio,</i>	XLV.	Helena Crevellæ, XC.	
<i>Auditoribus meis,</i>	XVII.	Henrico Farnesio, XXXVI.	
B	Carolo Homodeo, LXXX.	LVII. LXXXVII. XCVI.	
<i>Carolo Laurino,</i>	X. LXIII.	Henrico Cranensteinio, XXXI.	
<i>Christophoro Mauricio,</i>	III.	Hermannio Grelio, XCIV.	
<i>Claudio Marnio Typographo,</i>	XXV. LXVIII.	Hieronymo Mercuriali, XLI.	
<i>Competæ meo,</i>	XLVIII.	Huberto Audeiantio, LV.	
D	Dominico Rudolfo, XL.	LXXXIV. XCIX.	I
F	Florentio Laurino, XV. LXX. C.	Io. Bapt Hansenio, XXIV.	
<i>Francisco Cagnolio,</i>	LXXXIV.	Io. Bapt Sacco, XLII.	
<i>Francisco Landriano,</i>	XLIX.	Io. Bernartio, VI.	
<i>Francisco Teutonio,</i>	XXXIX.	Io. Civili, XXX.	
<i>Frederico Bonaventuræ,</i>	XXII.	Io. Coto vico, VIII. XXXV.	
<i>Frederico Borræmao S. R. E.</i>	LXI.	Io. Fernandæo Velasco Co- mestabili Castellæ, VII.	
<i>Cardinali,</i>	LXXI.	LXXXI.	
<i>Frederico Quintio,</i>	LIX.	Io. Mangano, XCII.	
		Io. Mo-	

I N D E X.

<i>Io. Moreto,</i>	XLIV.	<i>Matthæo Sanderio,</i>	XIII.
<i>Io. Sadelerio,</i>	LXXIX.	<i>Melchiori Veltwyckio meo,</i>	
<i>Io. Seroulſo,</i>	LXV.		XXXIV.
<i>Io. Vicentio Pinello,</i>	XIV.		N
	XXXIV. LI.XCI.	<i>Nicolao Collardo,</i>	XCVIII.
<i>Io. Wouwero,</i>	LXXVI.	<i>Nicolao Fabricio Calassio,</i>	
<i>Isabella Andreina,</i>	V. XIX.		LVII.
	LVI. LXXVIII.		O
<i>Julio Cæſari Ruginellio,</i>	XXI.	<i>Octavio Vismare,</i>	XCIII.
<i>Julio Cafferio,</i>	XXVI.		P
<i>Iusto Lipſio,</i>	IX. XXIII.	<i>Paullo Benio,</i>	LXXI.
	XLVI. LXVI. XCV.	<i>Paullo Francisco Cigalino,</i>	
			LXVII.
L		<i>Petro Cantonio,</i>	LXXV.
<i>Laurentio Pignorio,</i>	LXXXVI.	<i>Petro Pantino,</i>	XXVII.
<i>Leonardo Gutenſteinio,</i>		<i>Philippo Rubenio,</i>	LV. LXXVII.
	LXXXV.		
<i>Livino de Succa,</i>	VIII.		R
<i>LUDOVICO SEPTALIO,</i>	I.	<i>Raphaëli Sadelerio,</i>	LXXIX.
	XI. XVIII. XXIX. XXXVIII.		
	LIII. LXXII. LXXXVIII.		S
		<i>Scipioni Campo,</i>	XX.
			T
M			
<i>Marco Velfero,</i>	IV. LXIV.	<i>Thomæ Segeto,</i>	VIII.
<i>Marcellino Gemuensi,</i>	XL.		LXII. LXXIII.

A P P R O B A T I O.

Hanc ERYCIPVTEANI V. C. Epistolarum Centuriam secundam, paricùm primâ judicio & approbatione endâ censeo.

GVLIELMVS FABRICIVS, Noviomagus,
Apostolicus & Archiducalis librorum Censor.

Cum gratiâ & Privilegio Serenissimorum BELGICAE
PRINCIPVM.

Signat.

Buschere.

ERYCI PUTEANI

EPISTOLARVM FERCVLA SECVNDA.

EPIST. I. *Mediolanum.*

LUDOVICO SEPTALIO, V. C.

Patricio & Medico Mediolanensi S. D.

ERVM amicum pro thesauro
semper habui: & te talem LVD.
SEPTALI, blandum verbis,
benignum affectu; alterum qua-
si Parétem meum, alterum quasi
Doctorem; sed Parentis, & Do-
ctoris caussâ. qui uterque te po-
tissimum consortem, an succidaneum? poscebat: ille
Amoris, hic Eruditionis. Ego quoque te respexi po-
tissimum, & nunc respicio absens; ut, si amare me ve-
lis, scias te filium invenisse; discipulum, si formare.
Sed tu me amas mi Parens, formas mi Doctor, & æ-
terno pietatis vinclo tibi obstrictum habes. Tibi?
imò multis. multi enim in me proni, quia tu es: & sic
quoque multis me debere fateor, quia tibi. Quando,
& quo ære exsolvam? voluntas certè adest, ô si facul-
tas, & vires! Nunc verò & vivendum & moriendum
mihi adhuc ingrato. ingrato inquam: nisi agnoscendo
beneficia atque promulgando, redhostire videar: fa-
turus mehercle, et si non videar: hoc in primis, quo
ad publicum munus & famam mea studia is produ-

A

ctum.

Etum. Annon in eos, & prensare jam coepisti? alii
scribunt. Perfice, perfice: beneficium ego si non re-
ferre, agnoscere & aestimare tamen scio. Vale. Pa-
tavii, vii. Eid. Sextil. 10. CI.

EPISTOLA II. Florentiam.

GVLIELMO ATHENIO meo,
Medicinae Doctori.

HE M fulmen tuorum verborum! mi ATHENI,
Cur me querebis exanimas tuis?
Ego? pudet pœnitentia effari. inviolatum
Amicitiae nostræ sacramentum habeo, & colo. Misericordia
ad illum tuum, PANEGYRICVM meum, misi
litteras; ut ille porrò ad te. Fidem hominis, si ne-
glexit: ego tamen extra culpam. Tuas (Mercu-
rium testor) nullus accepi; nisi ultimas hasce, bre-
ves, tristes: in quibus optimi parentis tui funus,
tuasque lacrymas video. comprime, mi amice; &
cogita Deum Naturamque sic jubere, ut homo
inter homines esse aliquando desinat; ut filium
pater præcedat. Ille ante te fuit, ut post illum tu
esses. Citiùs si cursum hunc finivit, quid nisi com-
pendium fecit miseriæ humanæ? Sed haec ego non
inculco, prompta & expensa tibi, ad rectæ rationis
lancem: tantum ipse vivas, valeas, posterosq; cogites.
Mediolani, v. Kal. April. 10. CI.

EPI-

EPISTOLA III.

CHRISTOPHORO MAURICIO,
Sapientiae Professori.

CVM te cogito, Doctissime vir, illud Comici co-
gito:

Vt s̄a p̄summa ingenia in occulto latent!

Tam amicenum, tam Litteris plenum pectus publicè
non suspici, non coli? Ævi culpâ, sed & aliquâ tuâ fit.
Ævi, quod aversum & alienū ab omni ingenii cul-
tu, totum in vitiis & in fastu. Quid mirum? ad præ-
mia quisque lascivit & peccat.

Sola pruinoſis horret facundia pannis,
Atque in op̄i lingua deſertas in vocat artes.

Sed & tuâ aliquâ culpâ dixi, et si sine culpâ: qui è ru-
moris turbido vestibulo te recipis ad cōſcientiæ trā-
quillitatem. Sapienter hoc quidem mehercle, & pro
animi decoro. Quid enim Famæ illa blandiens aura,
tam anxiè captata, tam studiosè collecta? uno verbo,
aura, umbra, nihil. Virtutis omnis fructus in animo
situs est; & contemptu ipso gloriæ, præmium gloriæ
in ſe quisque invenit, etiam non quæſitum. Evidem
cùm hæc diſputo, te laudo; ſed conatū obſtreperi il-
lius rideo, qui cælū terramq; cōmoturus in me vide-
batur, ut naſcentē aliquam Famam meā obrueret. Et
tamē, ſi Dls placet, censurā nunc quoq; ſcriptorū me-
orū gerit: quo ſuffragio? nullo bono, aut ullius boni.
Αύχεπι τὸ φρέαρ χορεύει. Ego inter homines me eſſe ſcio,
errori obnoxiū, & correſtiones libēs patior, ſed à pro-
bo, & perito. Ille autē quis eſt? num probus? meū non

A 2 eſt

est censere: num peritus? ex oratione liquet , quâ in publicum nuper erupit. O putidum fastum! in pulcherrimo illo centone plura pñne vitia , quâm verba: & quæ vitia? decumana; ferulâ, ferulâ multanda. Tota dictio enervis, sine sanguine, sine colore : uti & ipse auctor, cum Catullo dicam,

----- *inaurata pallidior statuâ.*

Sed illum linquo , te amo, & BONAM MENTEM.
Vale. xi. Kal. Octobr. 100. 100.

EPISTOLA IV. *Augustam Vindel.*

MARCO VELESERO V. A.

Reip. Augustana II. viro Praefecto.

ANTE menses aliquot imaginem meam ad te misi; sæpiusque litteras: accepisti? nescio; quia ab illo tempore nihil à te. Semper, mihi crede, silentium suspectū est. Quid autem? minùs tibi fortassis ex animi sententiâ avertat Deus. An aliquid oblivionis mei? & hoc avertat. Ego te amo; & sic durum esset non à te amari. Debiles in me caussæ sunt, fateor , amoris: sed tu quoque scis humanum esse, quem despicias, non despicere. Ut Sol ille non siderat tantum, inter quæ medius fertur, illustrat; sed imam & minimam hanc quoque maculam telluris: sic non & quales illos tuos & in alto positos amabis tantum; sed nos quoque in humili & obscuro amabis. nisi inducias quasdam esse vis, & intervalla amoris, Si ita; lucem nobis licet parum per subtrahas, at nec calorë: scriptiōnem, non amorem . quod te rogo ; & salvere jubeo. PROMULSIS posita est , & exemplar ad te meo

meo nomine mittet, ad quem tu hasce adjunctas. Mediolani, vi. Kal. Octobr. 10. 1511.

De PINELLO scio te scire : ego doloris cicatricem non reuello.

EPISTOLA V. Ticinum.

ISABELLÆ ANDREINÆ.

TANTAM facundiā, tantas litteras in feminam cadere! Vbi robustior ille sexus, qui in chartis pallet, in pulpitis sudat, in studiis consenescit? Ecce litteris nunc quoque Amazones sunt, & Penthesileam suam habent. Annon sic meritò te appellēm ANDREINA, & *rois avspacis* opponam? Feminis à Naturā insitum, loqui: tibi verò, bene loqui. quo fit, ut corrigendo muliebre vitium, virilem virtutem superes. Platonī olim, ut in prodigio est, mel suum apes, velut divinæ facundiæ indices, in os inseruerunt: tibi verò Gratiæ ipsæ, non montem Hymettum (Valerii verbis utor) *thymi flore redolentem*, sed Musarum Heliconios colles omni genere *Doctrinæ virentes*, Dearum instinctu depastæ, maximo ingenio dulcissima alimenta summa eloquentia instilasse videntur. Scribis acutè accurateque: dicis ex tempore, sed quasi scripseris; eâ ubertate & copiâ, ut cum nihil addi possit, nihil supersit; eo gestu, ut loqui ipsos digitos, eâ voce, ut intus canere Sirenū concordiam putem, eâ denique felicitate & successu, ut nutu arbitrioque tuo

----- pleni modereris frena theatri.

Quoties te audivi, inscitiam & infantiam quorundam deprehendi, quise doctos disertosque profitentur: ac

A 3 me ipsum

me ipsum quoque, cui dicendi partes in publico sunt,
 puduissest tituli mei; nisi tu cum elegatissimo carmine
 afferuisses. Ego augurium interpretor, quod tu e-
 logium esse voluisti: & sic elogii luce circumfusus,
 tueor dignitatē nominis mei, velut augurio promis-
 sam. Tu verò beata, ô Suada, ô Musa, cui jam immor-
 talitas parta! Tua enim, dum vivis, scripta in pretio
 sunt, & leguntur ac, dum vivis, aliorum quoque de te
 monumenta habes, & posteritati tuae cœpisti interes-
 se. Eja, Eja: lege, & legere; imò excitare, ut scribendo
 scribentium præconiasuperes:excitare, ut posteriorū
 accessuram admirationem augeas. Te nobis Natura
 ipsa, temporisq; pater: tu te posteris dabis. quodque
 te admiramus, tuae industriae, & simul benignæ Na-
 turæ acceptum ferimus; sed quod posteri admirab-
 buntur, in te unam redundabit. Quò te vehementius
 hortor & rogo, ne minùs scribendo teipsam poste-
 ris, quam dicendo benignitatem Naturæ nobis com-
 mendes. MYRTILLAM Eclogam, & nunc EPIGRAM-
 MATA vidimus: plura emolire; ut liberis fœcunda, li-
 bris quoque evadas. Ergo *Epistolares lucubrations*,
 queis Comicas omnes delicias, Tragicas divitias, &
 quicquid elegantiarū est, inclusisti, de manu prome,
 ut in manus multorum veniant: nos heredes, & de-
 inceps posteri erunt: tu tamen semper domina. Ali-
 ter enim se Fortunæ ludibria, aliter hæc ingenii mo-
 numenta habent: illa, post te alium atque alium pos-
 sessorem sortientur: hæc nunquam tua esse desinent,
 etiam cum videbuntur desisse. Est etiam, quod jure
 quodā amplius à modestiâ tua exigimus: ut, præmio
 ingenii publicè sumpto, ostendas te non ingratosecu-
 jo tam præclaris ac luculentis dotibus illuxisse. Ita-
 miliorum - A que

EPIST. FERC. SECVnda.

que laurum carpe , & tempora , venustamque il-
lam ^{χρυσης οφεδιτης} venustatem in umbra. ita enim futu-
rum, ne dum verborum necare audientium sensum
mulces, vultus igne nitore & oculorum radiis accé-
das. Nec renue. Posteri ipsi iniquè laturi , quòd pro-
mereri Phœbæum hunc honorem potueris , non as-
sumperis: nos malè audituri, quasi præmium invide-
rimus. Cogita ô Suada, ô Musa, & teipsam, nos homi-
nésque venturos cogita ; me quidem ingenii, & elo-
quii tui miratorem & cultorem æternūm habitura.
Sic carmen hoc habe, non ut ipsum (impolitū enim
est,) sed ut animum inspicias. Vale. Mediolani,
Postridie Eidus Decembr. 1501.

AD

ISABELLAM ANDREINAM,
SECVLI NOSTRI SVLPICIAM,
Florem illibatum populi Suadæq; medullam.

TER dilecta Iovi, cui tres tria munera calo
Contribuere Deæ, Cypris, Tritonia, Iuno;
Carmine te facili dicam, tua munera dicam,
Quæ tribuere Deæ, Cypris, Tritonia, Iuno.
Cypris, natalem creperi cum luminis auram
Libares, medio spumantis gurgite Ponti
Emergens, vultumque tibi, ciliumq; , comamq;
Flore venustatus tinxit, Geniumq; , Leporum
Omnibus insperfit membris, Venus altera ut eßes;
Alma Venus, sed casta, & castimater Amoris.
Mox, ubi conspexit neglecta crepundia Pallas,
Indidit ingenii vires, & semina Famae,
Pierio facilem perfundens nectare mentem,
Pierio facilem perfundens nectare linguam:

Menitem

Mentem, quā prisci duraret Musa Lycéi,
 Linguam, quā prisci duraret Suada Theatri.
 Pennato sequitur gressu Saturnia Iuno,
 Nubilis indignans sine conjugē virginis amos
 Labi: felicem thalamum, tēdasq; jugales,
 Et tabulas ornat: carmen canit ipse Hymenaeus.
 Duceris à caro, & numero fæcunda marito,
 Multiplici paterè Lucinæ prole labores.
 Constans connubii vinclum! Tu conjugē digna:
 Te pariter conjux, cui pignora cara dedisti.
 Nunc ternæ veterem Diu posuere furorem,
 Quasq; Paris peperit rixas, feliciter aufers.
 Tuno va dicēris Cypris, Tritonia, Iuno:
 Casto conjugio, Sophiā, vultusq; decore.

EPISTOLA VI. Ali Mechliniam.

IOHANNI BERNARTIO S. D.

SI LVI, mi BERNARTI; sed in silentio amore non
 omisi. Ita enim natus & institutus sum, ut quem
 semel amicum, perpetuò habeam: te certè, quem
 ob Virtutem Litterasque amare cœpi, & amo. Cœ-
 pi, cum BARCLAYO, longùm nimis divulso, an abre-
 pto? Amo, cum HVYSMANNO, optimo & doctissi-
 mo viro: in quem tu ipse utrumque hunc titulum
 meritò confers. Amicum illum nominas? accedo:
 Præceptorem? ab eodem disco. Facio ecce quæ facis.

Hoc memorabil' sit, ego tu sum, tu es ego, unanimi sumus.

Sed ille cur non pro ingenio & naturâ opes Fortu-
 namque habet?

Res & Doctrina nescio quām difficilē conjungantur.
Fuit olim, est, eritque *Bona Mētis* soror *paupertas*. Fera-
mus & quo animo : qui si adest, etiam felicitas in te-
nui fortunā.

--- *Multa petentibus*

Desunt multa. bene est, cui Deus obtulit

Parcā, quod satis est, manu.

PANEGYRICVM vulgavi, & exemplaria ad MORETVM
missa. Nunc pransus paratus sum ad EPISCOLARVM editi-
onem, quas ad amicos sparsim misi. Salutem SAC-
CO dixi : ille, & ego tibi. Mediolani, Kalendis Maii,
oo. ICI.

EPISTOLA VII.

Io. FERNANDÆO VELASCHIO,

Comiti-Stabuli Castellæ.

Scribere, ego pñè impudentiam; silere, tu deli-
ctum censeas, Excellentissime Princeps: & utro-
biq; caussæ sunt: isthic, mea humilitas, tua gran-
ditas; hñc, meum debitum, tuum beneficium. Cùm
verò ordo Naturæ doceat, primùm qui simus; dein-
ceps, quo statu aut modo, considerare: meam potiùs
humilitatem, & granditatem tuam expendi, ut im-
punè silerem; quām debitum mēum, tuumque bene-
ficium, ut honeste scriberem. Scribo tamen, non ut si-
lentium, sed tollere delictum videar. Quid autem
ipsa Scriptio est? ad æqualem officium; ad majorem
ostentatio, si ultrò deferatur. Quid silentium? reve-
rentia ejus, quem extra communem sortem admira-

mur; contemptus ejus, quem abjectum despicimus.
Itaque cùm silere tibi, Magne Princeps, sine delicto
possim; quoquo modo me doce, qui scribere sine im-
pudentiâ possim, ne fileam. Vive, & PUTEANVM tuum
benigno oculo respice. Mediolani, Postridie Kal. Se-
ptemb. 1501.

EPITOLA VIII. *Venetias.*

LIVINO DE SVCCA, THOMÆ SEGETO,
IOANNI COTOVICO.

Credite: salutarem mihi auram litterulis vestris,
è locis Neptuniis templisque turbulentis adspirasti.
Æsculapii, imò Hygeiæ loco vos ternos habeo;
& salutem debo, quam ad assem recepi. In verbis.
atque adeò in verbo vim tantam esse? Ita dico: tria no-
mina, unus animus, tres amici, sed unâ epistolâ con-
ceptum votum *εγράψαντες*, me mihi reddiderunt. Terni
ad me scribitis, sed scriptio unus: & cum tribus
simplex mihi honestaque Amicitia, tamquam cum
uno. Οὐ γίγνονται γὰς (ut Philosophus scribit) φίλοι καὶ τὰ
ἕταιρικὰ φίλιαν. αἱ δὲ ὁμούμεναι, ἐν δυσὶ λέχονται. Conservanda
vero hæc Amicitia continuo quodam nodo; & scri-
bendum, ut fomento suo Valetudo mea conservetur:
paullo tamen seciùs Amicitia, quam Valetudo: ista,
ut è tribus unus scribat; hæc, ut singuli. Ego utrum-
que faciam, cùm alterum faciam. Scribam enim ad
singulos cùm ad unum: sic facturus, quod singuli, qui
ad unum me scribetis. Pariter valete. Mediolani, vi.
Eid. Sext. 1501.

EPI-

B

EPISTOLA IX. Lovanium.

IVSTO LIPSIO V.C.

Historiographo Regio.

EAndem epistolam bis mitto, iisdem verbis, eodem die: per amicum, & tabellarium ipsum. utriusque enim occasio fuit. Sed tu experire, uter diligentior fideliorque. Amici certè parùm tabellarii sunt, & tabellarii parùm amici. Adolescens verò ille, qui tuas ultimas ad me tulit, utriusque officium probè functus. Ego talem non amplecterer? feci, ulnis extensis; quia probum honestumque vidi; è probis honestisque. Tu illum commendas? & ipse: ego autem utrumque impellor, ut laxatis animi mei rivis, totum me ei effundam, tuâ atque ejus caussâ. In hac urbe quæ visu digna ostendi. Patavium scripsi, scripsit & SEPTALIVS: aditū ad meliores ei fecimus, ad corruptelā obstruximus: quæ nimis quidem in amoenis hisce locis patet, & quotidie se dilatat. Morū quædam pestis est, quæ puros incautosq; animos obsidet facilius & conficit. in tuto locandi sunt, extra noxios illos Austros. Ultimas meas cum SYNTAGMATE DE DISTINCTIONIBVS velim traditas: item priores illas ad PANTINVM, BERNARTIVM, ANSKEMAM. De PROMVLSIDE transeggi: curam CLAVDIUS MARNIUS diligens & celebris Typographus suscepit. Iam mox videbis tuam. Tua enim est, cuius amabile nomen præfert. Cetera mea refingere, & ad incudē vocare cœpi, nescio quod jam judicio ad limæ laborem pronus.

Itaque præcipitem stilum tempestivā correctione
sistam,

sistam, aut tutiū ducam, per rectam & philologam
viam. Tu dirige mi Ductor, juva mi Doctor; velisque
spem emendandi superesse, qui laborem scribendi
non damnasti. Valetudinem tuam jam magis vacillā-
tem firma, & A Esculapio nostro utere, saltem per lit-
teras. quid si absens absenti medicinam faciat? Expe-
rire Clarissime vir, & PUTEANVM tuum ama. Medio-
lani, Eidibus Iuniis, &c. IOC.

EPIST. X. *Romam.*

CAROLO LAVRINO.

Litteras tuas accepi, mi LAVRINE, sed sine ullā
téporis notâ. An nescis in quâ urbe sis? Consules
scripsisses, aut ipsius urbis annos. Festinationis
vitium esse dices. Itâne? ipsæ litteræ negant, nimis
tersæ, nimis elegantes; nisi tu quidem per ludū tam
felix. si es; tolle impetum illum, & tardiore stilo mihi
sermones tuos sculpe. Malo elaborate, quâm feliciter
te scribere, ut non ingenii, sed affectus testimonium
exprimas. Amo ingenium; sed magis affectum. Ita-
que si amoena illa sic tibi sponte fluunt, de severiore
fonte lenta & acria mihi præcepta prome, queis epi-
stolam adspergas. Nam ut noscas palatum meum,
κλεψυδρον amo. De inscriptione illâ Græcâ FVLVIVM
VR SINVM consule, virum, si quis alias, istarum rerum
gnarum. Litteræ, quas Antuerpiam transferendas
miseras, curatæ. Sed heu tu, οὐαγγέλια; Frater tuus FLO-
RENTIVS in itinere, & jam in Alpibus. unde sciām? ē
Prodromis. LIPSIVS profectionem suam distulit, &
in Patriâ figit pedem. Nos, si Patriæ favemus, lau-
dare

dare consilium debemus, desideriumque nostrum publicâ utilitate cohibere. Perierat ille nobis, si semel reliquisset dulce & natale solum: nec reliquisset, nisi ut periret. Prudentes Principes nostri, qui hoc videbunt, qui tenuerunt. Planè nox atra manebat Belgiam, abeunte isto Sole; immò frigus & sterilitas bonarum litterarum, quas tu porrò perge colere, & in nomen venire Famāque propatrii MARCI LAVRINI. Patavii, iv. Non. Decemb. 1551.

EPISTOLA XI. *Mediolanum.*

LVDOVICO SEPTALIO V.C.

VT voluptates quædam fruitione incitant, non satiant: sic suavissimæ tuæ litteræ. Explere desiderium meum binis illis affatim videbar: sed ecce novo ardore exagitor, & restaurato æstu lectio-
nis. Quid agas? hic est amoris mei morbus, quem tollere nequaquam poteris, nisi foveas: sed nec tollere,
et si foveas.

*Non si densior aridis aristis**Missa sit seges illa litterarum.*

Doleo mehercle, & queror tam nectareum poculum tam ægre temperari; & tam dulces litterulas tam dif-
ficii otio scribi. Scribe tamen, & hoc quoque negoti-
um puta, ab amore datum. Ille sibi, ut sermonis par-
tim; sic litterarum vindicat semper sollicitus. Sed
præsentium honestum vulnus sermone alitur: absen-
tes stilo velut missili telo compungendi, ut scriptio-
nis lectionisq; quodam motu animi incalescant. Itaque
finde negotia tua, &, si me amas, scribe, ut amorem

foveas: imò verò iam, ut scriptionem exhibeas. Vide obsecro quām profectionis ego cupidus. vix à nuperrā itione respiravi, & nunc Euganeos montes, & balnea cogito: chorū illum Nyinpharum, qui in collibus illis, vallibus, silvis, rivis. Quid? cogito? imò excitor, & eo. Siquis negotii quidpiam

onis, curari sibi

Velit, si audacter imperato & dico.

Tibi & Medicis, mi SEPTALI, loquor; qui calidas illas Lymphas colitis, & desperata mala ad balnea ablegatis. Sed fistite mihi agrum: ducam, ubi sine potione, sine elleborō morbi maculas eluat. Nunc in remedicā Inscriptiunculam hanc veterem habe; imò ægroti tui habeant, ad exemplum boni voti. Regii exstat, ad quatuor colūnas, ubi AEculapii olim fanū.

DEO ESCULAPIO VAL. SYMPHO-

RVS ET PROTIS SIGNVM SOMNI

AEREVM TORQVEM AVREVM EX

DRACVM CVLIS DVOBVS PF 7 :::

ENCHIRIDIVM ARGENT P:-L. A.

NABOLIVM OB INSIGNEM CIRCA

SE NVMINIS EI VS EFFECTVM, V.S.

L.M.

Lepidum (ita me AEsculapius ipse) & è prisco more votum, quatuor ista comprehendens. *Signum Somni æreum*, *Torquem aureum*, *Enchiridium argenteum*, & *Anabolium*. De Enchiridio & Anabolio hærebam, quid sibi vellet; imò quid ad AEsculapium facerent. dum libros inspicio, illud ab Isidoro animadverto inter instrumenta Medicorum relatum: *Enchiridion dictum*, quod manu adstringatur, dum plurima contineat ferramenta. Hoc verò, *Anabolium*, fortassis inter vestimenta esse,

& è

& è clausæ Antiquitatis arcâ depromendum. *Aucto*
enim antiquitus fuere, quibus pectora & humeri
protegebantur, sed D. Hieronymo in cap. I. Isaia scri-
bente, seminarum. Scio etiam *αναβολίγιον*, vel *αναβολάριον*
Isidoro dictum Amictorum lineum feminarum, quo humeri
operiuntur, quod Graci & Latini Sindonem vocant. Tu
me doce, & me ama. Patavii. xiii. Kalend. Apr.
• 1561.

Libellos meos Venetias ad Io. BAPT. CIOTTVM
mitte, qui curam hanc suscepit. HIERONYMO fratri fa-
ludem cum amoris fœnore rependo.

EPISTOLA XII. *Bellunum.*

ALOYSIO LOLLINO, *Episcopo Bellunensi.*

Conditionem latam nō capio, Amplissime & Re-
verendissime Antistes; nec modestia tua impo-
net aut impediet, quin talem te colā venererq;
qualē & Fama clamitat, & ipsa elegantissima episto-
la tua commonstrat, planè ex asse doctum. O virum
inter paucos! ô mei quoque amantem inter paucos!
id est, verè & sine fuso amantem: Ego verò quid ad
Amicitiam conferam? Dignitatem aut famam? at vo-
tum meum est, tuto & secreto *Lare tegi*: ingenium aut
doctrinam? debilia sunt, & sequuntur meos annos.
Tu verò etjam Musarum albo inscribi me vis, & in
Senatum Eruditiorum ire? Vni olim Papirio, ob
silentii fidem, interesse Curiæ licuit puero adhuc
prætextato: à cuius privilegio tantum absum, ut pro-
fectò verendum sit, ne legem Horatianā violasse præ-
properâ quadam scriptione dicar; nec tam facile jus
impe-

imperaturus lati clavi. Quid refert? sine me, multis que res litteraria stabit, qui nunc per ambitum nimis sese miscent. Et audes me tamē (verba tua sunt) vix egressum ex ephebis admirari impendio multis profuturo negotium posteritatu agere: res ignotas, indicias alius pari doctrinā atque elegantiā complecti. Laudes illae sunt: sed quæ sub pondere amoris nimium vacillant. Amare verò perge; ut sic nimias illas laudes deleas. Amare perge, sed Amoris ipse legem accipe, quam tulisti; ut amicum me, postquam amicum nominas, probum magis quam doctum, aut eloquentem existimes: in altero enim te decipiamus nunquam; in altero tibi imposturam facies me in vito. Patavii, vi. Kal. Mart. 100. 100.

EPI T. XIII. *Mediolanum.*

MATTHÆO SANDERIO S.D.

QUOD odiosum in Amore est, facimus mi SAN DERI, & dissidemus. Ego officii tenax, etjā sine argumento scribo: tu verò, repigrato calamo, epistolarem materiem continuo silentio distendis; num fascem aut sarcinam daturus litterarum? Haclege, ne aliter censeas, veniam scribendi feci: scilicet ut fortis moram fœnoris complemento resarcias; quam nisi consequor, cum divitibus certum mihi perplexari:

Pactum, non pactum est: non pactum, pactum est. Itaque, ne litteras me dare censeas; accommodo: scribo, ut rescribas. Occupationes opponis? oppido novi: ego amorem meum, quem tu quoque nosti. Libripens esto, & utrimque caussas pésita; hinc amo- rem

rem, illinc occupationes: ni meo pondere tuam mo-
lem superem, tum me perpetuo silentio multa: si su-
pero, jūsque fāsque sit, litterarum hunc cursum reci-
procare. Vale. Patavii, iiii. Non. Feb. 100. 10C.

E P I S T . X I V . *Patavium.*

Io. VINCENTIO PINELLO,

Viro Perillustri.

Si audire sustines, Vir Perillūstris,
Picos di vitis, qui aureos montes colunt,
Ego solus supero,
potquam hunc thesaurum nactus sum; & quia
per te nactus. Quid verò excusas? gratum, alteras
Lipsiānas resignatas à te: non gratum, alteras tātūm.
Ius & arbitrium in utrasque tibi erat, & prælibare
debuisti. Vti in conviviis potio à labiis amici prægu-
stantis: sic litteræ commendantur. Seriò loquor:
unis illis vitium ætatis, à morā ferentis allatum, legē-
do minuisti: alteris submissis non legendo vitium ad-
didisti; etsi lepidis, venustis, amœnis. in quibus ma-
gni viri in me amor se exserit stili velocibus stricturis.
Hortatur, gratulatur, philosophatur: uno verbo, sub-
vestum me rapit

Ad nationem cæli ingentes fornices.

Sed exemplar litterarum proximâ septimanâ ad te
mittam: tum unà ad PIGNORIVM scripturus, qui tam
amicè & eleganter ad me. Vale. Mediolani, iiii. No-
nas Ianuar. 100. 10CI.

C

EPI-

EPIST. XV. *ad Romam.*

FLORENTIO LAVRINO S. D.

De adventu meo dubitare te nolim. Certum, nō arbitrarium est; & jam desiderio consilium eundi juaxi, id est, desiderium consilio auxi. Me respicias? propero: te? anhelo: urbem? utrumque: quia ipsum, & in ipsā, te videbo, & à te videbor. Sed ante Caniculam ne spera. Noxium viantibus sidus est, & commodum aliàs hoc iter, Syrteis facit & stufofas. Ego autem teneroribus herbis similis sum, & facilimè ledor. Itaq, si me salvum vis, laxa etjam paullulum hanc moram, ut sub Autuninum me accingam. De Aretalogo illo, non miror te scribere: miror à tam insulso profluxisse salem. si miraculum vitare vult, eat in mare. Quid ludo? Gentis humanæ decumanum vitium, fastus; sed in illo plūs quam decumanum. Obsecro, quæ ista verba? grandia, tumida, & animi planè laborantis. Sed quid enim sumus homulli, aut scimus; nisi hoc unum, quod nihil simus, nihil sciamus? Et tamen opinionis vento plerique ferimur; cui, nisi litterarum Modestia que velut remis renitimus, in vorticem imus omnium vitiorum. Monita hæc sunt, quæ ad illum, apud te: cur enim apud illum? Pertusum dolium est, perit quicquid infunditur, aut certè aescit, infecto aëre, corrupto animi odore. De DISTINCTIONE SYNTAGMA meum h̄ic habe, lege, cense, & me ama. Mediolani, VIII. Eid. Iun. 100. 100.

EP I-

EPISTOLA XVI. *Venlonam.*

ANNAE ET CHRISTINAE PUTEANIS,
Virginibus, & Sororibus meis.

VT amor in me vester: sic scriptio est, meæ Sorores, potens & penetrans in ipsa animi decreta. quæ tamen cur tam blandè impugnatis? Ego Patriam, Parentes, vos amo: isti, illis, vobis adesse cupio. Sed hoc si fata nunc impediunt, cur queramur? Impediunt autem, ut, mox sedato publico illo æstu, latum lubentemque me Patria, Parentes, vos recipiatis. Confidite, fieri: ac jam insperatam aliquam træquillitatem portendunt decumani illi fluëtus, qui nunc denique publica & privata omnia collidunt & absumunt. Feramus: & vos interim hanc absentiam meam; imò hanc supplete, quatenus ad familiæ & fortunarum curam Parentes vos admittunt. Ego censeo; sed à luxu, vanitate, ineptiis vos avoco, quibus nostræ nunc virgines occupantur. Modestiam amate, simplicitatem, & castam puramque mentem. Sed amatis: pergit, & dignum nomine ac stirpe exemplum urbi date, me conspirantem, vestriique amantem semper habituræ, vero & sancto verbo Fratrem. De Avunculo nostro CONRADO SEGERO diu est quod nihil audiam. Salveat, vir æqui & publici amissimus, in nos valdè propensus. ALEXANDRVM suum si in Italiam mittere decrevit, de bonis honestisq; comitibus obsecro ei prospiciat. MELCHIOR VELTVVYCKIVS meus iter parat; quid si cū eo? sanè veniat. quod reliquum est, ego videro. Valete. Med. A. D. Kal. Fe.

Illustriss. Cardinalis BORROMÆVS benignè salutem missam accepit, & copiosè Patri, Matri, vobis refundit.

EPISTOLA XVII. *Mediolani.*

AUDITORIBVS MEIS.

ERGO quia sic vultis, date oculos paullisper, ut aures soletis, & legite, quæ in Chiromantiam nuper effudi, cùm extra portā Mercurii Circulatrix divina illum Meum à Studiis non minùs mendaci quàm importunâ divinatione volentem invasisset. Tuli ægrius, atque ut stultitiam adolescentis punirem, linguam exacui.

Tûne quaesieris scire, nefas, quem mihi, quem tibi Finem DI dederint, Leuconoë: nec Babylonios Tentaris numeros, ut melius, quidquid erit, pati:
Seu plures hiemes, seu tribuit Iuppiter ultimam.

Nam etsi (Ciceronis verba sunt) verius opinio est, jam, usque ab Heroicis ducet temporigibus, eaque & P. R. & omnium gentium firmata consensu, versari quandam inter homines Divinationem, quam Græci μαντικὴν appellant, id est, præsenzionem & scientiam rerum futurarum; eam tamen qui ab Incisuris manuum commenti, propulisse mihi genus humanum videntur planè ad vetitum nefas. O vanos! ô audaces! quicumque illi primi, quoero, nec invenior: rem ipsam facilius, cuius ab ipsâ radice originem peto, & evello. Homo se hominem neandum noverat, & in divinæ providentiaz arcana impetum faciens, se Deum cœpit profiteri: scire aut præfigare futura, indagare dubia, judicare omnia; in novæ artis, an impietas

pietatis dicam? subsidium Naturâ ipsâ advocatâ. Auspicium enim Divinationis à Cælo sumptum, mox Elementa, & quidquid in orbe, traxit. Cælum & stellas ^{Ἄστροι} ^{ἀστρολογία} disposuit, Assyriis, Chaldæis, & deinceps Aegyptiis culta, & velut ad necessarias aliquas leges redacta. Elementa verò singula propriam Divinationis speciem fecere: Terra ^{Γη} ^{περιμετρία}, Aqua ^{Ὕδωρ} ^{περιμετρία}, Aér ^{Αέρ} ^{περιμετρία}, Ignis ^{Πῦρ} ^{περιμετρία}. Reliquum genus pæne infinitum fuit, & Karōn ^{Καρόν} περιμετρία à speculo, ^{Λεχαγα-}
^{ματρία} à pelvibus, ^{Καπνομάντρα} à fumo; item Nēxopimētria à mortuorum invocationibus, Auguria, Auspicia, & plura. Sed nunc ad Cælum, & ^{Ἄστροι} me refero, quæ ^{Χειρομάντρα} produxit, velut alteram quamdam scientiam, peritiāmque stellarum; ut, quemadmodum à Mundo, & pictâ cæli tabulâ: sic à parvo hoc Mundo, sive ^{Μικροχόσμῳ}, quem hominem dicimus, prædici posset (Tullius sic loquitur) quid cuique eveniturum, & quo quisque fato natus esset. Nam postquam liberam & insulam hanc AEthere auram in angustias illas legésque cælestium corporum humana curiositas inclusisset, universum mox Planetarum ordinem & imaginem magni Templi, in hominis manus, & frontem quoque deduxit. Sed frontis nulla fides: cum manu autem manum conserere, & expedire, quæ ad manum sunt rationum arma, promptus agredior. Promptus inquam, et si non pra meditatus, haud alterum quam ad classicum repentinum. Nec opus, argumentorum aliquem acervum instruere ac vibrare: unum aut alterum rem confecerit; sicuti ad mortem ipsam satis unum aut alterum vulnus. Ad victoriam verò satis, ^{Ἄστροι} cui innixa ^{Χειρομάντρα}, convellere: sed ne ludere potius quam lacerare videar, caput &

cor ipsum peto mei hostis : imò priùs objectum Aristotelæum quemdam umbonem removeo, ut si ne obstaculo feriam. Libro primo de Historiâ Animalium, cap. xv. lego : *Interior pars manus, Vola est carnosa, & Incisuris distincta, quæ quidem in Longæ vis singulae aut binæ per totam volam eunt; in illis qui brevioris virtutæ sunt, binæ, nec per totam.* Ecce fundum, & fundamentum universæ Chiromantix, quo tot mendaciorum impudentissima scena sustinetur. Nam Experientiæ illos tibicines sive pilas, quibus vanissimi illi hominum impliciti fidunt, levi nisu collidam omnes & sternam : imò verò suo nutu cadent, si fundamentum subduxero. Aristoteles censuit longas lineas vitæ longæ, breves brevis indices siue notas esse. Vno verbulo : nego. Adsit Chiromantes, & audaciam meam puniat, si ratione convicerit. Adeat, urget, ait : *Corpusculum humanum è semine concretum, dum in genitali arvo vegetatur, incurvum & complicitum, velut in globum Natura tenet; sed ipsum clausas constrictasque manus; ut lineas vitæ indices quisque sibi ipse, cum ad vitam formatur, unguibus inscribat.* Quia verò à vegetiore calore validior compressio, & ab hac perfectiores linea; vitam longiorrem, quæ à vegetiore calore est, manifestum est à perfectioribus lineis signari. Hem! quid illud? Iam in ipso primordio homines gallinas facis, & scalpere non dicam lineas, sed vitam vis? Vide num manifestò tenearis? Si ab unguium compressione incisuræ manus, unde illæ in plantis pedum? imò illæ in exterioribus articulis digitorum? si ab unguiū compressione, cur formam unguium non referunt, interruptæ ac fissæ? Te ipsum consule, brachium exsere,

manum

manum constringe, ungues imprimere: ecce diversa vestigia sunt. prius non esse lineas, quam ab illa scalpturâ esse juraveris. At vero, inquies, cur clausas embryo manus, nisi ad hanc inscriptionem? Imo ad quidvis aliud, quam ad hanc inscriptionem. Sed veram, & à peritissimo Anatomico quæsitam mihi causam promovi. Inter omnia humani corporis membra, manus præcipue, quam ὡραῖον τὸ τέλος ὡραῖον Aristoteles, & post eum Galenus vocavit, muniri ad agendum debuit. Quippe hæc una pars est, quæ pacis & belli munia administrat. Homini enim Natura (Galeni verbis utar,) pro omnibus simul defensoriis armis manus dedit, instrumentum ad omnes quidem artes necessarium; paci vero non minus, quam bello idoneum. De bello nimis quotidie notum. De pace egregiè idem Galenus: *Pacifcum* vero & civile animal homo, manibus & leges scriptis, aras ac simulacula Diis erexit, & navem construxit, & fistulam, & lyram, & scalpellum, & forcipem, & reliqua artium instrumenta: commentarios item de speculatione eorum scriptos reliquit. Liceatque tibi litterarum & manuum beneficio colloquic平 Platone, cum Aristotele, cum Hippocrate, cum reliquis Antiquis. Itaque muniri manus debuit, & cutis illa volvæ singularis caloris beneficio exsiccati atque indurescere: augeri autem & excrescere calor ille non poterat, nisi constricta manu clausus. Lineas ipsas proprius & curiosius inspicio, in alium utilèmque magis usum à naturâ scriptas. Ut animæ, sic corporis functiones distinctæ & variæ: una manus ad Apprehensionem facta; atqui apprehensio difficultis atque impedita fuisset, si, ut in reliquo pñne corpore, laxa, & à carne divulsa cutis. Itaque firmare eam ligaturis quibusdam, & velut vinculis

sis Natura voluit : vinculis autem linearum , quibus
 carni adstringeret. haud aliter quam in brachio , fe-
 more , alibi , ubi libera cutis , fieri videmus . hic enim ;
 si aut vulnus casus impresserit , aut hostis inflixerit ,
 aut flamma inusserit , & cicatrix obducatur ; tenditur
 utrumque cutis , & velut lineâ ligatur . Quid igitur
 mirum , variam Incilurarum dispositionem , varium
 numerum esse ; cum manus ipsæ cujusque formâ aut
 magnitudine , cutis crassitie aut duritie discrepet ?
 Non easdem sindoni & sacco strias impresseris , non
 easdem pallio & togæ . Etenim si ulla Divinationis
 signa Incisuris Natura concessit , cur obsecro tam am-
 plum donum , tam locuples beneficium solis angu-
 stiis manus , velut pugno , concludemus ? Sola hæc
 pars divina est ? Nolo antiquo apolo classicum ca-
 nere , & bellum inter membra excitare : urgere po-
 tius , ut à toto corpore vanissimam superstitionem
 arceatis . Facturi , si è Natura secretis caussam histo-
 riâque Linearum cognoscatis . Manum , è præcepto
 veterum Philosophorum , Isidorus quasi totius corporis
 munus definivit . Ipsa enim , inquit , cibum ori ministrat ; ipsa
 operatur omnia , atque dispensat : per eam accipimus & damus .
 Atque hoc munus flexione fit : ad flexionem Incisu-
 ræ necessariæ sunt , quas ne omnes recenseam , primas
 illas ternas ac principes solum insisto . Digitorum
 è opuia (ita Hippocrates nominavit) hæc est , ut largo
 intervallo Pollex sive ^{avtixep} Indici opponatur , & om-
 nibus contraflectatur . ut autem articuli ; ita & Incisu-
 ræ ad flexionem hanc faciunt . An omnes ? ita : maximè
 tamen illæ principales digitorum atque volæ . Digi-
 tos non persequor : in volâ tres eminentes . Prima sub
 Auriculari oriens , in medium volam procurrit : atq;
 in

rem, illinc occupationes: ni meo pondere tuam molem superem, tum me perpetuo silentio multa: sisupero, jūsque fāsque sit, litterarum hunc cursum reciprocare. Vale. Patavii, 111. Non. Feb. 100. 100.

E P I S T . X I V . *Patavium.*

I O . V I N C E N T I O P I N E L L O ,

Viro Perillustri.

SI audire sustines, Vir Perillustris,
Picos di vitius, qui aureos montes colunt,
Ego solus supero,

postquam hunc thesaurum nactus sum; & quia per te nactus. Quid verò excusas? gratum, alteras Lipsianas resignatas à te: non gratum, alteras tātūm. Ius & arbitrium in utrasque tibi erat, & prælibare debuisti. Vti in conviviis potio à labiis amici prægustantis: sic litteræ commendantur. Seriò loquor: unis illis vitium ætatis, à morâ ferentis allatum, legendo minuisti: alteris submissis non legendo vitium addidisti; etsi lepidis, venustis, amœnis. in quibus magni viri in me amor se exserit stili velocibus stricturis: Hortatur, gratulatur, philosophatur: uno verbo, subiectum me rapit

Ad nationem cæli ingentes fornices.

Sed exemplar litterarum proximâ septimanâ ad te mittam: tum unâ ad PIGNORIVM scripturus, qui tam amicè & eleganter ad me. Vale. Mediolani, 111. Nov. lanuar. 100. 100.

C EPI-

EPIST. XV. *Romam.*

FLORENTIO LAVRINO S.D.

DE adventu meo dubitare te nolim. Certum, nō
arbitrarium est; & jam desiderio consilium e-
undi junxi, id est, desiderium consilio auxi. Me
respicis? pro pero: te? anhelo: urbem? utrumque:
quia ipsum, & in ipsā, te videbo, & à te videbor. Sed
ante Caniculam ne spera. Noxium viāntibus sidus
est, & commodum aliàs hoc iter, Syrteis facit æstuos-
sas. Ego autem teneroribus herbis similis sum, & fa-
cillimè lædor. Itaq, si me salvum vis, laxa etjam paul-
lulum hanc moram, ut sub Autuninum me accin-
gam. De Aretalogo illo, non miror te scribere: miror
à tam insulso profluxisse salem. si miraculum vitare
vult, eat in mare. **Quid ludo?** Gentis humanæ decu-
manum vitium, fastus; sed in illo plūs quām decuma-
num. Obsecro, quæ ista verba? grandia, tumida, & a-
nimi planè laborantis. Sed quid enim sumus homulli,
aut scimus; nisi hoc unum, quod nihil simus, nihil sci-
amus? Et tamen opinionis vento plerique ferimur;
cui, nisi litterarum Modestia æque velut remis reniti-
mur, in vorticem imus omnium vitiorum. Monita
hæc sunt, quæ ad illum, apud te: cur enim apud illum?
Pertusum dolium est, perit quicquid infunditur, aut
certè aescit, infecto aëre, corrupto animi odore. **DE**
DISTINCTIONE SYNTAGMA meum hīc habe, lege, cen-
se, & me ama. **Mediolani, viii. Eid. Jun. oo. 1501.**

EPI-

EPISTOLA XVI. *Venlonam.*

ANNAE ET CHRISTINAE PVTEANIS,
Virginibus, & Sororibus meis.

VT amor in me vester: sic scriptio est, meæ Soro-
 res, potens & penetrans in ipsa animi decre-
 ta. quæ tamen cur tam blandè impugnatis?
 Ego Patriam, Parentes, vos amo: isti, illis, vobis ades-
 se cupio. Sed hoc si fata nunc impediunt, cur quera-
 mur? Impediunt autem, ut, mox sedato publico illo æ-
 stu, lætum lubentemque me Patria, Parentes, vos re-
 cipiatis. Confidite, fiet: ac jam insperatam aliquam
 træquillitatem portendunt decumani illi fluctus, qui
 nunc denique publica & privata omnia collidunt &
 absunt. Feramus: & vos interim hanc absentiam
 meam; imò hanc supplete, quatenus ad familiæ &
 fortunarum curam Parentes vos admittunt. Ego
 censeo; sed à luxu, vanitate, ineptiis vos avoco, qui-
 bus nostræ nunc virgines occupantur. Modestiam
 amate, simplicitatem, & castam puramque mentem.
 Sed amatis: pergit, & dignum nomine ac stirpe
 exemplum urbi date, me conspirantem, vestrique a-
 mantem semper habituræ, vero & sancto verbo Fra-
 trem. De Avunculo nostro CONRADO SEGERO diu est
 quod nihil audiam. Salveat, vir æqui & publici amâ-
 tissimus, in nos valdè prope sus. ALEXANDRVM suum
 si in Italiam mittere decrevit, de bonis honestisq; co-
 mitibus obsecro ei prospiciat. MELCHIOR VELTVVY-
 CKIVS meus iter parat; quid si cū eo? sanè veniat. quod
 reliquum est, ego videro. Valete. Med. A. D. Kal. Fe.

Illustriſſ. Cardinalis BORROMÆVS benignè ſalutem
miſſam accepit, & copioſe Patri, Matri, vobis refun-
dit.

EPISTOLA XVII. *Mediolani.*

AUDITORIBVS MEIS.

ERGO quia ſic vultis, date oculos paullisper, ut
aures ſoletis, & legite, quæ in Chiromantiam
nuper effudi, cùm extra portā Mercurii Circu-
latrix divina illum Meum à Studiis non minùs men-
daci quām importunā divinatione volentem invaſi-
ſet. Tuli & griūs, atque ut ſtultitiam adolescentis pu-
nirem, linguaſ exacui.

Tūne quæſieris ſcire, nefas, quem mihi, quem tibi
Finem DI dederint, Leuconœ: nec Babylonios
Tentariſ numeros, ut melius, quidquid erit, pati:
Seu plures hiemes ſeu tribuit Iuppiter ultimam.

Nam etſi (Ciceronis verba ſunt) vetus opinio eſt, jam, uſ-
que ab Heroicis ducta temporibus, eaque ḡ P. R. ḡ omnium
gentium firmata conſenſu, versari quandam inter homines
Divinationem, quam Græci μαντικὴν appellant, id eſt, præſenſio-
neum ḡ ſcientiam rerum futurarum; eam tamen qui ab In-
cifuris manuum commenti, propuliffe mihi genus
humanum videntur planè ad vetitum nefas. O vanos!
O audaces! quicumque illi primi, quæro, nec invenio:
rem ipsam faciliūs, cujus ab ipsâ radice originem pe-
to, & evello. Homo ſe hominem ne cdum noverat, &
in divinæ providentiæ arcana impetum faciens, ſe
Deum cœpit profiteri: ſcire aut præſagire futura, in-
dagare dubia, judicare omnia; in novæ artis, an im-
pietatis

pietatis dicam? subsidium Naturâ ipsâ advocatâ. Auspicium enim Divinationis à Cælo sumptum, mox Elementa, & quidquid in orbe, traxit. Cælum & stellas ^{Ἄστροπολογία} disposuit, Assyriis, Chaldæis, & deinceps AEgyptiis culta, & velut ad necessarias aliquas leges redacta. Elementa verò singula propriam Divinationis speciem fecere: Terra Γημαντεία, Aqua Υδρομαντεία, Aér Αέρομαντεία, Ignis Πυρομαντεία. Reliquum genus pâne infinitum fuit, & Κατοπλρομαντεία à speculo, Λεχανομαντεία à pelvibus, Καπνομαντεία à fumo; item Νεφρομαντεία à mortuorum invocationibus, Auguria, Auspicia, & plura. Sed nunc ad Cælum, & ^{Ἄστροπολογία} me refero, quæ ^{Χειρομαντεία} produxit, velut alteram quamdam scientiam, peritiamque stellarum; ut, quemadmodum à Mundo, & pictâ cæli tabulâ: sic à parvo hoc Mundo, sive ^{Μικροπόσμῳ}, quem hominem dicimus, prædici posset (Tullius sic loquitur) quid cuique e venturum, & quo quisque fato natus esset. Nam postquam liberam & infusam hanc AEthere auram in angustias illas legésque cælestium corporum humana curiositas inclusisset, universum mox Planetarum ordinem & imaginem magni Templi, in hominis manus, & frontem quoque deduxit. Sed frontis nulla fides: cum manu autem manum conserere, & expedire, quæ ad manum sunt rationum arma, promptus aggredior. Promptus inquam, et si non præmeditatus, haud alter quam ad classicum repentinum. Nec opus, argumentorum aliquem acervum instruere ac vibrare: unum aut alterum rem confecerit; sicuti ad mortem ipsam satis unum aut alterum vulnus. Ad victoriae verò satis, ^{Ἄστροπολογίας}, cui innixa ^{Χειρομαντεία}, conve' put & sed ne ludere potius quam ladedere videar.

cor ipsum peto mei hostis : imò priùs objectum Aristotelæum quendam umbonem removeo, ut si ne obstatculo feriam. Libro primo de Historiâ Animalium , cap. xv. lego : *Interior pars manus, Vola est carnosa, & Incisuris distincta, qua quidem in Longæ vis singulae aut binæ per totam volam eunt; in illis qui brevioris vi- ta sunt, binæ, nec per totam.* Ecce fundum, & fundamentum universæ Chiromantix , quo tot mendaciorum impudentissima scena sustinetur. Nam Experientiæ illos tibicines sive pilas , quibus vanissimi illi hominum impliciti fidunt , levi nisu collidam omnes & sternam : imò verò suo nutu cadent, si fundamentum subduxero. Aristoteles censuit *longas lineaes vitæ longæ, breves brevis indices sive notas esse.* Vno verbulo : nego. Adsit Chiromantes , & audaciam meam puniat , si ratione convicerit. Adeat, urget, ait : Corpusculum humanum è semine concretum, dum in genitali arvo vegetatur , incurvum & complicitum, velut in globum Natura tenet ; sed ipsum clausas constrictasque manus ; ut lineas vitæ indices quisque sibi ipse , cùm ad vitam formatur , unguibus inscribat. Quia verò à vegetiore calore validior compressio , & ab hac perfectiores lineæ ; vitam longiorrem , quæ à vegetiore calore est , manifestum est à perfectioribus lineis signari. Hem ! quid illud ? I am in ipso primordio homines gallinas facis , & scalperc non dicam lineas , sed vitam vis ? Vide num manifestò tenearis ? Si ab unguium compressione incisuræ manus , unde illæ in plantis pedum ? imò illæ in exterioribus articulis digitorum ? si ab unguium compressione , cur formam unguium non referunt , interfissæ ? Te ipsum consule , brachium exsere , manum

manum constringe , ungues imprime : ecce diversa
vestigia sunt . prius non esse lineas , quām ab illa scal-
pturā esse juraveris . At verò , inquies , cur clausas em-
brio manus , nisi ad hanc inscriptionem ? Imò ad quid-
vis aliud , quām ad hanc inscriptionem . Sed veram ,
& à peritissimo Anatomico quæ sitam mihi causam
promo . Inter omnia humani corporis membra , ma-
nus præcipue , quam ὀργανός τι πεποίησεν Aristoteles , &
post eum Galenus vocavit , muniri ad agendum de-
buit . Quippe hæc una pars est , quæ pacis & belli
munia administrat . Homini enim Natura (Galeni
verbis utar ,) pro omnibus simul defensoriis armis manus
dedit , instrumentum ad omnes quidem artes necessarium ; paci-
verò non minus , quām bello idoneum . De bello nimis quo-
tidie notum . De pace egregiè idem Galenus : Pacifi-
cum verò & ci-vile animal homo , manibus & leges scripsit ,
aras ac simulacula Diis erexit , & na-vem construxit , & fistu-
lam , & lyram , & scalpellum , & forcipem , & reliqua artium
instrumenta : commentarios item de speculatione eorum scri-
ptos reliquit . Liceatque tibi litterarum & manuum beneficio
colloquicūm Platone , cum Aristotele , cum Hippocrate , cum re-
liquis Antiquis . Itaque muniri manus debuit , & cutis
illa volæ singularis caloris beneficio exsiccari atque
indurescere : augeri autem & excrescere calor ille
non poterat , nisi constricta manu clausus . Lineas
ipsas proprius & curiosius inspicio , in alium uti-
lēmque magis usum à naturā scriptas . Ut ani-
mæ , sic corporis functiones distinctæ & variæ : u-
na manus ad Apprehensionem facta ; atqui apprehe-
sio difficultis atque impedita fuisset , si , ut in reliquo
pœnè corpore , laxa , & à carne divulsa cutis . Itaque
firmare eam ligaturis quibusdam , & velut vincu-
lis

lis Natura voluit : vinculis autem linearum , quibus carni adstringeret. haud aliter quam in brachio , femore, alibi, ubi libera cutis, fieri videmus. hic enim; si aut vulnus casus impresserit , aut hostis inflixerit, aut flamma inusserit, & cicatrix obducatur, tenditur utrumque cutis , & velut linea ligatur. Quid igitur mirum, variam Incilurarum dispositionem , varium numerum esse ; cum manus ipsæ cujusque formâ aut magnitudine , cutis crassitie aut duritie discrepet? Non easdem sindoni & sacco strias impresseris , non easdem pallio & togæ . Etenim si ulla Divinationis signa Incisuris Natura concessit, cur obsecro tam amplum donum , tam locuples beneficium solis angustiis manus , velut pugno , concludemus ? Sola hæc pars divina est ? Nolo antiquo apolozo classicum canere , & bellum inter membra excitare : urgere potius , ut à toto corpore vanissimam superstitionem arceatis. Facturi , siè Naturæ secretis cauillam historiamque Linearum cognoscatis. Manum, è præcepto veterum Philosophorum, Isidorus quasi totius corporis munus definivit. *Ipsa enim, inquit, cibum ori ministrat; ipsa operatur omnia, atque dispensat: per eam accipimus et damus.* Atque hoc munus flexione fit : ad flexionem Incisuræ necessariæ sunt, quas ne omnes recenseam, primas illas ternas ac principes solum insisto. Digitorum *εὐρυτα* (ita Hippocrates nominavit) hæc est, ut largo intervallo Pollex sive *ἄριχτη* Indici opponatur, & omnibus contraflectatur. ut autem articuli; ita & Incisuræ ad flexionem hanc faciunt. An omnes? ita: maximè tamen illæ principales digitorum atque volæ. Digits non persequor ; in volâ tres eminentes. Prima sub Auriculari oriens, in medium volam procurrit: atq;

in

nens: scripsit, quod in gloria ponas, ipse PINELLVS.
 Illas litteras periisse? Non tam facile est, quām pirum
wolpes comed; nisi tu quidem durior in nos, quām in
 tabellariū ipsum: & exigere à nobis præsumis, quod
 apud illum negligis. Cur dissimulas? Si responsum
 subterfugis, facile veniam scribendi facimus: si pro-
 tollis? excusare moram decet, si non apud me, apud
 magnum illum virum: imò apud me, qui in littera-
 rum Amorisque hoc officio magis fraudulentia, quā
 negligentia offendor. Si enim negligis, sacrum vin-
 clum laxas; si fallis, secas & abrumpis. De Censorino
 fac ut animo tuo collibitum: ego promptos volen-
 tésque LAVRINOS meos habeo, quia amicos, idoneos
 quoque ad hanc curam, quia eruditos. Sed quānam
 illæ non vulgares Notæ in Bibliotheca Mureti? Ha-
 rum saltem fac specimen aliquod videamus. Classi-
 cum sensi, imò pænè telum, quod perduellis ille tor-
 sit. Deus bone! audax hæc calumnia, an infania di-
 cam?

Num larvatus est ille aut ceritus? fac sciam.

Num eum veterus, aut aqua intercus tenet?

Ego valere cupiam: te quoque HANSENI. Patavii. XVI.
 Kal. Martias 100.

EPISTOLA XXV. *Francofurtum.*

CLAVDIO MARNIO,
Typographo Celeberrimo S. D.

AMICITIAM, quam cum IO. AVBRIО in itinere
 Basileensi ante quadriennium contraxeram,
 proferre ad te perpetua fuit cupiditas, Cele-
 berri-

berrime vir, & nunc tandem, non profero : desit enim illa, postquam inter homines esse ille desiit ; sed universam transfero, velut relictam aliquam plantam Amoris, in proximam glebam. Amoris inquam , & cum eo quidquid litterarii fructus ab ingenio meo haec tenus natum aut conceptum, quidquid deinceps quoque nasceret ; ut tu id universum (si è re tuâ esse periplexeris) typis tuis protrudas ac divulges : Typis, quos ego cum Plantinianis semper estimavi, non tantum bellos, sed correctos , & melioribus libris studiisq; destinatos. Quod prudenter & bono Typographiae à vobis fit. Hęc enim nisi casto & philologo quadam vinclo uni Phœbo velut marito constringatur, inficitur, inficitque, haud aliter quam prostibulum, quod omnium pruritui ac libidini succumbit. Nunc in Typis venit fori scabies, ingeniorum gangræna, Scholarum barbaries; & venenum suum adspirat. Censes librum aliquem sani coloris posse enitescere ? nisi tu & pauci grassanter istam luem arceatis : arcebitis autem, si puros illos amœnioris Doctrinæ ac litterarum terminos non excedetis. Vbi litteræ florent, et jam Typographia. hęc in Italiâ , Hispaniâ , aliisque locis languet, quia illæ extinctæ. Scilicet pars litterarum Typographia est, tum demum restituenda, cùm illæ renascentur. Quando? quando? Ego interea ad te eo , ut per te litterariæ meæ lucubratiuncule, non vivant tantum, sed valeat, ēnoxiā hac aurâ translatæ. Videbis, & dispones ordine quo voles : et si mihi placeat, *Epistolarium primum Librum*, velut omnium Promulſidem præponi. Ego deinceps cogitationes & stilum intendam, ac majora, magisque Typis vestris digna dabo. Sic Amicitia nostra crescat, duret, diurinet:

aet: sic Typographia vivat, vigeat, floreat. utraque
litterario hoc cibo nutrienda. Vale. Mediolani **XIII.**
Kal. Martias, **∞ . MDCI.**

EPISTOLA XXVI. *Patavium.*

IVLIO CASSERIO, V.C.

Medico & Anatomico.

Magna illa humanitas tua, Clarissime vir, mag-
nus affectus, quo æternum illud in me bene-
ficium comitaris. æternum inquam, quia æ-
ternus ille liber, in quo nomen meum, velut lucétem
aliquam stellam, scintillare voluisti. Ergo

*Non omnis moriar, multaque pars mei
Vitabit libitinam.*

Sed beneficium in primis dico & æstimo, quia ab af-
fectu venit; affectum, quia humanitate commenda-
tur: ut mihi quidem extendere & continuare bene-
ficium videare; quia hanc, & illum. Litteras ad me
ultrò mrittis, ad scribendum hortaris: id est, in offi-
cium meum migras, qui ipse jam litteras tibi debe-
bam. Sed debebam, non solvebam, pressus negotio-
rum quadam mole. Quid dicam? ut in urbem & mu-
nus veni, dies plures officiosè & negotiosè consum-
psi. Amicos salutavi, Larem coronavi, mox publicè
Gratias Senatui dixi, & docere aggressus sum. utrum-
que feliciter. Nunc respirare incipio, & quietam, aut
minùs impeditam ad vos mentem reflectere, imò
manum; ne memoriam solummodo vestri habeam,
sed habere quoque ostendam. Habeam mente; osten-
dam. Habeam mente, ostendam manu. DE VOCE

& AVDITV, quia ita vis, imò quia ipse sic volo, ego
quoque loquor, ut audiar, & famam aliquam nan-
ciscar à tuâ famâ, quam sparsam jam video per cultas
omnes plagas. Mediolani, Postridie Eidib. Decemb.
∞ . IOC.

IN IVLI CASSERI V.C.

DE VOCIS AVDITVS QVE
ORGANIS LIBRVM.

CASSERI Medicâ potens in arte,
CASSERI Melicâ potens in arte;
Quantum utrâque fuit potens in arte
Ipse quem Medici suum parentem,
Et suum Melici vocant parentem:
In AVRES tibi dico, in OSQVE dico,
Palam, ipso in meditullio Lycæi,
Palam, ipso in meditullio theatri:
Vnus tu pater ORIS, AVRIVM QVE
Per AVRES volitas, & ORA vulgi.
Namque tu simul ORIS, AVRIVM QVE
Clusos hæc tenus & tenebricosos
Anfractus reseras: sacrumque limen
Honoris reseras tibi, tuisque.
Sic AVDIRE juvat, juvatque FARI
Quam sumptu, studio, eruditione
Et tibi bene consulas, tuisq;
Quam sumptu, studio, eruditione
Et seculo bene consulas, tibi q;
CASSERI Medicâ potens in arte,
CASSERI Melicâ potens in arte.

EPL

EPISTOLA XXVII. Bruxellam.

PETRO PANTINO, Decano.

PAtriam ego cogitem? illam nunc magis fluctuantem, ac p̄ennissimè pereūtem? Ita, si decorum, cūm illā (non enim possum dicere, pro illā) fluctuare, ac perire. Hīc autem impēdens ille bellī nimbus detonuit, an in vōs erupturus? Scilicet, ut quædā loca dant nubes, alia recipiunt: sic militem hæc regio, qui in Belgicam cadat. Vtinam aliter sit! nec alieno sanguine intestinum bellum alamus! Italiam Deus respexit, & pacem esse voluit jam in mediis armis. Esse voluit; aut potiū trepidantem confirmavit. Ut procellæ quædam repente oriuntur, & repente ponunt: ita Panicus ille terror. Vno verbo, sudum est, & Βροτόλογες ille recessit. Quod ad Themistium, opinor ipsum PINELLVM jam scripsisse. Ille verò non librum totum, sed correctiunculas paucas exspectabat excerptas ac congestas, paratus doctorum more ~~απεισεσθαι~~. Manuscriptum quem habet, optimæ notæ est; è quo omnes illas Stephani lacunas quām felicissimè explevi. Iam si numerum Orationum persequaris; totum hīc Themistium habes: & tu hoc toto, si lubet, utere. Patrem meum Bruxellæ nuper fuisse intellexi, ut Diploma nescio quod à Principibus peteret: quām doleo non innōtuisse tibi, cultumque filii causā detulisse! Sed aliās fiet hoc tamen, si casus aut causa eum reduxerit. Virum cognosces probum, nec ~~αριστον~~, honesti ac liberalis animi, & quem in justissimâ apud Principes petitione, velis adjutum: virum

antiquæ virtutis & fidei. Litteræ Lipsianæ tam perierunt, quām extrema faba; nisi quòd redivivæ apud scriptorem bonâ sorte, & exemplar submittendum. Triumvir ille mali rumoris stigmate percussus, Mediolanum, & amicos subitò reliquit. an & scipse? planè, nisi malè alibi latet. SEPTALIVS & SACCVS te aināt, & pariter salutant: & hic ante octiduum ad te litteras. Tuas ego Principi à Sacris dedi, & portò rogo, operā meā quām sæpissimè, & in omnibus utare. Vale Reverende vir, & me ama. Mediol. vi. Non. Majas, 1061.

EPISTOLA XXVIII. *Mediolani.*

AQVILINO COPPINO.

Verbis parco, & in sententiam tuam de stilo pedibus eo; imò, ne quid mentiar, ipso stilo. Apulei tamen dictionem cur omnino spernam? Multa in eo nitidè ornata, propriè expressa, egregiè explicata; & prater doctrinam curiosa fandi felicitas, in quā (ut suis hominem verbis ornem) neque Cato gravitatem requirat, neque Lelius leuit. item, neque Gracchus impetum, nec Cæsar calorem, nec Horrenfus distributionem, nec Culvus argutias, nec parsimoniam Sallustius, nec opulentiam Cicero. A pologia illa exemplo sit, egregium & magnanimum icriptum: in quo, Correctionis caussâ, eadem quæ fusissimè dilatavit, strictissimè coarctata; quæ floridè protulit, acriter cōclusa repræsēto. sub finē ἀνακεφαλαίωσις ista: Ceterū ad hæc quæ objecisti innumera, binis verbis respondeam. Dentes splendidos: ignosce munditus. Speculum inspicis: debet Philosophus. Versus facis: licet fieri.

eri. *Pisces exploras: Aristoteles docet. Lignum consecras: Platō suadet. Vxorem ducis: leges jubent. Et reliqua. Quid brevius? quid nervosius? imo quid lepidius? quid elegantius?* Dialogismum componit, & binis verbis columnias omnes retundit, illas ingenti verborum bille & copiâ exagitatas. Quem non capiat & vis & Venus hæc dicendi? magis etiam si, nāvo sublato, in pristinum nitorem dedero periodi hujus vultum. Facio, adjutus à manuscripto Bernbi: Ceterum ad hæc quæ objecisti, NVMERA, an binis verbis respondeam. Æmilianum adversarium compellat, cumque audacter jubes responsionis verba in digitos mittere. Quasi dicat, imo ut ex parte dicit: crimina objecta non quidem illa innumera (certus enim eram, te accusationem mei penuria criminum solis convitiis impleturum) sed illa pauca, quæ struxisti, tam nihili, tam nauci sunt; ut binis verbulis ordine sim expuncturus. Atque hæc correctio tam manifesta, ut clausis vel in totum Homericis oculis liqueat. A pulejus certè, si non ubique castas, si ignotas quasdam Tullio voculas usurpavit, unus ex multis est, quibus tamen sine magno Rei litterariæ damno non careamus. Salve, & nunc mecum senti in Muséo meo, cuius jam leges scripsi. Veni & vide, ut ego te. iterum salve.

EPISTOLA XXIX. *Mediolanum.*

LUDOVICO SEPTALIO V.C.

A Vidè sorbui illud quod misisti. Sic enim appello geminam in eadem tabellâ epistolâ, argumento gratam, pretiosam ipso dolore, in quo:

quo scripta. Sed hisce malis obnoxii mortales sumus,
postquam

Post ignem Aetheria domo

Subductum, macies, & nova febrium

Terris incubuit cohors.

Non ad vitam; sed ad morbum pñè nascimur, & per omnes membrorum meatus diffusam à Naturâ habemus vitæ pariter & morbi auram. Cur indigneremur? Nimis insolescat, nimis lasciviat humanum genus, nisi in vinclis istis & compedibus habeatur. Alium ad vim & cædem properantem imbecillitas coercuit: aliud æstu libidinis concitatum ægritudo prohibuit: aliud in fraudes & rapinas prouum morbus sustinuit. ad summam, quisque cùm decumbere cœpit, se mortalem cogitat: & in lectulo scelera, vota, & humana omnia damnat. Ergo utiles & necessarii morbi sunt: ac ille melior, qui magis subjectus. Vt saniores è mari veniunt, qui naufragia gravem stomachū exonerant: ita è procellis hujus vitæ, qui corporis languore animi feces abluunt. Non ego tamen morbi felicem quemquam dixerim; sed à morbo, si ad virtutem convaluit; imò à morte, si prius scelera, quam vitam deseruit. Alias bene valere, bonum bono viro: id est, qui mentem habet bonam. Menandri vox est:

Υγεία καὶ ψυχή, ἐσθλα τῷ βίῳ δύο.

Rectè; sed mens quoque sana: quæ si laborat, ipsa vita morbus est. Itaque, ad felicitatem humanam,

Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.

Vt verò mentem habeamus sanam, & à vitiis omnibus liberam, in nostra potestate est, ut in corpore sano, non est. Illam tu habes, ut in hoc habeas æternum numen

numen rogo. Sed quid hoc? De Munere tu meo scribis, de morbo ego tuo respondeo. Dici solet:

Γατρὸς αὐτοῦ λεοχεῖ, νοσουντι πάλιν νόσος.

Ego verò, multiloquus tibi Medico factus, vereor ne linguae meæ morbum intenderim: aut potius, quia de morbo garris, ne garris medici notam sustineā. Itaque breviter ad epistolam. Per illustris viri FREDE-
RICI QVINCTI studium exoscular: nec invitus sus-
pendo desiderium meum, donec RELATIO fiat. Ad
LIPSIVM scripsi, & rem totam exposui: qui si litteris
ad SAC CVM juvat, rem factam puto. De Stipendio
principio velim scire, non quasi id vulgi more specte;
sed ut dispungam, an ad operam tempusque sumptus
suppetant.

Βέλτισον, γ' τὸ κέρδος ἐν πᾶσι σκοπεῖν.

Ego si ad lucrum irem, in aliam deflecterem viam, à
studiis & Musis. Nunc scire potius desidero, quàm
habere; imò verò egere potius, quàm nescire.

Καὶ μὲν ἔμοιγε γένοντι μὲν καθὶ ἡμέραν.

Καὶ σμικρὸν ἔχομεν, πάντ' ἀν ερχούντως ἔχοι.

Ecce hoc ipsum in divitiis pono, scire. Ego verò qui-
etem amo, quietem ambo, & fortunam velut vestem
habeo, concinnam potius quàm laxam. An & oratio-
nem? Denuò excessi: tempero. Ad QVINCTIVM, &
SACCVM hīc habes. FVLVVS VRSINVVS aternūm libros
& oculos clausit. PINELLVS nescio quid minatur: ac
verendum certè, ne sibi ipse fati calculum adjiciat,
qui jam calculo magis magisque cruciatur. Scis quàm
pericolosum hoc in sene, ferro, seu pharmaco reme-
dium pares. Nam ut ii qui in præcipitiis ambulant,
levi aliquo impulsu ruunt: sic qui in limine, ut sic di-
cam, *λέγω*. Longè, longè absis! atque utinam semper!
Frustrà. Hæc illa unda

... scilicet omnibus,
Quicumque terræ munere vescimur,
Ena viganda.

Patavii, Kalendis Iuliis, 1500. cùm amicus interveniret, qui mihi & què ac hæres hæret. Vide sanctum Amoris vinclum: unà Mediolanum vellet; sed locum aut conditionem aliquam reperire, ut posset. Medicus est, si peritiam, si doctrinam spectas, non è multis: & mihi amicus, sed non è multis. Si me amas, merentem promove, & inter tuos adscisce, qui operam suam Nosocomio navant. Ego certè merentem tibi commendando, ideóque paucis: sed *Testimonium*, & *Preces* Lipsianas adjungo, ut isto confirmem comméditionem meam, his extendam. Nam etsi omnis prolixia commendatio, quæ de merente fit: nunquam satis prolixia, quæ ab amante fit. *Testimonium* igitur habes, justum, à IUSTO, & hoc satis erat; sed in preees facile dilabitur, qui ex fide testatur.

QVICVM QVE HÆC LEGETIS,

Testimonium & preces meas hic habete. Illud, quia serio & ex fide testari possum **GVLIELMVM ATHENIVM** Belgam, olim Lovani inter auditores meos fuisse, ingenio & moribus bonum, parentibus et jam & totâ stirpe honestis. Preces igitur adjungo, ut quoniam apud exterios nunc agit, & in Medicinâ (cui se dica vit) progressus ita fecit, ut publica iudicia & titulos meruerit; peto, inquam, carus gratusque fit apud eos quibus *Virtus*, *Doctrina*, & *Humanitas*, & (addam modestè) quibus *Lipsius* et jam, caras sunt. Evidem hoc beneficium interpretabor, & quamquam corpore abjectus, animo jungar

jungar & adhærebo, qui se mihi sic ostenderit amicum. Lovani. xv. Kal. x. bres. 15. XCIX.

EPISTOLA XXX. *Patavium.*

IOANNI CIVILI

Salutem nuncio,

QVAM ipse per hos dies aliquot vix habui. Scilicet ut cælum, sic homines sumus; & ut illud ex intervallo nubibus obducitur & obscuratur: sic ipsi caligine aliquâ morbi. Sed ego nunc discussi ægritudinem omnem, ac sereno animo corporaque sum. Librum habeo, & gratiam tibi, ac VERWILTRIO, qui tam promptè transmisisti. PANEGYRICVM, meum legi isthîc, & laudari libens audivi: tum hoc quoque, te expetere. Expetis enim, ut ipse quoque legere, ac laudare possis. Mittam, mi amice, ac permittam lectione industriam tuam, laudatione amore foveas. Mediolani, ix. Kalend. Mar. 15. CCI.

EPISTOLA XXXI.

HENRICO CRANENSTENIO S.D.

LAUDENT priscam alii, Musicam ego nostram non condemno; præsertim si quis rite & perite, eam tractet, ac ipse quoque condat. QUâ gloriâ cùm pauci admodum florent, tu inter paucos mi CRAINENSTEINI, non (istib[us] ininde) meso[m]i. **F**2 p[ro] singu[la]r[er]e. **S**eu

Seu vox mavis acutâ,

Seu Fididus Citharâ ve Phæbi.

Canis enim, ut Sirenum concordiam, psallis, ut Ariosi laudem extinguis : utrumque, munere & origine, non dicam honestâ, sed divinâ. Ita in Theogoniâ suâ Hesiodus. Nec Cicero studium hoc divinitate suâ fraudavit, in Somnio Scipionis concentum cælorum enarrans. *Illi autem octo cursas, in quibus eadem vis duorum, septem efficiunt distinctos inter vallis sonos : qui numerus rerum omnium ferè nodus est. Quod docti homines NERVIS imitati atque CANTIBVS, aperiueri fibi redditum in hunc locum (cælum :) sicuti alii, qui præstantibus ingenio, in ritâ humâna, di vina *flidia* coluerunt.* Propriè Musicos Doctos nominat (gratulare tuo gregi) & divinorum studiorum cultoribus sociat; ut ipsi Deo. Fuit olim hæc laus: & cur non sit, cùm ad verum Dei cultum Musica tradueta? D. Augustinus scribit, *cantandi consuetudinem approbari in Ecclesiâ; ut per oblectamenta aurium, infirmior animus in affectum pietatis assurgat.* Vos igitur meditatum carmen, ac mediatum acroama Deo pangitis; hominesque, quorum jam ferocitas pectus obsedit, ad Deum tollitis; aut Deum ipsum inclinatis ad homines. Magnâ vis! quam nec in hortis (si me istuc ducas) nec in epulis mortuam esse, dicet ille, cui modò in pectore amœnioris animi scintilla vivit. Itaque, ut ad thema regrediar, laudent priscam alii, Musicam ego novam nostram non condemno. Nostram? imo ne Græcam quidem, quæ pariter à prisca descivit & novas figuræ induit, ac quandam *χρηστοποιίαν*. Specimen aliquod vis? dabo, sed specimen, ut coram examissim. Nudam vocem (hinc enim ordinar) non litteris scribimus; sed signis quibusdam indicamus. hæc quæ olim,

olim, alias indicavi; quæ hodie apud nos, nosci. Græci *τον* quoddam velut *σύνημα πάντων τὸς συριακὸν* statuunt, in quo vox quietat, & à quo intervalla sua trahat: Id *ἀφεντον* dicunt; non quod vocis expers, sed quod à nullâ voce mensuratur. *Δια πάντων γὰρ τὸ ισότητος φάλλεται.* Notant hoc modo (*Quo χρονομοδι?*) Indice *U* pollice in circulum coenitibus, ceterisq; digitis extensis manum pronam demittunt. Voces verò *Kariates* xiv. sunt: partim *Ascendentes*, partim *Descendentes*, quarum nomina, notas, gesticulationes jungo.

ASCENDENTES VIII.

Tὸ ὀλίγον ----- Manum extensam *U* pronam dextrorum sum librant.

Η οξεῖα ----- Impudico *U* pollice extremo, in osculum junctis, reliquis rectis sinistrorum manum deprimunt.

Η περ τα ὅπῃ ----- Manum extensam resupinant.

Τὸ κούφιον ----- Resupinatae impudicum, indicem, *U* pollicem extremos, annulari in palmam fixo, copulant.

Τὸ πελαζόν ----- Copulâ dissolutâ, manum rectam gerunt.

Τὰ Δύο Κέντημα II Indicem, impudicum, annularem junctim pollici allidunt.

Τὸ Κέντημα I Impudicum, *U* annularem similiter pollici allidunt.

Η ἑψίλων L Binis illis cum pollice junctis, indice *U* annulari in iota erectis, manum sinistrorum vertunt.

DESCENDENTES VI:

• *Απέρροφαι* *U* Impudico medium palmam fodiente.

Οι Δέος Απόρροφοι οι σύνθεσμοι οι Impudico & annulari pariter fodunt.

Η Η πορρὸς Auriculari extensō, cæterisq; digitis pollice strictis, deprimunt manum, ac simul vertunt.

Τὸ Κρατημουπόρρον X ---, Eodem, quo in priori, gestu utuntur.

Τὸ ἐλαφρὸν. ο Manum prouam per pusillum spatum demittunt.

Η Χαμηλὸν Demittunt per duplum.

Evidem aut studium, aut casum, aut certe utrumque cogor admirari. Notæ enim istæ videntur à nominibus explicatæ; gesticulationes, notis expressæ. Scrutare, ut conferamus. de signis Magnis tum quoque adjiciam Vtrasque illas voces, Ascendentes atque Descendentes etjam bifariam dividunt: in Corpora vide- licet, & Spiritus. Quædā verò, nec Corpora, nec Spiritus sunt; sed gutturis dumtaxat concisæ & amabiles flexiones, sive minutitiones. In his omnibus Interval- la, & Regimina considerat. Intervalla sunt, quibus à Ba- si voces, aut à se invicem distant. Habent autem Corpora omnia unum tantum intervallam. Spiritus va- riant. Si hæc ita, unde tot vocum varietas, & vicissitu- do, quâ concentus ille Græcus delestat? A Regimine, sive variâ compositione signorum. Nec enim sin- gula tantum; sed bina, terna, quaterna, aut etjam quina eunt. Comici joco, liberos sibi querunt, alia a- lia scandunt. Copiosa autem hæc variatio copiosam quoque vocem facit. Et, ut ordo h̄ic etjam sit, superio- ra omnia (quando strūtim sustinentur) ab inferiori- bus, & a basi reguntur. Superiora autem, Ascenden- tia sunt: inferiora, Descendentia. Item Corpora à Spi- ritibus, non quando imponuntur, sed præponuntur.

Speci-

Specimen habes: & irritare desiderium tuum volui,
non explere. Tuum? imò uxoris, quam ut in reliquis
bonam & morigeram: sic in Musico hoc studio x-
mulam habes, & ut diu habeas opto. Salve.

EPISTOLA XXXII. *Lugdunum.*

GERARDO CANTAVIO S.D.

U felix iter precor:

MAluissem mansionem, mi CANTAVI, quam ni-
mis repento consilio solvisti. Avulsum te
hinc doleo; magis, sic avulsum. Non abieras,
& abiisti. Vbi amplexus? ubi osculum? ubi vale? An
etjam sic tibi videre non abiisse? certè non ex hoc pe-
ctore, in quo æternum eris; sed ex his oculis, qui nunc
lacrymis amplexum, osculum, vale flagitant: in pri-
stinam hilaritatem dandi, si in litteris quām sēpissi-
me te conspiciant. Carmen tuum interni affectus vin-
clum æternum habeo: téque dignum, *cujus imaginem*
lambant Ederæ sequaces. Et tamen quis limæ meæ sub-
jicere? Nimis modestè, nimis amanter: ego minus,
subjici si patior. Quid enim? annon recensendo meas
ipsius laudes videbor jactare? & tamen, quia ita vis,
recensebo? Me ipsum exuam, te induam; tanquam in
alienis laudibus affectum, in proprio opere jūdiciū
intensurus, si ipse ego diligentiam amoris tui in me,
& simul stili ostendam. Itaque CANTAVIUM hīc me
puta, in Puteanum affectu, in censuram judicio pro-
num. Etsi quid hīc censebo? Eiusmodi Carmen tuum
est; ut si manum ego adhibeam, dicar cum Philema-
tio Plautinā velle ebur attramento candefacere, &

lepi-

lepidissimum opus novâ picturâ interpolare. Tu videris. Edidimus DE DISTINCTIONIBVS: si sarcinulæ tuæ patientur, adjiciam exemplar. EPISTOLARVM Ceturiam Francofurtum mitto, breyi, ut Typographus addixit, utinam auspicatò! videndam. voveo, &c, quod initio feci, felix tibi iter; ut firmam in Patriâ & quietam mansionem habeas. Lugdunum inscripsi, quod sarcinulæ tuæ submittentur. Mediolani, Propridie Kal. Iun. 1001.

EPISTOLA XXXI.

MELCHIORI VELTWYCKIO, suo.

Nec Auguria nosti, nec Mathematicorum cœlum curare soles: ex vultibus tamen hominum mores colligis. Ego autem cur me tibi celem?
In ludum eo, & ternas scio. At hoc ipsum, inquies, scio:
 illud cupio, quā pereas sagittâ.

--- quicquid habes agè

Depone tutis auribus.

Deponam, mi VELTWYCKI; quia, quæ me

--- domat Venus,

Non erubescendis adurit

Ignibus.

Castus castè castam amo, nec minus pulchram quam castam: Margaritam feminæ, sive Vnionem. Principe (Plinio scribente) culmenq; omnium rerum pretii margaritæ tenent. Si ita: Margaritam habeo ipsius Amoris. Nam huic formæ nihil Ariadne habuit, aut Leda simile: quam si Paris ipse, Dearum libidinantium judex, in comparatione vidisset, & Helenen rejecisset, & Deas.

& Deas. Cur autem non *Vnio*, in quo omnium virtutum & Gratiarum dotes uniuntur? Certè unionum (ex eodem Plinio) Dos omnis in candore, magnitudine, orbe, labore, pondere, haut promptis rebus; in tantum, ut nulli duo reperiantur indiscreti, unde nomen unionum Romanae scilicet imposuere delitiae. Sed Margaritæ mex dos omnis in nive corporis, modestiâ animi, cingulo Venerio, nitore morum, flore ætatis, haut promptis rebus. Atque ut uno verbo totam comprehendam, *Venerem* dixerim, hanc Margaritam.

Α' Φρογχειάν τε Γεών, Εὐσέπαρον Κυζέπειαν.

Spumâ ortam Venerem, & splendenti veste decoram.

Quidni? Venus è concha nata est. Plautus in Rudente:

Te ex conchanatam esse autumant, cave tubarum conchas spernas.

Et Margarita è concha, simili pñne origine atque geniturâ. Margarita igitur Venus. Plinium de Margaritis audi, & veras laudes sub argutiis his admitte. Origo atq; genitura conchæ, est haut multum ostrearum conchis differens. Has ubi Genitalis anni stimulaverit hora, pandentes sese quadam oscitatione, impleri roscido conceptu traduant; gravidas postea eniti, partumq; concharum esse Margaritas pro qualitate roris accepti: si purus influxerit, candorem conspici: si vero turbidus, & fœtum sordescere: eundem pallere, caelo minante conceptum. ex eo quippe constare; Cæliq; eis maiorem societatem esse quam maris: inde nubilum trahi colorem, aut pro claritate matutinâ serenum. Vides igitur amare me; & ne reprehendar dignam. Sed quod amem, excusandus sum; quod dignam, etiam laudandus. An indignum moribus & ætate quidquam facio? PATEANVS sum: sed ipsas aquas urere

consuevit. Musarum candidatus sum : & istæ Amorem suum canunt. Paucis : à Naturâ hæc flamma est, quam magni & sapientes olim viri honestè aluerunt: ac profectò algor, lapis, gelu est, qui nullo unquam motu incaluit. Hæc verò mea felicitas est, quod volentem amem, an dicam jam amantem ? & quād tu ipse cupias, nisi amem. Salve, & tuos mihi ignes patiter explica.

EPISTOLA XXXIV. *Patavium.*

Io. VINC. PINELLO,
Viro Perillustri.

OMNINO scripsi, atque copiosè. Eas litteras non redditas, doleo; reddendas tamen spero. Ab amico illo, cuius

----quidem edepol omnes mores ad venustatem valent, cuncta impetravi; & ut tuas inspicerat, abjectis omnibus negotiis, respondit, ac apparatus illum totum frementis Martis explicuit. Sed ut chiragrosa scriptione est, podagroso autem gradu, seriùs tabellas suas ad me detulit: quæ tamen sic videntur negligenter cursoris effugisse, quod remanserint. Salvæ enim apud me fuere, & nunc mittuntur. utinam & illæ meæ, neglectæ, an Neptuniam in urbem festinationis delicto translatae? Non frustra istic mare est: vt flumina, sic litteras nostras haurit; bene tamen, quod æstum quoque habet, & refundit. E mari igitur litterulæ meæ ad te venient, an venerunt? non salvæ modò, sed salsae. Vale, aut convalesce. Mediolani, viii. Eid. Maii, 1501.

EPIST.

EPISTOLA XXXV. *Venetias.*

IOANNI COTOVICE
Salutem & Amorem nuncio.

ETiam hic in silentio est, mi COTOVICE; & sic si-
luisse me non nego, non amasse nego. Silendo
etiam periculum amoris tui feci: quem, bonâ
honestaque radice nixum & nexum, blandis littera-
rum delitiis altum & eductum nunc eo, ad huberem
& æternum fructum. Sed tu per te quidem amorem
mereris, ob divites internasque dotes, Morum, Do-
ctrinæ, Candoris. Quod elogium sic verbis velox ac
repentinum esse, sed affectu firmum ac meditatum
dices. Sermo enim mihi, ut spiritus est, quem si pecto-
re comprimo, vehementius fundo. Animus verò li-
beram perpetuamque amoris auram spirat. Inscripti-
oncula Græca grata mehercle fuit, & fuisse osten-
dam. Vale & salve, cum LIVINO ac SEGETO, ad quos
scripsi, & PANEGYRICVM meum misi. Mediolani, su-
bito ut tuas accepi, &c. 1501.

EPISTOLA XXXVI. *Ticinum.*

HENRICO FARNESIO, V.C.

MALÆ fidei videri tibi possim, Clarissime Vir, si
promissum inspicis: sed, ut prisca excusatio
valeat, jurare morbum paratus sum: qui sic ex
transverso me invasit & afflixit, ut ne libera quidem
hæc fuerint Liberi sacra. O' vani! quid Famam, quid

60 ERYCI PUTEANI
breve nomen affectamus valetudinis negligentes?

T' μαίνειν μὲν ἀελισον αἰρόπι θυητῷ.

Et nunc tamen quia Hygia respexit, redire ausus sum
ad animi illum morbum, &

----noctes vigilare serenas.

Tu ut plurimū valeas, minimū stude. Ego tuo
demum exemplo videor posse emendari. Mediolani,
III. Nonas Martias, 10. 1521.

EPISTOLA XXXVII. Antuerpiam.

GABRIELI STEYDLINO S. D.

SCriptionis, non Amoris

Nunc inter vallum jam hos dies multos fuit;
imò hos menses multos. Nunc, nunc rumpendum stilo,
ne in suspicionem amor veniat. Quid igitur scri-
bo? hoc ipsum, me amare: ac majori quidem flam-
mā, quam à te amor. Omnino. Cùm enim æqui-
brium esse in Amicitiâ debet, sive paritas; quod tu
merito excedis, supplere amoris superpondio debeo,
ne excedas. Etiam de me vis? Mediolanum sedem re-
tuli, à Senatu ad Primam Eloquentiæ Professionem,
honesto auctoramento, vocatus: nec retulisse poenit-
tet, ut nunc Patria nostra laborat, in discrimine &
lapsu. Deus salvam aliquando faciat: & me eidem
reddat. Interim dum turbæ hæ gliscunt etiam, & fer-
vent, subsistam extra teli jactum, & latebo in his Su-
dæ, ut sic dicam, castris. Te per Genium tuum oro,
ad me fusè scribas, & constanter me ames; amare
autem intelligam, si scribas. Vale. Mediolani. Pridie
Kal. Novemb. 10. 1521.

Qui

Qui has tradet, destinare tuas ad me poterit.

EPISTOLA XXXVIII. *Mediolanum.*

LUDOVICO SEPTALIO, V. C.

Ecce litterarum mearum, quas mala sors perire voluit, exemplar: in quo tamen primas illas lineras non usque adeò religiosè fecutus, nec eodem penicillo. Verbis cur me adstringerem? rem ipsam, & sententiam representare, abundè mihi visum. Eos imitor, qui vestibus dies distinguunt, & varietate delectantur. Animi mei imagines eodem sermonis ornatu bis non produco in epistolarem illam Scenam: nec per inopiam (licet dicere) prohibemur. Itaque eadem, nec eadem leges: hæc etiam quæ adnecto. Animum alienatum, sive etiam exasperatum esse, doleo magis quàm miror. Nam ita magni isti sunt,

Si quid bene facias, levior pluma est gratia:

Siquid peccatum sit, plumbeas iras gerunt.

O tempora! quibus nec quæ velis sentire, nec dicer quæ sentias licet. PORRO **QVIRITES**, libertatem perdidimus! Quod ad me, & Petitionem meam, scio in quo cursu sim, & quàm omnes gratias non modò retinendas, verùm etiam adquirendas putem. Magno etiam Cancellario, sicuti vadaris, in litteris me sistam: ac jam quidem erat animus; differre tamen acerbus amici mei easus coëgit, qui è Belgis, atque nostris recens huc venit, studiorum causâ; & Patriis Fratrisque repentina funere concussus, nunc doloris participem me habet. Quò videndi & discendi desiderio imus? Cir-

cumve h̄imur & peregrinamur, p̄nē dixerim, ne
extremum pietatis officium propinquis exhibe-
mus. Sed quid hoc ominis? erumpentem è naribus
cruorem sentio: & ecce jam stillas aliquot epistola
bibit. Desino, abluo. Vale. Patavii, Ipsiſ Kalendis
Anni ♂. 100. quem felicem opto.

EPISTOLA XXXIX.

FRANCISCO TEVTONIO.

Nescio profectò quis fundum tetigerit: ita tur-
bidam aquam repperi, imò lutulentam. Tu
mihi operam nunc amicabilem da, ut ~~ca~~ ~~te~~ ~~an-~~
~~des nobis~~. Ebullit echinus ille, superbiæ quodam vento
tumidus: mihi nausea fit. Ac jam quidem ineptissi-
mo convicio me adortus, exactione percussit. Non
sum ex illis,

Pelle me rodere qui velint caninam.

Sed argentum ob os objiciam homini, ut vomitum
hunc absolvam. Quæso adsis, & unâ mecum Æra-
rios adorire. Salve.

EPISTOLA XL. Patavium.

MARCELLINO GENVENSIS,
DOMINICO RUDOLPHO S.D.

INeâdem epistolâ vos jungo & alloquor, Reve-
rendi Patres, sicuti ab eâdem caußâ amo erudi-
tionis, ab eâdem colo pietatis. Vtinam utroque
imiter! sed imitor, & exéplum vos statuo ad utram-
que

que illam metam. Vti polliciti estis, spirantem aliquam auram piis precationibus suffundite; ac juvate, sic non tam facile transversum abripiendum, si remigium industriae meæ accesserit. In ipso Professionis meæ nunc cursu sum. Apud Senatum publicè dixi, & placui: apud juventutem deinde, & iterum placui. Vtrumque non minus gloriosum, quam difficile: gloriosum apud Senatum, difficile apud juventutem. gloriosum tamen apud juventutem, quia difficile: difficile etiam apud Senatum, quia gloriosum. Valete Reverendi & Eruditæ viri, quos rerum studiorumque meorum arbitros & censores statuo. Mediolani, viii. Eid. Decemb. 100.

EPISTOLA XLI. Pisæ.

HIERONYMO MERCVRIALI,
Medico Principi S. D.

Denuò scribo, mero amore impulsus, qui, dum alia officia cessant, exerceri scriptio[n]e vult, & calami hac alâ evolare. Suscipe, amplectere, & in sinum admitte; ut mox meipsum, qui sequor. Decrevi enim proximo hoc Autumno Romam, Neapolim, & inde fortassis in Siciliam, horreum quondam P.R. ire: ut videam, discam, colligam. Quid videam? urbes, homines; sed amicos, doctosque. nam ad fæcem illam & sentinam vulgi, certum mihi oculos claudere, firmo & obstinato plane sensu. Quid discam? Prudentiam, mores, ritus: non ineptos illos, vanos, ambitiosos, quibus pulchrè sibi nonnulli videtur, & multa in communivita scire: sed probos,

bos, sinceros, priscos, quorum Palatini illi nostri & delicati admodum steriles sunt. Ecce, delitias faciunt, ut accipient: nictant, nutant, oscula ferunt, manibus ludunt: & hæc omnia ut illudant, ore gestuque benigni, & homines; animo vix humani. Quid colligam?

-----non opimas

Sardiniae segetes feracis;

Non astuosa grata Calabriae

Armenta; non aurum, aut ebur Indicum:

sed Eruditionem, monumenta, & libros antiquos. Simul verò & junctim videbo, discam, colligam Pietatem. De PINELLI morbo an audisti? Sonticus planè est, & protolli paullulùm posse nostri hi Medici missant, non tolli. Ergo tantus vir in fatali jam lectulo cubat, & à nobis abit? Duram legem! legem tamen, & à Deo ipso latam, quam antiquare non possumus, culpare non debemus. Hæc meta omnium est, Mori: non omnium, BEATE MORI. Ad illam cùm Natura quemque ducat, nostrum est. Virtutum & Pietatis studio ad hanc gnaviter properare. Facio Clarissime Vir, & exemplum tuum sequor. Tu vive, vale; nec vitam modò proterminare multis perge, sed bonam vitam. Patavii, 111. Kal. Octob. 150.

EPISTOLA XLII. *Mediolanum.*

Io. BAPT. SACCO, V.C.

Senatus à Secretis.

TVne in animum id inducas? aut fallor, aut nimium à te amor, obnoxius etiam levissimis quibusque

quibusque non culpis tantum, sed suspicionibus ipsis.
Sub ipsum tandem profecitionis punctis titulum hoc
egi, ut supremum à SACCO meo gradum tollerem, &
ultimum ab eo Vale audirem, cui dixeram primum
Salve. Frustrà: prodieras, & in negotiis eras. Quid
igitur est? quod coram non licuit, absens & per epi-
stolam ago: teque salvere jubeo, & valere.

*Ego mihi alios Deos Penates persequor, alium LAREM,
Aliam urbem, aliam cimitatem.*

Non quòd ab illa vestrâ abhorream (qui possim? in
quâ & viros amicos habeam, & doctos colam, &
propitium boni Principis Genium venerer;) sed
quòd aliò, præter valetudinem, aliae caussæ trahant.
Vos amici hoc credite; vos docti ex pendite; tu ô
Princeps concede. Quid animi pendeo? credidistis,
expendistis, concessisti: & tu cum amicis, cum do-
ctis, cùm Principe mi SACCE. Quid superest, nisi ut
intelligas consilium bene cessisse? Patavii, & apud
Perillustrem Io. VINC. PINELLVM dego, quem ab hu-
manitate, à doctrinâ, & à bibliothecâ quoque Fama
tibi laudet. Pergami reges hic unus superat librorum
& copiâ & selectu. Nusquam est, quod hîc non est;
atque adeò, hîc est, quod nusquam: ut sperem, ac
confidam, me posse animi quasdam divitias consti-
pare; in hac præsertim valetudine quâ utor, firmâ &
lætâ. Hic aër, hi campi, hæc amœnitas veterem il-
lum languorem evicerunt. An dicam etiam hoc ma-
re? Quippini, è quo velut piscis veni, postquam
Atrophiam omnem elavi. De Ivsto Lipsio contra-
rius rumor est, quem spargunt & litteræ & amici,
non venire. Morbum jurare ajunt, & opponere pre-
mentem à tergo senectam. Ut ætas mala, mala merx est

H

ergo.

ergo. Quòd si Senectus ipsa morbus, etiam sine morbo, morbum rectè jurat, & excusationem meretur. Demus mi SACCE, qui scimus arborem vetulam cum periculo transportari; ac desiderium natum in absens nomine atque etiam imagine compleamus, animi corporisque. Præsentem putabimus, si quod in libris ejus legitimus, existimemus ab effigie dici. Sed tu obsecro exemplar aliquod ad ~~πρωτότυπον~~ tuum expressum communica, non modo in meum, sed PINELLI quoque usum, sive voluptatem: quem scire debes alterum Iovivm esse in Clarorum virorum imaginibus colligendis. Occasionem habes novæ, sed magnæ Amicitiæ, teque & PINELLO pariter dignæ. Desino; sed (quod facere constitueram, & feci) denuo salvere jubeo, & valere. Patavii, xvi. Kalendis Novembr.

cc. 100.

EPISTOLA XLIII. *Venetias.*

ANTONIO CLERICO S. Dico:

ET PINELLO tuo nomine dixeram mi ANTONI; cassio, ut experior, voto. In eodem malo durat: hoc etiam periculosius, quòd confiteri malum non vult. Decubitus infirmitatis hoc onus sustinet, & morbum trahit, trahendus ipse mox non immatuero fato. Et post illum, librorum per tot annos conquisita undique supellec.

Δρῦς πελούσης τῆς ἀνὴρ ξυλόδετος.

Distrahetur inquam luculentissima bibliotheca, nisi in antecessum Dominus ipse morbum fateatur, ac testamentum condat. Sed difficile, ut qui mortis omen

omen sanus fugit, infirmus admittat; cùm invitâ Hygiâ nunc in ipso morbo velit videri sanus. Ecce aquis elautus est, pharmacis subactus, doloribus consumptus, solo animo PINELLVS. Et sic nunc quoque è lectulo suo audit, respondet, dictat; eaque omnia, quæ ante morbum. Tu si salutem litteris precari vis, virum compella, sed paucis: & sic quoque negotium tuum breviter commendâ. Eos imitare, qui Prologos in scenâ recitant; & scriptionis tuæ causam in compendium refer. Brevitate placebis: facile autem impetrat, qui placet. Deum rogo tam magnum virum nobis & litteris servet: teque voti aut petitionis compotem faciat. Patavii. xv. Kal. Octobr. &c. rcc.

EPISTOLA XLIV. *Antuerpiam.*

IOANNI MORETO,

Typographo.

Diu est quòd ad tescrpturio, vir Celeberrime, quem diu est quòd amo, æstimo, celebro: & exemplum habeo quod sequar; amandi, omnium; æstimandi, multorum; celebrandi magnorum. Sic igitur inter omnes, & multos, & magnos quoque unus ego: et si minimè magnus. Sed tu esse patieris, qui unus triplici hoc affectu sive munere dignus. PLANTINI immortalis viri Typographiæ illud regnum penes te est; cuius nunc etiam nomen famamque sustines, imò & attollis: quibus fulcris? iisdem illis, LABORE, & CONSTANTIA. Quid Typis vestris correctius, nitidius, gratius? Recrœor, quoties cerno; capior, quoties lego; & quemadmodum illustrium pitorum imaginibus atrium: sic tuis libris Bibliothecam

meamerno. Sed laudibus abstineo : te amo , & amari à te cupio ; te æstimo , quia amo ; te celebro , quia mereris. Misi ad te nuper PANEGYRICI , quem edidi , exemplaria aliquot : quæso te accepta , æstima , divulga. ipsum pretium in libros muta , quorum indecēm subjungo. Vale. Mediolani, A.D. Kal. Februar. 100. 1001.

EPISTOLA XLV. *Patavium.*

ARNOLDO CATHIO S.D.

Vide quām infaustum iter , quod sine te suscepi . Venetiis , in ædibus SCARAMELLI , asservari Inscriptiones Antiquas intellexeram , quarum cupiditas inquietum animum meum habebat. Scis impetum meum : excurro , investigo , & vix tandem ædes invenio. an & Inscriptiones? exspecta dum. Sciscitor de Domino ; ab ancillis negatur adesse : de Inscriptionibus ; Musæo dicuntur inclusæ. Lepidè , inquam , nam alibi sub Dio haberis solent. Quoniam urgere non licuit , illinc me proripio in phaselum , & in hospitium deferor. Sed illud Homericum mente revolvens ,

Αἰσχόντει δηπότε μήδει , κερέος τε περιεσθία.

Deliberare occipio , quibus potissimum artibus clausum Gynæcium expugnarem. Atque ò , inquam , mihi Vlysses aliquis , qui insidias suggerat. non Trojam , nec Helenen redactum in potestatem meam , sed solum Palladium veni. Quid igitur ? stilum capio ; non dolum , sed epistolam fabrico , ut velata petitio posset ad dominum penetrare. Mitto , subsc-
quor

quor, & oppessulatam januam vocaliter pulso. Tandem per fenestram clatrataam ab iisdem ancillis increpor: quid molestus foribus sim, non licere introire. Nec postulo, inquit, responsum dumtaxat ad epistolam, quam misi. Illae: tunc misisti? recipere, ac cursori tradere, qui Neapolim deferat. Quid, Neapolim? inquit. Quia isthic noster nunc, cum toto Andronite, herus. Tu, et si Achilles, à Gynaceio abstine. At enim non vestrā, inquam, sed lapidum caussā intromitti cupio. At enim nos, inquiunt, lapides sumus, exorari nequimus. Ego subjiciens, Timetis, inquam, an ridetis? Timemus, inquiunt, ab homine ignoto, & armato. Nequicquam ago, & quē TRANQVILVS ac placidus sum, ac vestrum istud mare, cūm malacia est. At sic magis, respondent illae, nunc timemus. Tum ego, Ut vos liberem, inquit, virum amicum vobis aut notum adire paratus sum, & cum illo reverti: aliquem nominate, indicate. Indicant, consilio prius inito; sed quem ego per plures horas frustrā quæsiyi, in foro Marciano, in Ponte, in tota urbe. Ocalidas, callidasq; caniculas, quæ non sine caussā verba sic mihi dederunt! Suspecta nimia illa solicitude est: tu conjecta ceterum, & salve.

EPISTOLA XLVI. Lovanium.

IVSTO LIPSIQ; V. C.

Historiographo Regio.

Ecce tibi à SEPTALIO litteras, quas & ipse scriptione comitor, ut simul audiar à te, & te quoque audiam, calamo loquentem. Mellis nectarisque profusi liquores illinc fluunt, qui ipso cursu ac

murmure involvunt legentis animum , & à terrâ ab-
 ripiunt , rerumque humanarum , ut sic dicam , ripâ.
 Abripiunt ; ut in yado sistant beatæ tranquillitatis.
 Cogor dicere : aurea tua dogmata sunt , quibus erudi-
 dior ; mira Suada , qua recreor : ut planè verborum
 quibusdam blandimentis commendare salutarium
 præceptorum acrimoniam videare . Ego verò , et si
 non tam averso stomacho sum , ut severa consilia re-
 spuam ; lubens tamen mellitis illis verborum globu-
 lis fruor , ut securior sim . Ad vitæ genus , quò me non
 ducis tantùm , sed impellis , gradum capessam , nisi
 aliter Deus : ac interim magna ducenti tibi gratia ,
 major impellenti . Nam et si majus beneficium vide-
 tur volentem ducere , quàm nolentem impellere
 (cùm volens ductus , & propriæ deliberationis ali-
 quem fructum , & alieni consilii percipiat : nolens
 impulsus , coactam utilitatem dissimulare studeat :)
 ego tamen malim te invitus trahentem sequi , ne mea
 voluntas sive consensus felicem consilii tui succes-
 sum ipsa participatione infringat . Romanum meum
 iter nescio quæ fata impedian . Iam sarcinas compo-
 niebam , iter dispungebam , & ecce , ex transverso Fe-
 bris me invasit , ac biduo pñè confecit . Ignis ipse
 fuit , quæc sustinui , eò vehementior , quia repenti-
 nus . Sed opem SEPTALIVS , Deo respiciente , saluta-
 rem tulit , & (superbiùs fortasse dicam) vivere me
 voluit . O Æsculapium ! cui non gallum , sed totam
 debo Hecatomben . Nunc languenti Autumnalem
 quoque profetionem amici dissuadent . Obsequor ?
 pecco : non obsequor ? etiam pecco . Si enim profi-
 cisco , prodigum me salutis meæ amicis ; si maneo ,
 tibi fidei offendam , cui , & cujus causa iturum me
 rece-

recepit. Sed ne difficultius cum multis mihi, immo praesentibus negotiis sit, manere satius, & ab uno reprehendi, quam proficiisci, & a multis. De morte PINELLI nuperimè scripsi, ad cuius vitam condam animum adjeci. Faciam, te auctore, en tāv ποδῶν ita τέλος εποιεῖται: ac jam quidem totius vita quedam quasi capita ac lineamenta duxi, ac heredibus misi; uti plenam materiam subministrent. Putavi non inventum esse Plutarchi exemplo ωδησίας scribere, & Pinellum cum Attico comparare: sic Cornelii Nepotis vestigia pressurus, cui laborem meum subjungam. PROMULSIS iam tandem prodiit: tu eam exspecta, & tuam tibi dicatam habe. Parvum munus est, quod defero, sed a propenso hoc animo commendandum. Vale, & me (quæ votorum summa est) amare perge. Mediolani, xiii. Kalendas Octobr.

∞. 1001.

Priusquam epistolam ob signo, prodigium adjungo. Hesternâ nocte, ipso quasi concubio, universa hæc urbs, ipsumque territorium terræ-motu cum fragore concussum est. Paucæ ruinæ: ingens metus & trepidatio, ob novitatem rei ac vehementiam. Ipsæ noctis induciæ violatæ repente, & jura Somni rupta. Deus faxit, ne quies ac tranquillitas pacatæ hujus, & velut dormientis Provinciæ perturbetur.

EPIST.

EPISTOLA XLVII. *Mediolanum.*

GVLIELMO HVYSMANNO S.D.

IN languore sum, aut potius ægritudine, mi HVS-
MANNE, quam ex itinere contraxi, æstuoso nimis,
nimisque pulverulento. Atque utinam ne altio-
res caußæ! & jampridem morbum collegerim, de-
mum erumpentem. Nam & cùm apud vos essem;
nescio quod fastidium ciborum stomachum invale-
rat, que imbecillitas universum corpus; sed præsen-
tire me morbum mentis hilaritas non sinebat. Quid
enim me lètius aut effusius, cùm inter amiculos de-
litteris aliquid audiam, aut ipse promam, quod dele-
ctet? Et nunc valerem, si sic discerem; aut certè mi-
nùs in valetudinem sentirem. Maximo sciendi desi-
derio flagrare me profiteor: scire autem non possum
nisi discam. Et nescire me multa sine rubore profi-
teor, ut discam. Quando autem opportuniùs, quām
cùm, afflito ac prostrato corpore, doctrinæ quibus-
dam subsidiis erigendus animus atque sustentandus?
Horsum enim studia dirigi debent, ut humana ista
omnia fortiter feramus, imò contemnamus. Ego
facio, & magis nunc ista intelligo, cùm minùs valeo.
Utinam verò eo animi robore sim, ut in hac ipsa æ-
gritudine me negem quidquam pati! Sed tu obsecro
meāne caußâ cruciere, cùm alienum aut injurium
nihil sustineam. Haec tenus firmo semper pectore fui;
nunc paullulum labascō: & nescirem pretium bonæ
valetudinis, nisi periculum degustarem malæ. Ut
cœli amœnitatem tempestates & ira Iovis commen-
dat:

dat: sic corporis temperiem, ægritudines & morbi. Adde quòd à vitiis absterrent, ad virtutes incitent. Quem enim infirmum (ut Plinius meus philosophatur) aut avaritia aut libido solicitat? non amoribus seruit, non appetit honores, opes negligit, & quantulum cuncte, ut reli-
cturus, satis habet: tunc Deos, tunc hominem esse meminit, invidet nemini, neminem miratur, neminem despicit, ac ne sermonibus quidem malignis aut attendit, aut alitur: balinea imaginatur & fontes. Hæc summa curarum, summa ritorum; mollemque in posterum & pinguem, si contingat evadere, hoc est, innoxiam beatamque destinat vitam. Tu Vale tamen suavissime vir; ut sanus idem facias. Gallarati, Eid.
Quinct.

E P I S T O L A XLVIII.

C O E N I P E T A E M E O.

Nescio quas tu Cereales coenas adeptus sis. ultrò adesse mihi soles; nunc promittis, nec venis? Sacrum vadimonium est, cave deseras, ullius negotii caussâ: ne somni quidem, si tamen somnus negotium est. Tu esse dices, qui in hoc æstu somno labores, aut hac nocte laboriosum somnum habueris, ob stomachi cruditatem. Ego verò excusationem nullam capio: ni venis, obtorto collo rapiam, non ad judicem, sed ad Regem; quem exigua mora crudeliorē faciet. Ergo veni; sed si villum te occupavit, ne veni: nolo turbas in ædibus nostris. Salve.

I

EPIST.

EPISTOLA XLIX. *Mediolanum.*

FRANCISCO LANDRIANO,
Senatus à-Secretis.

INdignus munere isto sim, si tam propensum in me animum tuum, quo erigor; tam promptum studium, quo promoveor, silentio admittam: dignus notâ, ni iisdem in petitione meâ utar. Nam, si admittere me dissimulo, laborare iniquâ præsumptione videar, tamquam ineruisse: si uti negligo, præpostérâ suspicione torqueri, tanquam sincère tui nihil obtulisses. Quid igitur? agnosco beneficium, imò gratias ago: utor quoque, imò rogo, non benignâ tantùm, sed vehementi favoris tui aurâ voti mei, ut sic dicam, vela impleas, & in portum propellas.
Valc. Patavii, xi. Kal. Sext. 1500.

EPISTOLA L.

HANNIBALI BERNAE, &
LEONARDO CARDANO.

BOnam indolem haut dedecet etiam importuniùs querere; si ad discendi illum finem. Agnoscit enim se nescire, qui querit: apertum modestiæ signum: & querendo se profitetur discere, qui nescit: clarum industriæ specimen. O stulta juventus, quæ hoc vitium alit, ut ignorare malit, quam interrogare! sed profectò discendi voluptatem nondum experta: quæ tanta est, ut, nisi fructum respicias,

eias, pñmè discere malis, quām scire. At enim reipar-
vitas non immeritò quæstionis audaciam retardet.
Parvitas? frustrà: quia non rectè judicat, qui nescit;
deinde quia semper honesta & opportuna quæstio
est, quā discas. Ita hæc vestra, mei Adolescentes, de
Mensum Inequalitatē. quam ab ipsis fundamentis vo-
bis nunc educo & explico. Romulus ingenio acri
quidem, sed agresti, ut cum Macrobius dicam, cùm
Imperii statum ordinaret, & tempora distingueret,
initium cujusque mensis ex illo die sumpsit, quo no-
vam Lunam contigerat videri. Id verò quia inæ-
qualibus intervallis fiebat, singulis quibusque men-
sibus perpetuam inæqualis numeri legem primus ca-
sus addixit: aliique **x** **xxi.** alii **xxx.** dies sortiti. Di-
stinctè Macrob. lib. i. Saturn. c. xii. *Annum à Martio*
incipiebat, & conficiebatur diebus CCCIV. ut sex quidem mien-
ses, Aprilis, Iunius, Sextilis, September, November, Decem-
ber tricenū essent dierum: quatuor verò, Martius, Majus,
Quinætilis, October tricens & singulis expedirentur. Qui ho-
dieq; septimanas habent Nonas: ceteri Quinctanas. Censo-
rinus Aldi in hanc sententiam emaculandus, cui in
hisce numeris non computationis gestu injuria facta,
sed expressis notis inusta. De anno Vertente: Sed ma-
gis Iunio Graccho, & Fulvio, & Varroni, & Suetonio, ali-
iq; credendum est, qui **x.** mensum puta erunt annum fuisse:
ut tunc Albanis erat, orti unde Romani. **iiix.** menses dies
xxxiv. hoc modo habebant. Et paulò post: November &
December **xxxii.** Corrigo: *Vt tunc Albanis erat, orti unde*
Romani. **Ii x.** menses, dies CCCIV. hoc modo habebant. In ve-
teri Codice erat: *Vt tunc Albanis erat. Ortī unde Roma-*
xxxii. *Aprilis xxx. Majus xxxi. Iunius xxx. Quinætilis*

xxxi. *Sextilis & September xxx. October xxxi. November & December xxix.* Malè enim Aldus, xxxi. Numa deinde exactius Lunæ cursum dispungens, annum cccliv. dierum constituit, prioribus trecentisquatuor diebus quinquaginta adjiciens : è quibus ut duos novos menses constitueret, numeri paucitas recusavit. Itaque ut suppleretur hic defectus, cavis, si-
 ve tricenariis Romuli mensibus, *Aprilis, Iunio, Sextili, Septembri, Novembri, Decembri* dies singulos dempsit, & hoc auctario L. illos dies ad parem ap-
 tamque Ianuarii & Februarii constitutionem auxit: ita ut uterque mensis xxviii. dierum esset. Sed hoc infaustum priscâ superstitione judicante, *Numa (verba Macrobii sunt)* in honorem imparis numeri, secretum hoc & ante Pythagoram parturiente naturâ, unum adjecit diem, quem Ianuario dedit, ut iam in anno quam in mensibus singulis, præter usum Februarium, impar numerus servaretur. Nam, quia duodecim menses, si singuli aut pari aut impari numero putarentur, consummationem parem facerent; unus pari numero institutus uni versam putationem imparem fecit. Itaq; Martius, Pompilianâ institutione, dies habebat xxxi. Aprilis xxix. Majus xxxi. Iunius xxxix. *Quindecilis xxxi. Sextilis & September xxix. October xxxi. November & December xxix. Ianuarius xxix. Februarius xxix.* Sed vaga & incerta hæc mensium ratio, ad Iulium Cæsarem manuit, qui Ægyptios se-
 cutus, ad cursum Solis annum aptavit, & ccclxv. die-
 bus absolvit. Suetonius tangit: *Annumq; ad cursum Solis adcommoda vit*, ut trecentorum sexaginta quinque dierum esset; & intercalario mense sublato, unus dies quarto quoque anno intercalaretur. Dies igitur decem adjecit, quos, Longævo illo scribente, hac ordinatione distribuit. In

Ianuarium

Ianuarium, & Sextilem, & Decembrem binos dies inseruit.
 In Aprilem autem, Iunium, Septembrem singulos. Sed neque
 mensis Februario addidit diem, ne Deo Infero religio immuta-
 retur: & Martio, Majo, Quinctili, Octobri seruavit pri-
 stinum statum; quod satis pleno erant numero, id est, dierum sin-
 gularum tricenorum. Quam distributionem posteritas
 amplexa, inter tot rerum omnium mutationes con-
 stantissimè tenuit & extendit: numeratq; usu etiam
 nostro, Ianuarius dies xxxi. Febr. xxviii. Martius
 xxxi. Aprilis xxx. Majus xxxi. Iunius xxx. Iulius xxxi.
 Augustus xxxi. September xxx. October xxxi. Novem-
 ber xxx. December xxxi. Memoriæ juvandæ in digi-
 tos tibi hos numeros mitto, ut inde quam facillimè
 promas. Indicem & Medium (reliquis in iota[m] ere-
 ctis) ad palmam incurva: mensisque ordine per di-
 gitos ita disparatos distribue, initio à Martio & Pol-
 lice sumpto. Menses enim, qui in erectos digitos ca-
 dent, tricenos & singulos dies; qui in flexos, trice-
 nos; ultimus, Februarius, duodetricenos capiet. Re-
 spondi ad quæsitum vestrum, Philologum, & di-
 gnum etiam altiore ætate. Tu verò perge sæpius sic
 me interpellare, qui industriae & excitato ingenio ve-
 stro seriò faveo; auctorque sum, sejungere à vulgo
 studia incipias: Διὸ τὸν λεωφόρον μὴ βαδίζειν. Salvete.

EPISTOLA LI. Patavium.

Io. VINC. PINELLO,
Viro Perillusiri.

PArce: non deseribendi hoc officium meum,
 sed remitto. Cur autem remitto? quia silentium

I 3 tnum

tuum sterilem me facit. Ut ignis ubiores lacescit
stricturas reddit: sic mihi stilus epistolas. Nunc au-
tem, quia manum à me abstines, verbis contractior
sum: calorem ac voluntatem non minuo. Illam PI-
GNORII nostri modestissimi & eruditissimi viri Com-
mentatiunculam videbo & rimabor, uti rogas, po-
siturus amici personam, arbitri sumpturus: nisi ta-
men hoc ipsum amici propriè, verè & severè judica-
re. De PANEGYRICO meo quisque secundùm suum
sensum. Sed hic animus meus, sive morbus fuit pres-
soribus, ut ita dicam, velis uti; nec expandere me
totum ad tumidam Eloquentiæ auram. Quod for-
tassis faciam, si altius proiectus fuero, & in apertum
mare. Vale Perillustris Vir, & immortalitatem ha-
be. Mediolani, v. Kal. April. 100. 1501.

EPISTOLA LII. *Florentiam.*

GVLIELMO ATHENIO meo.

Meus certè eris,
Dum memor ipse mei, dum spiritus hos regat
artus:

Sed & ego tuus, ejusdem Musæ & Amoris nexu, cur
non eiusdem quoque contubernii & Laris? vetamur;
sed non vetamur scriptioñis suavissimo usu lenire ab-
sentia hunc dolorem. Tuas ultimas accepi, & exsi-
lui: legi, & desiderium explevi. Quis ille pectoris
& stili cui torrens? & scribere, & silere quoque nosti.
Cùm files, nimis longa ariditas est: cùm scribis,
----ruant de montibus annes.

Ego vero fontem te malim, mi ATHENI, & peren-
nem

nem esse continuo usū scriptionis. Quid autem? exspectare me cōperas? Evidem anhelabam; sed violentior vis manere jussit, iterque suspendere. Quid ago? εἰς μάχην δεῖσις οὐ. A Deo enim hæc remora fuit: ut & tibi fortassis erit, cui jam decretum

-----οἶλος τὸ ιδίων, & ινέα

οἶλος ιερόπλευρος, & οὐδὲ ταττίδα γάρ.

Hem! in hoc rerum omnium metu & motu? Reprime desiderium, & consiste extra telijactum, ubi nec videas, imò nec audias cruentum, & θρησκευτικόν illum Deum. Ego in rem tuam serio excubabo, ut ex animi tui sententiā sit. De WOUWERENO cur non monuisti prius? peccasti. Nunc VANDERMYLVS mihi adest, hinc in Galliam profecturus, qui suaviter de te fabulatus. IVLI CASSERI Anatomen, & in eâ profusum de me elogium vidi. Quia sic amico placuit, patior, & nomen meum legi, & scripta quoq; citari, tamquam ab alio ἔργῳ. Epitolarū mearum PROMVLSIS prodiit, cujus tu quoque pars es mi ATHENI: & nunc stilum promoveo ad materiam aliquam magis severam. V. ac. Mediolani, ix. Kalendas Novemb. 100. 1001.

EPISTOLA LIII. *Mediolanum.*

LUDOVICO SEPTALIO V. C.

Constitueram litem litterariam, quæ mihi cum viro docto, transmittere. Sed quia longiuscula, tam subito conscribi non potuit: ac nescio quomodo animus simul ac stilos per hunc æstum languent. Nunc procrastino, & simul, si habere scriptum haves, desiderium lectionis intendo; si respuis, molestiam

molestiam differo. Tu verò sic litteras amas, ut habere te velle sciam; sic lites aversaris, ut respuerem credam. Scribam igitur mittamque, quasi expetas; differam, quasi non exspectes. Vale. Patavii, xiv. Kal. Septemb. co. 100.

EPISTOLA LIV. *Venetias.*

ALOYSIO GEORGIO, V.C.

BOnorum damno, ac gentis totius probro peregrinantur, qui bonorum specie subrepunt apud bonos. Sicut ille effrons, ille fugitivus, ille: sed abstineo. Tu quod bene fecisti, non perii; quia Patriæ caussâ fecisti: sic autem & nos Patria tibi obstrinxit. Ille, quod accepit, sibi rapuit; quia indignus. Itaque, cum tot beneficia in unum collata, communia interpretemur, communi quoque desiderio ac studio unius *αχαιείαν* emendare parati sumus. Nunc verò si quem è nostratisbus tibi animus in familiam adsciscere, qui à studiis sit, non subrepentem aliquem, sed è luce publicâ: hominem doctum propono, hominem clarum, hominem *πλεόναστον*. Hispaniam, Italiam, Galliam, Germaniam, Angliam lustravit: & tot linguis tanquam vernacula suâ utitur. Musicam non amat tantum, sed & tractat: sic arma, ubiopus. Sed tam egregias dotes leve quoddam auditus vitium aliquantulum retardavit, longæ peregrinationis incommodo contractum. Ita plerique sunt, ut nisi mussando intelligantur, laborem putent loqui. Hinc tot virtutes negligunt, & sua vissimi ingenii usum. Tu verò, qui cum *ασχίνε*

μεγάλῳ-

μηλοφυταρι, esse studes, optimâ eloquentiæ laude; delectationem tuæ vocis & fructum quoque capies, si cum surdastro loquêris. Itaque negligamus hunc defectum, non defectum, ipsumque virum astime-
mus, non facile istis numeris inveniendum.

*Rari quippe boni: numero vix sunt totidem, quot
Thebarum portæ, vel divitis ostia Nili.*

Tu ipsum vide, imò audi, ut cum Socrate videas: ho-
minem inquam, non Fortunam; imò & Fortunam,
quàm non conveniat tam bene nato, tam insigniter
docto: quem si Lare tuo dignum judicaveris, & su-
sceperis, denuò beneficium dabis, atque etiam acci-
pies; uni & multis, ab uno & multis. Vale Clarissi-
me Vir, &, quod facis, ÆTERNITATEM COGITA. Pa-
tavii, IIII. Kal. Septemb. 100. ioc.

EPISTOLA LV. Lovanium.

PHILIPPO RUBENIO,
HYBERTO AVDEIANTIO S. D.

Domo vos & contubernio junctos, jungere epi-
istolâ quoque ausim, non amoris compendio,
sed descriptionis: quam vel sic tamen ad lancem
ac demensum reddo. Facio enim quod fecistis singu-
li; imò verò unas tantùm accepi, ad quas unis re-
spondeo. Nec frontem contrahite: jam verbis facio
fidem. Epistola argumento, non tabulâ distinguitur.
Eadem enim epistola diversis tabulis consignata, ea-
dem esse non desinit, etiam sèpius missa: eademque
tabula plurium epistolarum capax, si scriptor con-
traxerit. Ejusdem autem argumenti duas à vobis

K

tabulas

tabulas accepi; unam ergo epistolam. quod sive casu factum, excusationem habeo; sive studio, exemplum. Sed hoc lepidè: dum dispuo, qua ratione epistolam confecturus sim, epistolam confeci. Valete. Mediolani, xiiii. Kal. Octobr. &. 1551.

EPISTOLA LVI. *Mantuam.*

ISABELLE ANDREINAE,
Academicae Intentae.

OSuada! ut amer, sinam me laudari. laudare tamen faciliùs poteris, quàm amare: cùm laus ad gratiam sàpe profecta, immerentem quoque ornet; amor non possit nisi è vero proficisci. Eo te ingenio & benignitate novi, ut laudare & amare quemcumque velis: eo tamen judicio & prudentiâ, ut non nisi dignum. unde qui merebitur, hunc laudabis & amabis: qui non merebitur, hunc non amabis; etsi verborum aliquo lenocinio laudabis, ne despicer videare. Digno igitur Laudem Amoremque tribuas; indigno Laudem eloquio fingas, verum è pectore Amorem nunquam promas. ita faciliùs Artem, quàm Naturam ad sucum detorquemus. quòd autem laudamus, Arte fieri; quòd amamus, Naturâ, planum est: & sic difficiliorem Arte Naturam esse; cùm laudare qnemcumque Arte possis, amare Naturâ non possis, nisi pectus tibi commoveat, & de Virtutis suæ igni scintillam adspiret. Quid igitur? facile tu amare? faciliùs ego censeo laudare. At delicias etiam facis, vovesque, ut æquè Virtute ac Amore possis respondere. Respondes vero; nisi alio à fonte tuum

tuum velis, alio amorem meum derivare. Virtutistu
me caussâ amas, & ego te virtutis. parem Amorem
habemus: ergò & Virtutem. Revoco, revoco, & di-
scindo hunc ambitiosi ~~ανθίσματος~~ nodum. Imparem
Amorem habemus, & imparem Virtutem. ego quip-
pe Amore vinco, tu Virtute. Sic igitur triumphum
hunc agamus, ego Amoris, tu Virtutis. Vale. Medio-
lani, Eidibus Febr. 10. 1502.

EPISTOLA LVII. *Patauium.*

NICOLAO FABRICIO CALASSIO.

IN Somno, imò vero SÖMNIÖ eram. cuiusmodi ?
S C I P I O N I S, nescio quibus umbris circumfusus:
sed tu me repentino verborum verbere inter ~~ανπνυσε~~
retulisti; quia GENVS DEORVM nominare ausus. St,
mi FABRICI, ne me excita, jam relabentem in Som-
num. Vt Di quoque dormiant; ego prpfecto homi-
nem me profiteor.

A'λλ' ε· πως εἰς τὸν αὐτὸν εἴμαδναι αἴτιον
Αὐθητόν.

Itaque in gratulationem parce: non temerè in con-
silia conjicio, quæ sic arcte ligant. malo te credendo,
quàm me præcipitem faciendo. Post PROMVLSIDEM,
FERCVLA SECUNDA paro: & nunc insanum
pñè molior opus, re & arguento æternum, si
perfecero. Quid autem præsumam, aut promittam?
Novi meas vires, & ancipitem hunc vitæ omnem
statum. BERNARTIVM nostrum (proh dolor!)
quæ non cogitantem, imò conantem! ecce non co-
gitantem Deus evocavit. O virum! quem amavi,

K 2

quem

quem non vidi; sed quem novi, quasi vidisse. quid nisi monet, crepera & vana hæc omnia esse, quæ stilo & ingenio struimus, studio & labore congerimus ad Famam sive pompam?

Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare longam.

Itaque securus vivo, & dum licet animum occupo scribendo & docendo, quæ ad aliorum potius utilitatem, quam ad meum nomen. Occupo autem, non consumo; & sicuti, qui natando flumen trajiciunt, rectius caput non immergunt: ita ego, qui præcipitis ævi particulam, moveor, non obruor elisâ cogitationum undâ. Semper enim aliquid molior, ut si quando fatalis me urna citaverit, non è vivis mortuum, id est otiosum, sed ad mortuos vivum, id est negotiosum recipiat. Hanc beatam vitam puto; imò hanc finem beatum in omni genere vitæ, agere, ut rectè agamus. Nam qui nihil agit, in via est ut malè agat: & ex Ennii sententiâ

Otioso in otio animus nescit quid velit.

Sed profectò ego in otio fuisse videar, qui tam longum scribo. Vale, & aureum illud parsalutè, RICHARDOTVM & RUBENIVM. XII. Kalend. Febr. 10CHI.

EPISTOLA LVIII. *Ticinum.*

HENRICO FARNEARIO, V.C.

ETiam nunc in auribus; imò in pectore mihi tuus sermo, ille lepidus, ille eruditus: quo, velut gratissimo odore, commendatum verborum meorum halitum fundo per infectam istam au-

ram.

ram. Insecta insector hominum, quæ alienum sanguinem & Famam sugunt, sanguine ipsa cassa. Quid indigneris? Ut calorem culices & muscae: sic eruditio-
nis gloriam livor & invidia sequuntur. Ergo, si qui sunt, qui scripta & lucubrations tuas cum susurro circumvolant, cicindelæ sunt, & risum nobis debent,
quia circumvolant. Si enim tetigerint ipsam nomi-
nis tui flammarum, mutescet suo malo, &, adustis
verborum alis, cadent. Sed te quidem jam ætas &
doctrina videantur majorem omni invidiâ fecisse:
ego in discrimine; quia expositus circumspirantibus
calumniantium flabris; quia radices nondum egi in
alieno hoc solo. Consisto tamen, &, Modestia velut
sudi innitens, excipio & frango stultissimum impe-
tum livoris. Tu lepidè, qui non Famæ tantum, sed
familia quoque firmamentum uxorem suades. Deli-
berandum censeo, & in consilium meos quoque vo-
cando, ne infausti Hymenæi sint. Euripides nimis
verè:

Γάμοι δι' ὄστις μὴ εὖ καθεῖσαι βροτῶν
Μακάρεις αἰών. οἷς δὲ μὴ πίπλουν εὖ,
Τὰ τέ εὐδόν εἰσι, τὰτ δύετε δυσυχεῖς,

Vale Clarissime Vir, & me ama. Mediolani, Postri-
dic Kal. Octobr. 10. 1551.

De SEPTALIO omnia tibi promitte, viro verè &
docto & humano.

EPISTOLA LIX. *Mediolanum.*

FREDERICO QVINCTIO,
Regii Fisci Advocate.

PEr illustris Vir, Ita Musas amem, ut majoris cal-
culum tuum facio, quam munus ipsum quod
K 3 ambimus.

ambimus. Illo enim mereri munus videar: quod (ita me Deus) respuam, ni videar. Quid enim hic specto nisi candidum Honorem ? at perit ille, nisi merenti conferatur. Itaq; present, ambiāt, emant etiam, quibus hoc unum in votis, promereri. sic enim obtainere, non tantūm gloriosum, sed facile: vtrunque tuā operā, qui & judicare potes, an merear; & promovere, si merear. Vale. Patavii, subito cùm tabellarius abi-
ret, Kalendis ipsis Quinctilibus, 20.10C.

EPISTOLA L X. *Patavium.*

GUILIELMO RICHARDOTO.

Praefatis filio.

TVne mihi molestus? Hem verbum, quod a-
mori meo sisto, ut pudefiat. Sermonem tuum,
& litteras pariter habeo, id est te ipsum præsen-
tem, absentemq; Ob sermonem enim (ò nectareum
& amicum !) præsentem te magis amavi: ob litteras
(ò suaves doctasque !) nunc magis absentem. Vtro-
bique certè tui similis es, & Modestia quadam fin-
done decorus: quâ, tantum abest, ut operias pul-
cherimas animi tui dotes, ut exornes. Transfundit
enim heroica illa indeles, & sicuti à vitro lumen
colorem trahit: sic à Modestia Virtus. Quidego au-
tem te laudo, & offendō? Hortor potius, ut qui es,
esse velis, meique amans. Litteras porrò ad perillu-
strem parentem tuum die crastini curabo, tamquam
meas; imò quia meas. Magnus ille vir, & labentis Pa-
triae unicum pñè fulcrum, consilio, prudentiâ, au-
ctoritate. quem Patria Patrem nominare fas, & ve-
nerari.

nerari. PIGNORIVM , priscis moribus & doctrinâ vi-
rum, familiarem tibi habe, & have. Mediolani, Prid.
Eid. Decembr. 80. 1551.

EPIST. LXI. *Aronam ad Lacum Verbanum.*

FREDERICO BORROMEO, S. R. E.
Cardinali, & Archiepiscopo Mediolanensi.

Illustrissime & Reuerendissime Cardinalis, Raro
exemplo te orbis Christianus habet, Natalibus
& Virtutibus Principem ; Litterarum famâ &
usu doctum. Principem inter doctos, & inter Princi-
pes doctum. Itaq; scribere ad te, & mittere GENIALES
hos SERMONES meos, velut ad Doctum ausus sum, ut
tanquam Principem revererer; imò tamquam ad Prin-
cipem, ut velut Doctum mihi demererer. Ego ta-
men accepisse beneficium videbor, si munuscum
admiseris : magnum, si tamquam Doctus : ita enim
legere ipse voles : majus, si tamquam Princeps, cu-
jus exemplo legere, aut habere omnes volent. ego
autem scripsi, ut legeretur. Vale Illustrissime & Re-
verendissime Cardinalis. Mediolani, III. Eid. Febr.
80. 1551.

EPISTOLA LXII. *Venetias.*

THOMÆ SEGETO, S. D.

DE lege, uti rogas mi SEGETE : denis silentium
versibus puniatur. Si quis augur obnunciatu-
rus est, aut Iovetonante dicturus, explodatur.
Scribemus

Scribemus igitur, atque amabimus : illud studiis dignum, hoc nobisipsis. Mihi deinceps certum decreturnque extra meum ordinem amorem non mittere, & semel contrahere omnes pectoris mei sparsos variè rivos, ut in te & paucos de meliore luto copiosius derivem. In te inquam, qui eo ingenio & eruditione es, ut Princeps clueas nostri chori. Rescinde modò nodum damnosæ moræ, & ad nos transvolanctus fueris fortassis urbem, certè amicum ex animo tibi faventem.

... unum & commune periculum,

Vna salus ambobus erit.

Ecce, domum & amœnam & capacem satis conduxi, in qua quietè hilariterque sumus, & ab arbitris remoti. Si non negas, utrique prospectum est. In confinio feriarum sumus, quibus excurrere Romam constitui; sed inclinante æstu, ut A. D. Kal. Novembr. Mediolanensibus me sistam. Interea tu te ipsum & impedimenta vince, ac veni. Postquam DESIDERIVM clicui, Orationem quoque flagitare incipio, venustram, gravem, & quasi à seculo prisco. O te felicem! qui sic scribis, & sic dicens: durum! qui tam insigne scriptum tam pertinaciter suppressimis: nec jam amplius tuum, postquam dixisti. Pariter quæ audiuntur ac leguntur publica sunt: hæc à scribente, illa à dicente. tu si legi publicè recusas, quæ publicè audiri passus; quid nisi poenitere videaris te dixisse, quæ scripseris. Ergo manumitte, quæ ore semel missa; nec remoram injice tuæ tibi Famae. Benignum de PANEGYRICO meo judicium magnopere me excitavit. Egregia verò illa ad te LIPSI Epistola est, & nunc velut publicè missa, quia privatim non pervenit. Sic illa

illa ad me cum *Testimonio* : sed nunc facilè tabellario ignosco aut remitto, postquam debere Typographo cœpi. Eià mi^{se} GETE, xterni sumus. Habcant sibi suas divitias divites, suas voluptates juventus; non invide-mus. Erimus, quando illi non erunt : erimus, quam-diū litteræ erunt, non nomine tantum, sed luculentâ commendatione Doctrinæ ac Virtutis. quam utramque magis magis que amemus ac sectemur. Sed heus tu, fidei sacramentum jura : animi mei secreta succu-tio sub aspectum tuum. Satyram scripsi in umbrati-cum quemdam, cui facilius male loqui, quam bene facere. Nomen & titulum finxi: TRANQVILLI PHILO-LOGI DE MONSTRO LITTERARIO SPOLIA. Si alibi um-quam, h̄c certè ingenium intendi, ut tam insulsum adspicerem aliquo sale. Tu salve. Mediolani, iv. No-nas Quintileis, &c. 1551.

EPISTOLA LXIII.

CAROLO LAVRINO,
Suavissimo amico amicam S. D.

Vbi es, aut lates? Cur non te habeo, saltem in litteris, garrientem, & ridentem? Nolim in Tragœdiâ illâ rerum publicus te dolor nimis involvat, mihiique subtrahat. quin averte paulisper animum, & privata tange: quid Lovanii egeris, quid apud LIPSIVM; quo loco Schola, & veteres illi amici. Hoc quoque: quò vitæ cursum deinceps directurus sis. In xestate agundâ plurima quæ consideres cottidie, quæ caveas, quæ secteris. Monet titulus, quo publi-cè donatus es, ut altum, id est proprium sp̄ces; monet

L

ingenium

ERYCI PVTREANUS

ingenium, monet genus. Et jam quoque liceat de
uxorculâ cogitare (scilicet ut minus habeas malum)
qua & ipsa juvet, & pariter sternat aut inveniat gres-
sum. Si non abhorres, etiam absens aliquam sugge-
ram : sed si non abhorres. Nam de ducendâ, aut non
ducendâ tu tibi auctor esse debes: de hac aut illâ, ami-
ci consilium admittes ; nisi tamen jam Virtus & bo-
na Iuno dignam aliquam tibi conciliarint , cui ani-
mum despondisti: tuo remigio rem gere. Hasce quas
vides, à fratre sunt , quem sub primum Autumnum
visurus ego , si victurus. reliqua enim impedimenta
omnia vici. Sed cur non & Romæ nunc tu, ut cum
fratre unâ te complectar? animo certe faciam, cui in-
sculpta imago tua, &, ut ita dicam, inusta, amoris ho-
nestissimâ face. Sic in pectore , & in ore te continuò
gero : & nónne à te geror ? Hoc officium Amicitiae
est, amare & amari : imò hoc præmium, amari, quia
amas. PANEGYRICVM meum vidisse te opinor. Nunc
DE DISTINCTIONIBVS edimus : quod utinam cum
bono aliquo publico sit ! voveo : & omnia tibi fau-
sta. Mediolani, xvi. Kal. Iun. 100. 1501.

EPISTOLA LXIV. Augustam.

MARCO VEL SERO, V. A.
Reip. Augustanæ II. tiro Praefecto.

Amplissime Vir, Utinam verò in imagine vive-
rem, quam misi ; & tuum ipsius vultum coram
intuerer! Sed & hoc fiet, si annare modò licue-
rit, proximo isto anno. Interea umbram aliquam
mei, in pignus habe, suo dictus & addictus tibi ad-
ventus

ventus meus sit, & ipse sim. Videre equidem te cupio, ut videar: videri autem, ut ex ipso vultu & oculis devotissimum tibi hunc animum producam. Multum profecto humanitati tuae debo, quam ex perior: & plus debebo, quam exsolvam: cum tamen videre te & a te videri gestiam, ut exsolvam. Sed o frustra! Novum enim beneficium te videndo capiam, quem vidisse honor est: ego quoque meipsum sistendo minuam, qui jam absens eruditionis aliquam opinionem sparsi, extra meriti mei fines. Sparsi: sed tu alii que benigna favoris auram produxisti. Nam profecto non sum tantus, quantus tibi videor. Ut nocturnae faculae in liginquo diffusam habent flamam, coram angustia: sic ego nominis illud lumen. Ero tamen animo & affectu largus, si non potero effectu eruditionis. quam tanto religiosius in te venerabor, quanto ipse a plena laude remotior sum. Profecionem Romanam, aestus & Caniculae caussa, paullulum suspedo; sub precipite hanc Horam in viam me datus. Bonis avibus sit: & bono etiam Musarum! Si destinationi meae aliorum humanitas responderit, faxo steriles manus non referam. Censorinū in primis elabi non patiar, quem promissor ille addixit nescio, an subduxit. Moram mihi moribus planè maritimis injecit; ac laborantem scriptorem in morbo detinuit, velut medicus fraudulentus. Ipse viderit: mihi certe viam ad honestam Famam non obstruet. Inscriptorum autem opus quā spe exspectamus? Denuo lapides aliquot enotavi; & mittam, simul febriculam hanc, quā impediō, excussero. Tu vale Amplissime Vir. Mediolani, Kalendas Sextilibus, 1501.

EPISTOLA LXV. *Bruxellam.*

IOANNI SEROVLSIO S. D.

Denuo molestus sum, & litteras curandas mitto. ad quem? virum mihi, & tibi quoque amatum; I. LIPSIVM. Itaque mitto, quia non molestus sum. Tu amori meo, & simul tuo morem gere, ut meum tuumque ille simul percipiat & componat: imò meo tuoque morem gerc, ut per te responsum quamprimum nanciscar. Vale. Mediolani, Nonis Decemb. 1551.

EPISTOLA LXVI. *Lovanium.*

IVSTO LIPSIO V. C.

Historiographo Regio.

O Insperatum RICHARDOTI, & RUBENI adventum! salvi sunt, & ante octiduum hinc Patavium profecti. Me dicentem, & docentem publicè audiverunt: & publicè gratias illis dixi. An non debui? Audiri ab amicis, beneficium; ab eruditis honorem puto. audiunt enim, quos vel ipse possim cupiamque audire. Talis uterque ille, nescio moribus modestiores, an litteris cultiores. Bone Deus! hoccine, in contubernio tuo esse! Iam à te habent, quidquid in Italia sperent: imò habent, quod non sperent.

*Totum muneric hoc tui est,
quod amentur, quod laudentur, quod colantur. Tui,
quod monstrarentur*

---digito

CONTUBERNALES LIPSIANI.

HIC SEPTALIVM, SACCVM, alios viderunt, & quidquid
in urbe rarum, in moribus honestum. Sed hæc co-
piosiùs ipsi scribent. De me scire vis?

---hoc agimus, tenuiq; in pulvere sulcos

Ducimus, & littus sterili versamus aratro.

Laudem tamen aliquam orando nuper adeptus, in
Scholis Palatinis; multorumque ingenia videbar ad
Eloquentiæ studia excitasse, ab imagine tuâ in ad-
verso pariete positâ: quæ, velut divinam illam tuæ
Suadæ auram adspirans, dicendi audaciam dabat.
Incalescebam scilicet ab igneo illo vultu, & profiliens
tibus stricturis, quas coloribus pictor misuerat.
Tum stimulantes quædam voces adjuvare impetum
meum videbantur, quasi ab eâdem imagine profe-
ctæ: EIA AGE, NVNC ANIMIS OPVS EST, NVNC PECTORE
FIRMO. Itaque dixi feliciter: & jam explicare SOM-
NIVM SCIPIONIS cœpi, quod tamquam ~~steges aquæ gelas~~
omnium elegantiarum copiam docenti suppeditat.
PROMVLSSIS verò utinam placeat! Tuo nomini liba-
re eam volui, ut publico legentium stomacho con-
ciliarem. Ac nunc quidem, quasi conciliafsem, FER-
CVLA SECUNDA paro: quæ tamen, nisi te volente, non
ponam. Cardinalis BORKOMÆVS, post longum iter
appulit salvus. cumdem vidi, & adfatus sum, Princi-
pem planè & humanum & doctum: quò magis in
familiam ejus haveo adscisci. HIC locus ingeniis: hic
vocis præmium, ut cum Iuvenali dicam: quia, qui alit
bonas artes, easdem intelligit. Alibi magni illi pleriq;

Tantum admirari, tantum laudare disertos,
Ut pueri Iunonis a vens:

honorare, promovere, longè est; nisi ad exemplum
hujus unius excitentur. In primo autem illo congres-
su verba paucula profudi, quæ ipsissima collegi, &
adjungo, ut post epistolam etiam supersit, quod le-
gas. Vale Clarissime Vir: sed PUTEANVM tuum ama.
Mediolani, Nonis Decembr. 1001.

AD LOCUTIO

Ad Illusterrimum & Reverendissimum
Cardinalem BORROMÆVM.

Homo, hominum more, audeo quod cupio, Illustrissime
CARDINALIS, & verecundia tarditatem desiderii
impetu expugnans, in amoenum & amabilem conse-
ctum tuum (ò diu optatum!) penetrare ausus sum: sed LIPSI
litteris, ac SEPTALI manibus introductus. Introductus ve-
rò, ut te unicum Musarum decus viderem; atq; etiam, ut à
te, velut à Socrate, viderer: id est, audirer. Socrates enim
(ut Apuleii verbis utar) cùm decorum adolescentem,
& diutulè tacentem conspicatus foret, Ut te vi-
deam, inquit, aliquid loquere. Ego verò nunc te vi-
deo, venerorq;

---πάντων αἰδίνετον αὐδηνῶν:

gratia LIPSI O, & SEPTALI O sit. Videor etiam: gratia
tibi sit: sed nescio quo radio perstringor, ac constringor, ut
silentii quodam velo loquendi libertatem in volvam atque mu-
bam. Sic igitur, intra murum carentium dentium vocere-
pressa, tacentem PUTEANVM habes; ut loquentes LIPSIVM,
SEPTALIVM QVE habeas. Facere autem non videbor, si meum
silentium

silentium alienæ vocis suffragia suppleant.

EPISTOLA LXVII. *Comum.*

PAVLLO FRANCISCO CIGALINO.

Doctori Medico.

QVOTIES te, urbem, lacum cogito, mentis igneis
quadrigis ad te, urbem, lacum excurro. Ad te,
in quo SEPT ALIVM, id est, Humanitatem
ipsam videor repperisse. Ad urbem, & lacum, quæ
cum Plinio meas tuasq; delicias ausim appellare. Quæ
loci amoënitas, tranquillitas, commoditas! ut nec
languere, nec distrahi, nec otiori animus possit. Hinc
populus ille semper latus, semper compositus, sem-
per occupatus: ut planissime innocentem ac beatam
instituere vitam videatur. Quam cupiam, relictâ
hac hominum morumque colluvie, in illâ quando-
que quiete,

*----integram**Cum mente, nec turpem senectam**Degere, nec Citharam carentem!*

Nunc florem hunc ætatis in studiis quidem, sed in
turbâ tamen ac tumultu consumo. Deus faxit, ut illi-
batum à vitiis & ineptiis habeam, quæ vitium Famæ
& annis addunt. Quorsum autem hæc scribo? ut in-
telligas, te, urbem, lacum singulariter à me amari.
caussas enim dedi cur amem. Vale. Mediolani, vi.
Kal. Novemb. 100.1001.

EPIST.

EPISTOLA LXVIII. *Francofurtum.*

CLAUDIO MARNIO,
Typographo celeberrimo.

Nata Amicitia hæc est : inter absentes , fateor ;
sed eò magis certa magisque diurna , quia
tam difficiili modo tā facile nata . Nata autem ,
sive nomē sive rem ipsam spectes , HONESTA : quæ est
(ut Philosophus expressit) τὸν ἀγαθὸν , εἰς τὸν ἀρετὴν ὄμοιων .
Talē enim te esse scio , ipse labore : cùm ad honestam
copulam tu Virtutem ipsam , ego conatum conferam ;
qui ipse pro Virtute est , certè pro laude . Quid ni ita
dicam ? & laudatissimum desiderium liberè profi-
tear , ut Amicitiam merear ? Ego certè quodcumque
ab amico exspectare amico licet , universum tibi fin-
cero animo polliceor : ac jam lucubrations meas
omnes elegantissimis tuis Typis lubens meritò ad-
dico ; non tamquam beneficium dem , sed tamquam
accipiam . Magna pars libri , atque adeò Famz , Ty-
pographus . & ut hominem de veste vulgus censem :
ita litteraria illa monumenta , de Typis . nec imme-
ritò , si naturam dignitatemq ; novæ hujus artis con-
sideremus . Quò magis beneficium hoc ambio , ut ex-
cludere mea , quæ dixi , & quæ scripsi , incipiās ; sic for-
tassis ab interitu vindicanda . Vale vir amice . Medio-
lani , Prid . Kalend . Iun . 100 .

EPIST.

EPISTOLA LXIX. *Lutetiam.*

GUILIELMO MONTHELONIO,

Senatori Regio.

Virtutibus magnus, & sic Magnes, Perillustris
Vir, stili mei ferrum ad te trahis, & animi fre-
num; ut scribam, ut amem. Vtrumque cum
SEPTALIO doctissimo & humanissimo viro, cuius feli-
ci umbrâ circumscriptus, securam verecundiam
meam facio, ut scribendo amorem, & amando scri-
ptionem promam: illum à calamo, hunc ab animo;
quem *sine fuso ac fallaciis, more majorum*, devotum tibi
nuncio. Sed tu, si beare me vis, & insigni luce perfun-
dere, geminum ad me radium reflece, scriptionis
& amoris. Vale. Mediolani, Prid. Kal. Febr. 1501.

EPISTOLA LXX. *Romam.*FLORENTIO LAVRINO *meo.*

Aegrè tibi responsum hoc solvo, mi LAVRINE,
animo, manuque æger. Febricula correptum
me tenet, ipsamque
affigit humo diuinæ particulam aure.

Ab aurâ hoc malum, quæ inimica mihi, & planè ini-
qua crassâ istâ fuligine & vapore. Purius purgatius-
que cælum Patavinum expertus sum: quod fata mi-
hi videntur invidisse, an dicam, ipse mihi? Honor &
publicus hic titulus me traxit, cui otium, aërem, va-
letudinem ipsam postposuit scilicet, ut gloriari ali-
quando liceret: In litteris

M

....G.

... & nos aliquod nomenq; decusq; . Gesimus.

Honesta quidem & perantiqua hæc Eloquentiæ apud Mediolanenses Professio , & D. AVGVSTINI nomine æterna. Is enim promotum se ad id muneric scribit , postquā ambiverat ; & renunciasse , postquam aliquamdiu administrarat. Promotum , lib.v. Confessionum : Itaque posteaquam missum est à Mediolano Romam , ad Prefectum urbis , ut illi civitati Rhetorica Magister provideretur , impertitâ etiam evēctione publicâ ; ego ipse ambivi , per eos ipsos Manichais vanitatibus ebrios (quibus ut carerem ibam , sed utrique nesciebamus ;) ut dictione propositâ me probatum , Prefectus tunc Symmachus mitteret. Et veni Mediolanum , ad Ambrosium Episcopum in optimis notum orbi terra. Renunciasse verò , lib. ix. Renunciari , peractis Vindemialibus , ut Scholasticis suis Mediolanenses venditorem verborum alium providerent , quod & tibi ego servire delegissim , & illi Professioni , præ difficultate spirandi , ac dolore pectoris , non sufficerem . Ego verò vereor , ne , si languor meus incrementum ab hoc morbo capiat , & ipse renunciare Senatui cogar , alium constituat , aut substituat Professorem . Quinquennale spatium acceperam : sed si major vis cursum meum sistit , extra culpam omnem sum . Utinam sistat modò , ut respirem , & vires recolligam à sōticâ quiete ! Itineris votum , quod urges , irritum esse vides . Aliàs te videbo , si vallebo : tu interim EPISTOLARVM PROMVLSIDEM meam , quæ Francofurti apud Wechelianos imprimitur . In Censorino conferendo Argus & oculenus totus es , nequid subterfugiat : quia etiam minuta quædam ad insignes correctiones viam aperiunt . Vale , & minus valentem magis ama . Mediolani , VIII . Kalend . Sext .

cc. ICCL.

EPIST.

EPISTOLA LXXI. *Patavium.*

PAVLLO BENIO, V.C.

& Theologo, Bonarum Litterarum Professori.

Mitto ad te DE DISTINCTIONIBVS Σωμαγμα, Clariſſime Vir, & judicio tuo submitto; imò vero
limæ: ut non examines tantum, sed atteras.
Mitto autem per adolescentem hunc, quem vides, honestissimæ frontis, adſcendendum inter tuos quoque Auditores. Medicinæ potissimum cauſâ in Italiam venit; sed qui cum Medicinâ bonas quoque litteras jungit & discit. Sic in litteris versatur, ne principalia ſtudia impeditat; ſic in Medicinâ, ne litteras negli-
gat. O plerique è Iuventute iſtâ facerent! minùs cruda aut crudelis læſio nobis eſſet, quām eſt. nunc au-
tem ante florem fructum quærimus, & compendio laborum AEsculapium facimus βροτλοιγδv. Sed hæc fru-
ſtrà ego deploro: illum etiam fruſtrà commendo, cu-
juſ indolem pateſci. Vale, & *Distinctiones* examina.
Mediolani, xvii. Kal. Quint. 1001.

EPISTOLA LXXII. *Mediolanum.*

LUDOVICO SEPTALIO, V.C.

Patricio & Medico Mediolanensi.

Scribendi officium postquam ſpiſſare ego cœpi,
tu remittere: aut certè fideliore ego tabellario,
quam tu uſor. Meus enim iurat, ſe meas bonâ fide

M 2

tradi-

tradidisse. Tuus, si pariter tibi jurat, mihi perjurus est. Scis vicitare, ac vegetari me deliciis tuæ scriptio-
nis: tabescere silentii pœnâ, ac consumi: ideoq; scri-
bendum tibi continuo, & velut diebus statis, ut ratio
mutui constet. Sicuti comediones rata sua intervalla
habent, è Medicorum præscripto: ita Epistolæ, ex
Amoris lege; ne silentium, velut abstinentiam ali-
quam, extra terminum extendamus. Septem horæ
prandium mihi tuum, aut cœnam digerant: sic se-
ptem dies unam aliquam scriptionem. Itaq;, si vivere
ac vigere Amicitiam nostrâ vis, mutuo ac septediali
litterarum officio eam sustentemus. Negotium peti-
tionis nostræ quæso te finas suâ sponte fluere, ne am-
bivisse videamur: ita quoque, si quid præter opinio-
nem statuetur, leviùs laturi. Qui meretur, modestè
ambit: facile autem obtinet, qui meretur: & qui
non ambit, si non obtinet, nihil amittit, quantumvis
mereatur. Sed nequid ego præscribere videar, tu ad
omnia te, Plautino joco, portisculum habe, velut in tuâ
navi. Nam si remum reposueris, & in castoria quie-
scas, omnis mihi consistit petitionis causa. Sed nunc
ride obsecro, & licet rideas: Criticen nostram, quasi
otiosam, ad tuos quoque libros, id est, Medicos, ex-
tendere ausus sum, & ingentia illa Galeni volumina
observare.. In manibus erat, ~~ως τε τει παντων γραφαντες~~
& mox sub oculis Historicus iste planè locus: Μεγά-
λοι μὲν ἔξ αὐθισπων ἑράχος Αυτωνίος, ὁ μετ' Αἰδελανὸν γραμμήνος αὐθι-
σπτωρ. Ηὔρχεν δὲ πότε Σεβῖπος, ἐαυτὸν μὲν Αυτωνίον μετροῦμενος. εἰς δὲ
τὴν τῆς αὐρχῆς κοινωνίαν πρεσταλέων Δεκιον, ἐκ μετροῦμενος Σεβῖπον.
Excesserat quidem è vivis nuper Antoninus, qui post Hadria-
num Imperator factus. Imperabat autem tunc Severus, qui
seipsum Antoninum vocavit. Lucium vero in Imperii com-
munionem adsciscens, appellavit Se-verum. Coepi confide-

rare,

rare, & in uno nomine duplēcē errorem notavi.
 Neque enim Marcus Antoninus Philosophus, SEVE-
 RVS appellatus; neque Lucium fratrem suum SEVE-
 RVM appellavit. Quidigitur rescribendum: Ἡρόδος
 τε Οὐνός: Imperabat autem tuus Verus. item: καὶ μετονα-
 μένος Οὐνός: Ὡς appellavit Verum. Hadrianus, cùm post
 obitum Aelii Veri successorem Imperii quæreret, nec
 ob ætatem idoneus Marcus haberetur; Arrium An-
 toninum, qui postea Pius dictus, in adoptionem le-
 git, eā lege, ut is sibi Marcum, Marcus verò Lucium
 fratrem adoptaret. Adoptionis hujus legem in Anto-
 nino Pio Capitolinus refert: ut quemadmodum Antoni-
 nus ab Hadriano adoptabatur: ita sibi ille adoptaret M. An-
 toninum fratri uxoris sua filium, & L. Verum, & lii Veri,
 qui ab Hadriano adoptatus fuerat, filium; qui postea Verus
 Antoninus est dictus. Successit igitur Hadriano Antoni-
 nus Pius; huic VERVS, qui M. Aurelius Antoninus
 dictus, vitâ moribusque Philosophus; Vero, Lucius
 frater, cui inditum nomen VERI. Capitolinus in vita
 L. Veri: Defuncto Pio Marcus in eum (Lucium) omnia
 contulit; principatu etiam Imperatoria potestatis indulto, si-
 biq; consortem fecit, cùm illi soli Senatus detulisset imperium.
 Dato igitur Imperio, & indulta tribunitia potestate, procon-
 sulatus etiam honore delato, VERVM vocari præcepit, suum
 in eum transferens nomen, cùm antea Commodus vocaretur.
 Item in vitâ Marci. Post excessum divi Pii à Senatu coa-
 ctus regimen publicum capere, fratrem sibi participem in Im-
 perio designavit: quem Lucium Aurelium VERVM Com-
 modum appellavit, Cesarēm, atque Augustum dixit. Paul-
 lò pōst: Antonini mox ipse nomen recepit; & quasi pater
 Lucu Commodi esset, & VERVM eum appellavit, addito An-
 tonini nomine filiamq; suam Lucillam fratri despōndit. Sed in

ERYCI. PYTEANI
nummis quoque lapidibusque veteribus utriusque Veri
nomen s̄epe tribuitur, nunquam Severi. Inscriptio-
nem adjicio, nunc primū apud vos in viā Martiā
erutam, dum columnarum bases, quæ ante thermas
Herculeas, instaurarentur.

I M P E R . C A E S A R I

L. AVRELIO. VERO

A V G . ARMENIACO

M E D I C O . P A R T H I C O

M A X . T R I B . P O T . V I I

I M P . I I I I . C O S . I I I . F . P .

D I V I A N T O N I N I . P I I . F .

D I V I . H A D R I A N I . N E P O T I

D I V I . T R A I A N I . P A R T H I C I

P R O N E P O T I

D I V I . N E R V A E . A B N E P O T I

D E C . D E C

Manifesto igitur mendo Galenus; sed & Chroni-
con Cassiodori premitur, in quo Antonino Pio apud
Lorium villam mortuo successisse filii dicuntur, Mar-
cus Antoninus Verus, & Lucius Annus Antoninus Seve-
rus. Item, Consules fuisse, M. Antoninus Verus XIV.
& L. Annus Antoninus Sevverus, anno regni undecimo, inter
Concordiam & Altinum apoplexiā extinctus scribitur, se-
dens cum fratre in vehiculo. Sanè pertinax hic Severus,
quem nisi suo sibi ære in Veri confessionem emam,
operam ludo. Nummus exstat à Nysæis cūsus, in quo
duæ figuræ togatæ, jungentes dexteræ, cum inscri-
ptione: ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΩΣ ΚΑΙΣΑΡ. ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥ. ΚΑΙ. ΟΤΗΡΟ;

Impera-

Imperatoris Cæsaris Antonini, & Veri. Alius ex SC. in quo utriusque effigies, & ambiens inscriptio: IMP. ANTONINVS AVG. COS. III. IMP. VERVS AVG. COS. II. Alius cum imagine Veri & nomine: L. AVREL. VERVS AVG. ARMENIACVS. Et plures. Non tamen negarim, M. Antoninum dictum etiam Severum fuisse, sed non nisi ante obitum patris: deinde Verissimum, ab Hadriano. Capitolinus in ejus vitâ: M. Antoninus principio avi sui (Annii Veri) nomen habuit, & Catilii Severi materni proavi. Post excessum verò patris ab Hadriano Antonius Verissimus vocatus est: odioscilicet Catilii, ne qua similitudo nominis superesset; sed intentione Veri, Severi appellatio oblitteraretur. Quippe Catilium illum Severum, ob Imperii affectionem, Hadrianus graviter insecurus est. Marcus igitur Antoninus, dictus Verissimus, quasi maximè Verus; nequaquam Verus: & sic Veri nomen, id est, suum, ut Capitolinus ait, in Lucium transtulit. Fieri etiā potest in Galeno scriptum fuisse: Ηρακλῆς Σεβόπος, quasi Σεβαστὸς Οὐρανός: Verus Augustus. Sed coaluisse binas illas dictiones, ac remansisse Σεβόπος: & mox item Σεβηπόν, sive, quia & hic Augustus dictus, uti è Capitolino scripsi; sive, ut ipsum Marci nomen translatum in Lucium videtur. Tu SEPTALI judica, qui Veterem Novamque Historiam omnem perlustrasti. Ego quidem mihi videor medicinam, tametsi levem, Medico Principi fecisse: ut per hunc quidem morbum valere deinceps possit. Tu quoque vale.

EPIST.

EPISTOLA LXXIII. *Venetas.*

THOMÆ SEGETO S. D.

Litteris, Versibus, & Promissione largus es, mi
SEGETE. Litteris, quas geminas ad me mittis
suaviter & eruditè scriptas. Versibus, queis eque
teamicum, ac Poëtam exhibes. Amicus enim es,
quia tuâ sponte, & ad amicum Epigrammata ista das:
Poëta, quia tam venusta. Promissione denique, quâ
te Orationemque addicis. O te lepidum! ò me beatum!
Litteris enim tuis consequor, ut penè com-
plecti absentem videar,

ib. autem ac veras audire, & reddere voces.
Versibus, ut tandem aliquando languescetem meam
Musam excitari sentiam. Promissione, ut te ipsum de-
licium Elegantiarum recipiam. Itaque gratias scribo
& habeo, Litteris, sed minutis; Versibus, sed illepi-
dis: nec enim vinci ab amico pudor. Denique Seip-
ulatione, uti venias. Vale, Mediolani, iv. Kal. Septemb.
100. 100.

EPISTOLA LXXIV. *Loyannum.*

HUBERTO AVDEIANTIO S. D.

Alteram epistolam tuam accepi: cur non & al-
teram Lipsianam? Irascerer PANTINO, id est
amicissimo amico, si ab eo mora; imò verò lon-
gius affectum ducerem, si etiam jactura. Sed potest
tamen sine illâ ejus culpâ non non tantum mora es-
se

se, verùm etiam jactura ; si negligens tabellariorum, si infidus . ego negligentiam condono, ne infidum habeam: & sic nunc PANTINVM amo, etiamsi litteræ per- eant. Placuisse Inscriptiunculam Dedicatoriā tam gaudeo, quām affectum probari. Mihi sic placet bre- viter, & pñè ipso pectore loqui. Mentionem tui, pa- bulum puta amori jam ardenti : nec ab illo viro vin- cult. m nobis, nisi æviternum. Sed in antecessum tu ipse validē me tibi stringis Carminis tui vinclo. O lepidum ! ò gratum ! hoc etiam magis , quòd vidit, ut scribis , ipse ; legit & probavit ipse ; in viam adeò ad me dedit ipse. quòd cum salute , quam adscriptam voluit utrāque manu. Itaque Phaleucis tuis LOCVS DATVS EST DE- CRETO PVRI AMORIS. Vale. Mediolani, ix. Kalend. Februar. oo. 10C.

EPISTOLA LXXV. *Mediolanum.*

PETRO CANTONIO I.C.

FIdem meam culpari non sinam. Scripsi , & tot jam epistolas meas numero , quot Gratias. Nu- mero , & nunc denuo easdem mitto , quasi non acceperis : id autem interpretor , non respondisse. Tu quidem utrobique excusationem silentii habes, sive acceperis, sive non acceperis. isthic negotia, hīc ipsum jus silendi. Ego , tametsi sciam temerarium esse in litem tecum descendere : de hoc tamen jure contendere ausim, judice Amore : si tamen judicare Amor potest. Vale. Patavii, vi. Mart. oo. 10C.

N

EPIST.

EPISTOLA LXXVI. *Pragam.*

IOANNI WOVWERENO

Sua viſiſimo Amico S. D.

Itro Amicitiae Genium, mi WOVWERENE, vehementem affectum meum in te fuisse; & nunc tamen ad igniculum tuarum litterarum magis accessum. Flamma mera sum; sed in aërem sparsus quocumque moveris, sequor: ubicumque quiescis, circumfundor.

Me nec Chimaera spiritus ignea,

Nec, resurgat centimanus Gigas,

Di vellet unquam.

Nam & tu jucundâ & amicâ me memoriâ (ita scribis) tecum circûfers. Sed mihi volupe profectò, à me ipso sic abire amœno mentis itinere, ut meipse apud te inveniam: nisi tu tamen Mediolanum ad me, ut ad SEPTALIVM simul, & Illustriſſimum Cardinalem BORROMÆVM cogitationes reflectas. Varias lectiones illas jam tibi debedo, quia promisi: exsolvam, quia debedo: nec morosè, ut gratiam celeritatis merear. Sic decet, invicem juvare; & conferre in commune, quod in commune prodest. Vale, & lucubratiunculas tuas omnes (hæc aviditas mea est) fac habeam. Medioli- ni, ipsa horâ, quâ apud Cardinalem nostrum de te & copiosè & amicè, ut tuas accepi. Ipsis Nonis Iu- pii, & NICOLAI.

EPIST.

EPISTOLA LXXVII. *Patalium.*PHILIPPO RUBENIO *meo* S. D.

Quod litteras meas laudas, gratum mihi RUBENI:
 gratias enim video, quia laudas. De Carmine
 autem, cave scorsim sentias: ego serio patroci-
 nii jus sumpsi, acturus contra patrem, si patrem
 exuas. Ergo cave: &, si admittere me laudem postu-
 las, tu Versus astimam queis laudas. Tua quidem cu-
 riosa quædam felicitas est; quæ nescio magis provo-
 cet audaciam meam, an retardet. Nam & ipse ad
 scribendum carmen excitor, cum sic te scribentem
 video, sed cohibeor, cum æquare despero. Macte o
 amice, inter paucissimos es habendus etiam, nite
 Famæ tu ipse subtraxeris. Tanti homines sumus,
 quanti volumus, si aura ingenii favet. Expediendus
 modò à plebejâ humilitate animus, ut per alta &
 immensa le dilatet. *Bene latuit, qui bene vixit,* inquies:
 sed profectò conspici publicè, cognosci, censeri, in-
 gens ad Virtutem stimulus. Itaque bona indoles Fa-
 mam mihi ambiat, & ipsum cultum boni. PEPLVM
 jam velut majori pruritu vexatum, postquam unguies
 meos sensit, ad acus tuæ puncturas festinat. Fer opem
 obsecro laborantibus alibi numeris, measque laudes,
 & laudantis impetum restringe. Plenam urendise-
 candi potestatem ab auctore acceperam, quam to-
 tam in te resigno ac transfero; velut in meum, & ve-
 lut in non meum. In meum, ut laboris molestiam li-
 benter admittas: in non meum, ut judicij severita-
 tem intendas. Sic te complector & oscular mihi RYBE-

E R Y C I P V T E A N I
 NI; sed animo, quem hinc tecum Patavium migrasse
 scito, quasi individuam umbram. Ab inanimi igitur,
 & ex animo tamen (mirum dictu!) salve. Mediola-
 ni, Prid. Eid. Decembr. 1501.

APOBATERION tuum ad I. LIPSIUM, tale est, ut jam
 meo ruborem incusserit: cuius in locum elegantissi-
 mos (excipio meas laudes) GVLIELMI BARCLAYI ad
 me Phaleucos produco: qui & ipsi tamen inviti com-
 parationem cum tuâ Musâ patiuntur.

E R Y C I O P V T E A N O

L Y T A H O N O R E M G R A T V L A T V R

G V L I E L M V S B A R C L A Y V S.

Virtutes, P V T E A N E, filatentes,
 Quas nulli nisi noverint amici,
 Tuas dixero; dicar esse mendax

A vulgo, vario, in vidoꝝ vulgo:

An si dixero quidquid uni verfi

Mereri, P V T E A N E, te fatentur;

Carebit tamen ista dente charta?

Non carebit. Habet suos aperta

Virtus, tunc quoque cum probatur, hostes.

Quid tum, pergône? non tacebo amicum,

Rumpant ilia, frendeant licebit.

Matthesi tibi vindici, patrono

Debet ipsam animam; tibi reliquit

Ceris Barbiton Orpheus supremis:

Tibi tempora Phœbus ipse cinxit,

Quem cùm carmina delicatoria

Delectant,

Delectant, tua cantat, aut canentem
 Audit te sua; nec pudet Sorores.
 Hec, cui nomen Inambulationes
 Dederunt, Schola te gregi Sophorum:
 Pridem miscuit. Euge, cur moraris?
 Aut cur non peragis viam hanc honorum?
 Ascendisti hodie gradum, sed unum.
 Quin & culmina scandis ipsa? Differs.
 Dicet fortè diem tibi Minerva,
 Dicet dia Themis diem: ca-veto.
 Nam dum sic trahis hos tuos honores,
 Detrabis Themidi, & Miner-va honores.

EPISTOLA LXXVIII. Ticinum.

I s. ANDREINÆ,
Academicæ Intentæ.

Animum impeditre stili languor non potuit,
 quominus scribendi fervorem demonstrarem.
 Ita enim excitatus suavissimis tuis litteris sum,
 ut reluctantem manum in scriptionis obsequium
 coegerim. Tuis litteris: & simul adolescentis hujus
 petitione, qui commendari à me voluit, & meruit;
 rogavit, & obtinuit. Cur autem commendari? ut spe-
 cimen Comici studii daret, & in numerum sive Col-
 legium vestrum adoptaretur. Adolescens est dicen-
 di non ignarus, quia lias etiam ora hominum & pul-
 verem publicum non exhorruit. Nisi fallor, ex hoc li-
 gno Mercurius fiet. De Epistolis tuis, invitissimus au-
 diyi, sepositas eas esse. Cave, per omnes Musas.

~~Επιστολὴ αὐτῶν φέρεται.~~

N 3

Περίγραμμα

Περὶ τῆς χρήσεως λαβέντος ἀπόποιησι τὸ δέ.

Iterum, cave, si cothurnum Euripidis aestimas, à quo
moneris. Vale. Mediolani, xviii. Kal. Ianuar.
cc. 1502.

EPISTOLA LXXIX. *Venetias.*

IOANNI & RAPHAELI SADELERIIS.

Non adeò bonæ ætatis contemptor sum, Viri
amici, ut jus imaginis soli senectuti conce-
dam: nec minùs florem ego meum facie i vi-
dere cupio, quàm rugas & canos suos capularis se-
nex. Etenim cùm vita & forma hominis, incrementi
& decremēti quosdam gradus habeat, & inter utros-
que suum quoque statum; hic potissimum imagine
dignus; proximè ille vultus, qui ad statum suum ac-
cedit; postremò, qui ab eodem recedit. Vos ipsi liben-
tiùs primam illam horam & amœnitatem nascentis
anni adumbratis, quàm hiemem ac effœtam senectu-
tem denascentis. Et junior aliquis hanc in primis
voluptatem imagini suæ debet, ut non tantum qua
forma sit, sed qua fuerit cognoscat, si in senectutem
perennat. rectè autem Apulejus scripsit, *nihil esse aspe-
ctabilius homini nato, quàm formam suam.* Ego in ære ve-
stro ipse ero, si imago erit. Præscriptiunculam in
ORACVLVM vestrum hic habetis: brevem; nec tamen
si rem inspicitis, brevem. Salvete.

EPIST.

EPISTOLA LXXX.

CAROLO HOMODEO S. D.

Publico signo agnoscere beneficia tua, & venerari amorem gestio, Illustris Vir; illa crebra & luculenta, hunc effusum & perennem, velut ab ipso Humanitatis fonte. Gestio inquam, ne aridum omnino animū, aut sterilem irrigasse videare. Tarda ut nunc mores sunt, etiam inter Amicos beneficia: tu beneficiis amorem orsus, iisdem tuum me fecisti, ut amares tuum. Sic benefactorem te habui, priusquam amicum; si tamen esse benefactor potest, qui nondum amicus. Sed ego nunc amoris & beneficij signum aliquod reddo, ARGVM CANEM, quem ceu delicium doni ab amico accepi: & ELOGIVM istud CANIS, quod fortassis non ineleganter expressum dices. Vtrumq; habe: Canem ad voluptatem, Elogium ad Famam. Magna & continua negotia tua sunt, & voluptatis remissionem poscunt: magna Virtutes, & Famæ præmium merentur. Fruere hoc & illâ, méque tuum ama. Mediolani, Prid. Eid. Febr. 1004.

EPISTOLA LXXXI.

IO. FERNANDÆO VELASCO,
Comestabili Castellæ.

VT primùm in Italiam, & ad te veni, Excellen-tissime Princeps, signum aliquod dare conatus sum proni & properantis in cultum ani-mi:

mi: sed quid nisi conatus sum? Nam quod dedi, ex
ipsis lœsæ Antiquitatis sparsæ ruderibus, sive Reli-
quiis, expressum, non potuit voti amplitudinē æqua-
re. Quid igitur? resumpsi operā, & nunc GENIALIVM
SERMONVM librū Genio VELASCI nominis consecra-
vi. Genio, qui mihi & studiis benignè arrisit. E tene-
bris ad Famam; è privato ad publicū titulum cōscen-
di: nec cōscendissem, nisi primus ille & circum splen-
dens favor tuus favorem multorum excitasset. Ita-
que Famæ, sed & Fortunæ auspicia Excellétiæ tuæ de-
beo, ac debere me profiteor novo isto seu innovato
libro: quem ad gratiam tuam conservandam, imò au-
gendum editum voveo. Tu Deus

----τὸ Διπλούλων εέλθωρ:

& Optimum Principem Reipub. Doctissimum Mu-
sis & mihi serva. Mediolani, x. Kal. April. 10. 1511.

EPISTOLA LXXXII.

CAROLO AVRINO *meo S.D.*

RArò scribis: quid caußæ? cave mi LAVRINE,
Πομᾶς δὴ φιλίας ἀπεστηγεία δίελυσεν.
Ego quidem semel concepi affectum, æternum
alam. Virtutis enim caußâ concepi, quæ æterna. Pa-
nicus ille terror obticuit: sed universa illa belli tem-
pestas detrusa ad vos videtur, quæ miseram Belgi-
cam concutiat vehementius, ac denique conficiat.
Vbispes nostra, & victoriæ aut Pacis votum? Mars &
terror pro hostibus stant.

Exæquataq; sunt creperi certamina belli.

Deus respiciat, & te in turbis illis salvum ac constan-
tem servet. Mediolani, vii. Eid. Jun. 10. 1511.

EPIST.

EPISTOLA LXXXIII. Florentiam.

GVIELM^O ATHENIO,
Medico, & Ocello meo.

Litteris tuis mandatis ille paratus me fecit, iam annum de salute tuâ; et si certum de amore mei. Ego enim etiam sine litteris te amo; ut contraria sine amore tu non scribis. Litteras tamen tuas amo, quia te: ut tu meas, quia me. Itaque fructum amoris scribendo damus vicissim & capimus, dum mutua illa signa. Litteras inquam sine ornatu lepidas, sine fuso festivas. cur non & frequentes? Scribere parcius rariusque nos vis, quam loqui? Ego & quæ libenter lego sermones tuos ac audio. Ad animum si compedium queris, oculos mihi pete, ut penetres: sed crebro pete. De materie cur ambigas? semper amor fœcundus est. nascetur sub ipso stili acumine rerum uberrima seges, narrandi, jocandi, philosophandi: etiam priusquam obseveris. Quid autem nunc tu? ex animi sententiâ? voveo. Ego certè animum cum fortunâ suâ luctantem ne cedum vindicavi. conor tamen, &, ne in familiâ herciscundâ finibusque propagandis occuparer, Orationis partes constitui atque limitavi. DE DISTINCTIONIBVS enim edidi: & ecce hîc habes. Vin'latum etiam nuncium? PVTANVM ipsum videbis brevi, proximis istis feriis nostris & justitio litterarum. Larem tuum interea sic corona, ut lepidum & faustum hospitium experiar. PANEGYRICVM velim te legisse: si jusseris hinc mittam. Vale, scribe, & solo nomine inscribe, litteræ pervenient. Mediolani, Postridie Kal. Iun. 1500. A omitti de

O

EPIST.

EPISTOLA LXXXIV. *Mediolani.*

FRANCISCO CAGNOLIO.

Quid tu autem, optime & studiosissime vir, pa-
rūm oneratas aures prolixā oratione habes, ut
ad epistolam manum quoque extendas? Atalii
jam malint ad cibum. Licet, si ad suum. ego enim
non ventres, sed aures pasco; ac dicere de meo pos-
sum facilius, quām dare. Avidum Auditorem volo,
convivam nolo: te tamen etiam convivam, qui (glo-
riosum dictu!) in litteris ubique es, ubique discis.
Veni igitur, & post verba epulas quoque gusta: scies
splendidius domi convivium, an orationem in scho-
lis struam. Vin' etiam præscire? splendidius oratio-
nem. Itaque, si oratione placui, frustrā ad convivium
meum venis: si displicui, amplius convivio displice-
bo. Risum excitavi? hoc volui. Salve.

EPISTOLA LXXXV. *Romam.*

Amo candorem tuum, Amicitiam amplector,
quam vix natam promptissimo officio, velut la-
cte, nutritum is, quasi unicam prolem. Nisi me
Virtutis Doctrinæque Genius fallit, plures tu ami-
cos, quām filios Priamus habuit; & tamen sic effu-
sus in me, quasi ceteros omnes rivos teneas obstru-
ctos. An ego tam carus tibi, quia postremus sum, &
ab ultimo Amoris tui partu? Enimverò, si rem dis-
puto

EPIST. FERC. SECUNDĀ

115

puto, aut miram humanitatem tuam, aut felicitatem meam cogor admirari. Illam, si cum multis tam ardenter à te amor: hanc, si præ multis. In Amicitiam enim ejus adscisci, cui jam refertum album est, nonnisi humanitas adsciscentis est: sed adscisci ac præferti, felicitas adsciti. Ego verò sive cum multis, sive præ multis, faciam quod multi, & contendam de Amore. In Censorino

Fac ut cœpisti, hanc operam mihi des perpetem:

imò tibi; ut utrique Fama arrideat. Candidè dico: & sic te, Candorem, & epistolam tuam amo, quæ sermonis quadam Venere Amorem & Candorem sparat. Vale. Mediolani, x. Kalend. Febr. 100. CCII.

EPISTOLA LXXXVI. Patavium.

LAVRENTIO PIGNORIO S. D.

TOLLIVM nostrum, & litteras tuas vidi libens, mi PIGNORI; non item illam honestissimæ petitionis verecundiam: cùm jus habueris exigendi. DE DISTINCTIONIBVS per adolescentem hunc tibi transmitto: quem eâdem operâ à LIPSIО commendo. Mihi feceris, quod illi: LIPSIО, quod utriusque. Medicinæ caussâ in Italiam venit: tu aditum ei ad meliores aperi, adscientiam & Virtutem.

*Novi ego hoc seculum moribus quibus sit: malus bonum
malum*

*Esse volt, ut sit sui similis: turbant miscent mores mali.
Fac obsecro, quantum in humanâ manu est, doctiorem Patria civem recipiat, non pejorem. Perperam in scientiam mores insumuntur. domi si omnino pe-*

O 2 titus

ritus esse non potuit, bonus potuit: maxilt autem, et si discendi studio quam maximè flagret, bonus esse, quam peritus. Paucis: placebit ingenium, si inspexeris. TOLLIVS porro iter ingressus est, ac salutem mihi ad te reliquit: hanc mitto, & meam adjungo. Mediolani, xvii. Kal. Quint. 10. iocri.

EPISTOLA LXXXVII. *Ticinum.*

HENRICO FARNESIO, V.C.

E Volabo, non Pegasi, sed Amoris alis; immo & Pegasi & Amoris. Sic decet, non ardenter somnum, sed celerem quoque affectum esse, ut quam- primum tibi flammarum meam sistam. De Carmine, & Chirone coram Elogii deliciis & me & quidquid meum est vicisti. Vehementer amas? vehementer etiam laudas. Ego quidem amando certo, sed laudando vincor. nec mirum; cum orationis quodam robore tu meritum meum vincas; ego amoris astu omnem orationis conatum consumam. Experiar tamen, an coram & in conspectu tuo possim suadam meam provocare. Vale. Mediolani v, Eid. Febr. 10. iocri,

EPISTOLA LXXXVIII. *Mediolanum.*

LUDOVICO SEPTALIO V.C.

R Edeo ad meum morbum, sive, ut tu appellas, officium, & scribo. Aliter possum? otio par materies supereft, & mihi voluntas. Itaque de me, de itinere, de lacu, & oppido habe. Quod ad me, pone

pone curam, in ipso itinere languoris omnes nebulas excussi. Etiam rogas? molli & tolutario planè motu meo; imò vectoris muli. Nam quasi minùs valentem se gerere brutum sciret, lenta & ad tædium morosa formabat vestigia. Dixisses non hominem, sed pom-pam aliquam vehi. Ergo tandem aliquando Raudum, & inde Origium pænè frigore correptus veni. Nubes enim totum cælum obvolverant, & quasi irritatus ~~& quis artem~~, procelloso flatu sæviebat. Planè in ipso itinere videbar hiemem invenisse. Tenuiter amictus, sine lacernâ eram:

ἐπεὶ γὰρ ἐφάμενος πρωσέμην ἔποις.

Origii hospitium mihi mulus impetravit, in ædibus Borromæis (ego enim ignotissimus eram) is, velut domesticus ad stabulum suum procurrens, invitum me unà traxit. Itaque in pedes desilio, limen subeo, & excipior. Postero die bene hospitio precatus, iter Gallaratum versus instituo; ut in transitu vetus contubernium meum, Laremq; Comitis ALTEMSSI salutarem: sed hîc profectò tota illa vectoris mei humanaitas mutata, ignarum & incautum me extra viam in saltum & tےqua dumecta tulit. Ille stolido impletu transversùm calcare: ego freni jure itineris arbitrium mihi vendicare. Lepidum spectaculum! in solitudine homo & brutum de viâ herciscundâ contendebant. Sed prævalui, ac bilem calcesque refractarii animalis poppysmis lenivi. Gallarato Angleriam, per viam, alibi latis latisq; pratis diffusam ac patenter, alibi sylvarum quodam horrore coarctatam profectus sum. Hîc relicto vectore meo, quem nullæ blanditiæ in hippaginem allicere, nulla vis impellere potuit, lacum trajeci. An & hunc describo? dixi, fatio.

cio. A Meridie in Septentrionem ad milliaria sexaginta porrigitur, velut per convallem longo anfractu errans. Diceres in conspectus amoenitatem elementa omnia conspirare. Colles feraces utrimq; rupes mistæ, quæ fessas gravidasque alibi nubeculas sustinent, alibi defluentes aquas grato murmure elidunt. Aër saluberrimus, aura spirans ad inclem tam dumtaxat æstatis temperandam. Lacus ipse non amoenus tantum tam variâ facie, sed varius multiplici usu. Pisces nutrit, naves fert: illos copiosè, has placide; nisi quando è vicinis speluncis (nam & hic

Αὔλος ἕπεται δῆν φίλος ἀγανάρχοις θεοῖς,

Πλωτὴ ἐν τήσσαρι,

cum duodecim liberis habitat) nisi inquam quando

Vnde Eurusq; Notusq; ruunt, creberq; procellis

Africus, & vastos volvunt ad littora fluctus.

Maris enim iracundiam tunc quoque dulces illæ undæ induunt, spumamque cogunt, è qua non libidinis aliqua Venus, sed serenitatis repente oriatur. Itaque cùm sœvit maximè lacus, malacia proxima est: nec horrida tempestas tam amoenum aspectum exasperare diu potest. exasperat tamen; sed hactenus, nemuta aut mortua aqua videatur. Bona Voluptas, quam juvet facilem cymbulam, sine gemitu undarum, velo expanso altius educere; aut, sine ventorum labore, remis impellere; & vespertinā illam auram, ac simul famē captare! in illo æquore ac solitudine garrire, ridere, studere! quid si etiam profilire, & amplecti nudam illam Nympham? Olim feci, & natādi quoque studio inter eequales excellui. Quam juvet etiam curvam illam ripam legere; tot aquarū scaturigines, tot fontes, tot Naturæ delicias; tot villas, castella, oppida, & hanc ipsam, siliteram mutaveris, ROMAM contem-

plari!

plari fallor, an expediri Phaselum Cardinalis noster
jussit? Vocor, eo, avehor: sed sine epistolæ damno op-
pidum ex ipso lacu descripturus. At jam avectus sum,
describo. In acclivi situm est, & per ripam porre-
ctum. Murus pinnarum supercilio superbient, tur-
rium varietate, velut columnis quibusdam, distin-
guitur. Media ripa lacum ab Oriente admittit, & in
ipso oppido portum constituit, quem contiguum fo-
rum & mercatus egregiè commendant. Plateæ nitidæ
sunt, ædificia bella, populus humanus. Labentes
è proximis montibus & murmurantes rivuli ad usum
& delicias excepti, mox in lacum exonerantur. Ru-
pes altior & prærupta oppido continua, in cuius jugo
castellum, vario murorum gyro, velut labyrintho,
munitum; è quo & oppidum, & lacum, & quicquid
vicinum est, despicias ac domes. Habes de me, de iti-
nere, de lacu, de oppido: quæ quidem observare
paucis horis potui, momento scribere. Vale. Partim
in oppido, partim in lacu, non sine risu Cardinalis,
qui narrationi meæ subscribit, fidemque conciliat.
xiii. Kalend. Septemb. 1001.

EPISTOLA LXXXIX. *Venetias.*SILIO RICCI ANNO 1550 SCULPTOR
IOANNI COTOVICO S. D.

LArgus tu quidem, non litteris tantum, sed affe-
ctu, mi Cotovice. Sed in hoc ignavus non vi-
debor: & faxo in publico morum morbo bonæ
Amicitiæ reliquias aliquot dicas superesse. Etenim
dum vitia & malæ artes pullulant, ipsa languescit vir-
tus ac moritur: cum virtute Amicitia, quæ, Philo-
pho

pho scribente, ἔρετη λε ἡ μετ' ἔρετη. Ergo, ut te amem,
Virtutem amabo , ut recte amem : et si amare Virtu-
tem non potero, nisi & te. Communis amici fortu-
nam dolui : utinam corrigam ! Sed ne nos quidem
hinc istiusmodi remedia prompta habemus.

Ζῶμὴν γὰς τὸν αὐτὸν θέλομεν, καὶ τὸν διωμένον.

Sed quid ille ? publicitus hospitio exceptus , & tene-
bras mero meridie videt? Durum, dirumque : ut mi-
hi quidem cogitatio ipsa punctim pectus feriat ; &
animum nescio quo impellat. Cui bene volo , pænè
malè volo, quod mali caussam aluerit. Amicus, quod
benè velim : verus, quod malè : & sic, sine Amicitia
damno , irasci quoque amico possum , si peccet. FA-
BIVM PAVLINVM doctissimum & amicissimum virum
per te saluto. Vale. Mediolani, viii. Eid. Junias.
oo. 1001.

EPISTOLA XC. *Mediolanum.*

HELENÆ CRIVELLIAE,

Musarum Puella S. D.

A Nnon sic meritò te appellem , quæ tam gnavi-
ter castis Sororibus operaris, ipsa casta,
---- & in omne virgo
Nobilis ævum,
si perrexeris? Perges autem, & obſibilantium vocum
remoram perrumpes.

Tibi qualum,----

Tibi telas, operosæg, Minerva

Studium aufert

Hermes , & junctim Philologia. obsequere , & stilo
librisque

librisque vaca. Magnum ingenium tuum est, & ad magna natum: magnum etiam fructum daturum, si excolueris. Ut felix & fertile arvum sine cultu non habemus: sic neque peccus. Facigitur, quod libenter facis: fac, quod facilè quoque facis, ac stude. Sic rem, doctrinam, imò Famam hauries; & felicitatem aliquam invenies, etiam in rebus humanis. Vale, scribe, & litteras tibi vindica. Aronæ ad lacum Verbanum, A.D.Kal.Sext. &c. 100II.

EPISTOLA XCII. Patavium.

Io. VINCENTIO PINELLO,

Viro Perillustri.

Feliciter pede viam ingressus & emensus sum: Vincentiam, Veronam, Brixiam, Bergomum vidi: sed quid nisi peregrinandi cupidinem irritavi? Hæc jam sedanda ac refrenanda pñè invito est: etsi non invitus ad quietem profectus sum, & tranquillum hunc errantium Musarum mearum portum. SEPTALIVS, & QVINCTIVS; ille meus Castor, hic Pollux vocabant: non sequi, superbum, imò stultum erat. & tamen sequi, stultum; cum tu mihi deserendus. tu inquam, mortalium omnium humanissimus, apud quem videri poteram Bonam Fortunam invenisse, imò Bonam Famam. Qui illi sermones! quod otium quæ vita! Sed

Tum denique homines nostra intelligimus bona,

Cum quis in potestate habuimus, ea amissimus.

Ego tamen nihil amisi, qui nunc absens vehementiores etiam amoris tui stricturas experior, totusque

P accendor;

accendor. Amor enim nunc magis, quia absens; & magis nunc quoque amo. Vniversus autem Amicitiae fructus in Amore est, si in Virtute Amor. Itaque absentiam meam fero; ægritudinem tuam non fero. Sanum te, aut proximum sano inveneram: alium reliqui. nec jam hoc dolet quod reliqui; sed quod alium. Utinam litteræ meæ medicinam aliquam propinent! at vereor ne nauseosum aliquem liquorem. Ut fluctus maris æstuantis novi & novi surgunt, strepitumque ad litus ferunt: ita scriptio mea erit, continua, nec tamen decumana scribam, sed breviter, sic scribendo tantum molestus. Vale, & vive, ut dexterā annos computes. Mediolani, Postrid. Eid. Novemb.
• 100 . IOC.

EPISTOLA XCII. *Ticinum.*

ANGELO STEPHANO GARONO S. D.

AMorem tui, mi GARONE, vultus sermonisque modestia, pectori meo inspiravit: Amorem autem non levem, quia non à levi caußâ. Sensi enim morum & Naturæ similitudinem quandam ab eodem utrique Genio impressam. sed Musarum Genio, qui Eruditionis & Virtutis gemino vinclo in æternam animos Amicitiam jungit. Ac sanè, nisi à gemino hoc fonte liquor Amoris promptus, putiscat subito, & fugitivum benevolentiae odorem exspiret. Hæc enim Voluptatis & Utilitatis fides est, facere amicos, ne maneant. Ii verò,

Oīσιν δῆπι γλώσῃ πεὶ ὁ φραγμοῖσιν ἔπειτα
Αἰδως, οὐδὲ αἴχρων καρημένοι δῆπι κέρδος ἀγει,
nullâ suspicione, nullâ unquam caußâ colliduntur.

Sic

Sic sumus, & sic quoque erimus; ut veræ & perfectæ Amicitia nomen tueamur, semel professi. Ego nunc quoque *λυρίτης τύπος* (ut Lyricorum Princeps appellat) propitiam experior; aramque voveo, meā, sed & tuā causā. FARNESIUM porrò mone, priscam formulam propter ostium scribat: CAVE, CAVE CANEM: aut si hoc negat, canem ipsum catenā vinciat, ne lacinjam aut crus ipsum vindicare deinceps cogamur: Novi φύλακας istos, quos nec doli quidem Vlixis, nec *ενία* placaverint. Patri tuo salutem redbo, cultumque devoveo. Mediolani, xv. Kalend. Maii, 1502.

EPISTOLA XCIII.

OCTAVIO VISMARÆ, V. C.
Medico Mediolanensi.

TAbellam Lucilii jure rides: ego ipsum, sic scribentem, imò sic dicentem. Quid potest ineptius? Scriptionem vitia: dictionem vitia & simul convicia complent.

Quis hoc potest videre? quis potest pati?

Et tamen silentio aures meas vindico; imò Scholam, quam unā obstrepero & ferali quodam carmine læsit. Cathedram plaustrum fecit; seipsum noctuam: ita strenuè conviciatus est; ita illud TV, TV, ad nau-seam ubique miscuit. Sed *ἄλλο γλαῦξ, ἄλλο κορώνη φέγγεται*. Ego lucem aliquam DISSERTATIONE meā è veteri memoriā in Scholam intuleram: ille noctem reduxit.

Quis hoc potest videre? quis potest pati?

Per me quidem & orare & errare illi impunè licet; si meminerit quo in loco oret, apud quos erret:

sin minūs, rūs eat, & aret. Sed priusquam eat, telle-
ram hanc capiat Oratiunculæ quam dixit, Tabella
quam fixit.

Orat LVCIOLVS, sed fuscum nil nisi TV, TV:

Fit clara obscurus NOCTVA LVCIOLVS.

Iactat palliolum; fit, dum vult GRÆCVLVS esse,

GRACVLVS, & totus perstrepit IN TABVLA.

Græci hoc Adagium efferunt, ēn τῷ πνακι, quod, Plu-
tarclius expressit, in Apophtegmatibus Laconicis:

Ἐπεὶ δὲ οὐδὲν λέγεται εἰς τὸ πνακι γεγραμμένον Λάκωνας ὁ θεός Αθηναῖον σφαττομένος,
ἔλεγχον, ἀνδρεῖον γένος Αθηναῖον. Λάκων γενονταχάν, εἰς τῷ πνακι, ἐπεν.

Cum in tabulâ pictâ quidam videret Lacones ab Atheniensi-
bus interfici, Fortes, inquit, sunt Athenienses. Superveniens
casu Lacon, IN TABVLA, ait. Salve, & nunc magis Ta-
bellam ride.

EPISTOLA XCIV. Bruxellam.

HERMANN O GRELIO S. D.

Non intepuerat meus in te amor, mi GRELI,
tanto intervallo; et si visus intepuisse, non meā,
sed temporum, aut locorum quadam culpā.
Tempora quæ sint, vides: dispergi & jactari cœpi-
mus, ut è portu solvimus, & silentio primorum stu-
diorum. Sic autem dispersis varia ac incerta nobis lo-
ca fuerunt: certè mihi, jam per tot annos in Scytha-
rum morem vago. Nunc Mediolani sedem fixi, ad
publicam Eloquentiæ Professionem promotus, & re-
flectere animum, imò scriptiōnē ad amicos cœpi,

Longè quos simul à domo profectos

Diversos varie viae reportant.

Ad amicos, & sic in primis ad te, iisdem mecum stu-
diis

diis velut sacris initiatum, quæ religiosius nunc co-
lere aggressus sum, & unà memoriam tui. Tu & stu-
dia, & me quoque ama; & utrumq; scriptione osten-
de. Mediolani, xvi. Kalend. Iun. 100. iocii.

EPISTOLA XCV. Lovanium.

IVSTO LIPSI V. C.

Historiographo Regio.

TOCTIES scribo, ut tædio litteræ sint, omnes si per-
veniant: scribo autem quasi non perveniant:
& sic de Cardinali BORROMÆO, deque R.
CHARDOTO ac RUBENIO nunc denuo, quasi non
scripserim. Illum vidi, & Oratiunculâ salutavi, in-
clinatum in me animo, quia in te. Libenter audivit,
humaniter respondit, & nunc habere me in numero
intimorum cœpit. Vnā sæpe sumus, sed familiariter;
differimus, sed suaviter; epulamur, sed musicè. Mu-
sæ quantum possunt! Ego gaudeo, & *Principibus pla-*
cuisse viris, non laudem tantum, sed felicitatem esse
experior. Hic tui Patavii jam quiescunt, & cum bonis
doctisque sunt: hoc tamen infeliores, quod post
PINELLI mortem; quod post avectam luculentissi-
mam & invidendam Pergami Regibus Bibliothe-
cam. Sed, bone Deus, quam & hæc pænè cum domi-
no perierat! Venetias transportata ac navi imposita
fuit, ut Neapolim ad hæredes veheretur. illa (ò in-
tuta maritum!) prope Anconam à Turcis interce-
pta: qui, ut tantam librorum molem conspexere,
sive æterni illius viri, sive Litterarum Genio furo-
rem cohibente, in litus exposuerunt, nayemque va-
cuam

cuam abduxere. Iam hauserat libros aliquot Salsipontens ille Deus ; sed iram Musarum veritus , ulteriore scelere noluit inquinari. Eos ipsos, quos hauserat, ruptos undarum violentiâ lacerosque, velut elisam spumam ejecit. Sic è barbarorum manibus recuperatus insignis ille thesaurus , in novam urbem , ad novum dominum venit. Insinuare in Amicitiam tuam magni & culti animi feminam audeo, Musarum & Suadæ delicium, ISABELLAM ANDREINAM : & tu recipies Musarum atque Suadæ caussâ. Nihil eruditius hoc pectori , nihil facundius hoc ore : ut mihi quidem videantur hîc litteræ ad feminam recidisse. Fama dicet, cuijam nomen pridem inseruit. Vale Clarissime Vir, & munusculum à me vestiarium cape, quod cum MELCHIORE VELTWYCKIO , illo meo , misi. Medioli- ni, xiiii. Kal. Ianuarias. ∞. iochi.

EPISTOLA XCVI. *Ticinum.*

HENRICO FARNEARIO, V.C.

QUOD tibi PROMVLSIS mea , Clarissime Vir , id una mihi ista Epistola tua , ad irritamentum desiderii, non satietatem : hoc tamen discrimine, quòd illa mea irritando non ex pleat, hæc tua irritet satiendo. Ego enim è scriptione tuâ, velut è Pyrenæo fonte, haurio quantum volo; nec tamen quantum volo : ita se animus hauriendo laxat. tu vero , si non ad gustum, sed sitim Mulsum meum habes, mox ipsam nauseam bibas. Itaq; tempora in desiderio isto, & dum legendi voluptas integra, abstine, ne desiderium perdas. Me vero sine ambrosiâ tuâ usque & usque

usque animum implere, nunquam explendum. Ita enim scribis, ut nesciam magis doceas an delectes: ita tuas ego litteras lego, ut in doctrinam æquè ac deletionem propendeam. DE ANTIQVA PRINCIPIS DISCIPLINA, quæm libenter audivi! Emolire, emolire, & publicè unum aliquem doce, in quo omnes doceas. Peccant enim multi, quia unus quis peccat; & ad unius exemplum multi componuntur, in primis si ad vitia flectit. ergo tu reflecte, & frenum injice, quo ad prudentiæ viam ducas. Et rectè DE DISCIPLINA ANTIQVA; quia illa recta. Nam quæ hodie artes Aulas & Castra occuparunt, quid nisi pestes quædam Reipublicæ sunt, ad fastum & ambitionem, ad rapinas & cædes? Externa illa & circumfusa maiestas habet ordinis aut Disciplinæ quandam dignitatem; sed, si penetraveris, dissolutam vanitatem. Exempla nimis crebra hodie, nimis obvia sunt: tu, ut Patriam deploremus, unam Belgicam mihi vide. Tantam belli flammam tamdiu quid aluit? neglecta Disciplina. Atque utinam bellum esset! latrocinium alibi voces, à neglectâ Disciplinâ. nec mireris Militis nunc nomen in contemptu nobis esse, illud olim laudatum, imò sacrum; quia contempta Disciplina. Sic igitur Mars ipse asylum improbis aperuit; & mendicabula ac pænè scelera hominum sunt, quos inopia ac desperatio ad Militiam cogit, ut impunè grassentur ac sœviant. Nec in Castris dumtaxat omnis Disciplinæ ratio deleta; etiam in Præsidiis. Cogor dicere, Anguem in sinu habemus, qui hanc labem in urbe & in Lare. O sortem! qui in tutelam vitæ & fortunarum nostrarum dantur, hi ipso ferro & flammâ in nos ac nostra sœviunt; & tamen velut jure belli. sic diripimur

diripimur, sic perimus: & dum præsidium putamus
(miserum!) habemus

----medium in penetralibus hostem.

Quæ non vidi ipse dictu nefanda, cùm VENLONA in
urbe Patriâ educarer? domesticum exemplum repe-
tere à puerili memoriâ libido est, quo præsentis cala-
mitatis dolor leniatur. Villam trans Mosam habe-
mus, à Majoribus hereditariam, in conspectu ipsius
urbis. In hanc militum globus ex ipso præsidio nos-
stro collectus, assumptis hostilibus signis, irruit; in
prædā se effudit; pinguiora armata abegit. Villi-
cum fraus sceleris non diu latuit. questum ad patrem
meum, ac deinde ad Centurionem venit. Sed hic, ex
compacto prædæ particeps, à crimine suos vindica-
re; milites se ducere, non latrones. Ita, ait, villicus;
sed hoc tamen latrociniū nunc militare est. Tunc
Centurio, velut strenuus aliquis Hæmus, latronum
quoque patrocinium suscipiens, Quid, inquit, quan-
tillum dænum passus? illi seu milites seu latrones
nihilne reliquum tibi e fortunis fecere? Fecerunt, ait
villicus. Ergo, subjicit Centurio, mei non sunt: quid-
quid est, & quidquid non est rapiunt.

Oὐκ ὅπδα Φρονεότες ἐν Φρεσὶ σὸν ἔλεη πάτει
Tu alium quære, apud quem querelas fundas. Hiul-
ca gens! nec corrigenda, nisi Principes ipsi manum
adjiciant, reforment, repurgent, ad exemplum Mi-
litiae sive Disciplinæ prisæ. Te docente siat, Deo fa-
vente: quem ex animo precor, telitteris & mihi ser-
vet. SEPTALIVS salutem pleno ore reddit, pleno ani-
mo. Epistolam tuam vidi, & eleganter ac amicè
honorem mihi à te habitum professus est. Mediola-
ni, vi. Kal. Februar. 100. IOCH.

Carmen

Carmen postibus tui libri adfigendum , potius
amicum quam eruditum molior : et si ipsa mora amic-
cum pene esse desinit , an ut eruditum evadat ? ne-
scio . ego certe amore tibi , quam eruditione placere
malo .

EPISTOLA XCVII. *Patavium.*

IOANNI MANGANO S. D.

ADepistolam tuam breviter respondeo ; sed ut sepe
dico : ut prius videam , cur nominatus mihi in epistolâ non sis ; deinde cur ab interpretatione exclusus . Ais è tribus conjecturis tuis unam meam fecisse . Mehercules non feci nam , ut Genium meum noscas , caveo è priscâ lege , NE QVID ALIENVM TO LLAM IN ARMVM . Vide scriptionem meam , & audaciam accusa , si nomine aut titulo acumen tuum usurpavi . At nominare te debebam : non feci , sed nunc , si vis , facio ; aut locum ipsum subsecante lineâ ab Epistolari hoc campo sejungo . De meo , & in meo spem sero lætioris Famæ : nec Carpus quisquam erit , nisi qui sinistre manu & iudicio utatur . Sed profectò indignarer ab his notis & nugis caussam inter nos dissidii pullulare . Caveamus . Nunc emendationem detuli , cur ad Interpretationem vocas ? nisi & tu ab utroque illo auctore redire cum septem pinnis velis . non in video : te amo , si non spernis , & amare pergo , ne spernas . Vale , & SECUNDA AVSPICIA mea vide . Mediolani , Postrid . Non . Febr . 1001 .

Q

EPIST.

EPISTOLA XCVIII. *Romam.*

NICOLAO COLLARDO.

ET olim te amavi, & nunc amo; olim & nunc quoque dignum. Esse enim te video (nisi litteræ fallunt) qui fuisti, probum modestumque; tui similem, inter dissimiles fortassis tui. O candorem, & nivem animi, ad ardentiorem hunc Solem non violatam. Ecce quām liquecunt & diffluunt plerique illi nostri, in luxum, lasciviam, vanitatem: quos nulla deinde aura corrigat, nullum gelu stringat in rectam & rigidam Naturæ normam. Pudorem! via induunt, virtutes ponunt & prætextam puræ educationis. Tu vita, ut vitas, si amari à me vis, ut amaris. Intepuerat, non nego, hic tam longo intervallo ac silentio adfectus; sed non desierat. nam ut epistolam tuam vidi, & amatum mihi nomen, mox pristinam concepi flamمام & exarsi. Itaque, ut hic ignis duret, & cum Vestali æternus sit, fomentum scribendo aggeramus, donec corpore uniamur, & vivum invicem sermonem adspiremus. Distinctius etiam de me vis? breviter: valeo, scribo publicè, & doceo, Eloquentiæ Professoris titulum apud Mediolanenses adeptus. is ut bonus & faustus mihi ac juventuti sit Deum rogo: & ut tu esse pergas, qui fuisti. Mediolani, Postrid. Non. Febr. 100. 100. 100.

EPIST.

EPISTOLA XCIX. Lovanium.

HVBERTO AVDEIANTIO S.D.

Ego verò ~~expius~~ tuæ ignosco, mi AVDEIANTI, & modestiam amo, quâ excusas: ita tamen, ne posthac excuses. Multi ad me scribunt quotidie, sed pauci isto modo: ut autem non omnes cibi salivam mihi movent. sic nec epistolæ omnium. ad quasdam excitor: sed tuas cùm lego, ita me Musæ ament, exulto,

Ripisq; superat mihi atque abundat pectus letitiâ meum. Amor facit, quem tui concepi absens absentis, natus per litteras, fovendus etiam per litteras. Crescenti corpusculo non sine sanitatis damno alimentum subtrahas: sic nec Amori. Amoris autem alimentum adspectus est, adloquium, aut scriptio in utriusque vicem. Itaque scribe, ut amare te ostendas: amâ, ne scribere desinas. Ego utrumque tibi & polliceor, & præsto. Quod ad exemplar epistolæ Lipsianæ, cur longiori desiderio torqueor? Mitte obsecro: & Carmen simul Caninum. Quis auctor? Ipséne noster? Tuum vidi, & in eo venam purioris Phœbi. Quid dicam? elegantiam admiratus sum, & curiosam illum, Horatio tributam, felicitatem. Has gemmas ego aestimo; eò magis, quia domi non nascuntur. Etiam ineundæ à me gratiæ occasionem postulas? Habe, sed amicam atque litterariam; ut siquid Doctor ille noster dixerit dictaveritque novum aut Philologum, cum bonâ ejus veniâ, per te habeam. Vale. Medioli- ni, Eidibus Iuniis, 100. 1501.

Q 2

EPIST.

EPISTOLA C. Romam.

FLORENTIO LAVRINO meo.

Hem! amare me vis, nec amorem commonistrare? ardere, nec lucere? Evidem nequeo coercere hanc flammam, mi LAVRINE, quin interdum se effundat, lumenque spargat, sed sine ullo fumo. Amor pangit istas laudes. non cæcus, sed oculatus, id est, verus totus, & honestus; non è Vener, sed Virtute natus, & jam adultus. Ardeat igitur, & simul luceat in caligine hac absentia sive umbrâ: ego faciem subjeci, ego laudem explicui: cur reffageris? cave sis, aut laudem litigio muniam. Ut vulgo amantes fictis irarum imaginibus voluptatem miscent, ut augeant: sic tu fortassis eris. esto: & ipse ego ero, ut honestissimum affectum stimulem. ELO-
QVENTIA AVSPICIA SECUNDA hic habes. lege, & si potes, te oblecta. DE PINELLO miror te nescire. fecit, quod facturi omnes sumus: & nunc ipsa tanti viri fama cœpit cum invidâ oblivione luctari. Misereamur; sed & supra hæc caduca animum extollamus. Vana omnis gloriæ sitis, vana

----*laudis tituli que cupido**Hæfuri saxis cinerum custodibus: ad que**Discutienda valent sterilis mala robora ficus.*

Si boni, si pii sumus, æterni sumus. Sed simus mi LAVRINE, & hoc vinclo amici quoque æterni. Vale. Mediolani, Postrid. Non. Febr. 100. 1501.

EPIST.

CLAVSULA.

CAENASTI mi Lector; sed è veteri lege, quæ centum dum-
taxat et a subscribi in CAENAM permittebat. CAENA-
STI, inquam: Et sic nunc satis oneratum stomachum
babes, tametsi robustum. Digere, aut ruminare potius, Et
in stili atque animi alimentum partem aliquam secerne, qui si-
quis stilo atque animo laboras. Ego nunc inferri BELLARIA
jubebo, Et apparatum hunc promissis deliciis claudam. Has
exspecta, Philologe Lector.

FINIS.

IN
 E R Y C I P V T E A N I V. C.
 E P I S T O L A R V M F E R C V L A
 S E C V N D A.

Non secus ac felix & fertilis ubere terra,
 Quam fovet & labor & rustica sedulitas,
 Non piget usque alios aliis submittere fetus,
 Aeterno tanquam leta puerperio:
 Sic P V T E A N E tui secundum pectoris arvum
 Cernimus in mirum luxuriare modum,
 Et messem hanc aliis mox messibus, atque prioreno
 Auctumnum auctumno continuare no-vo.
 Auctumnum, qualem haud Phaeacum pinguis rure
 Norant, Alcinoi regna beata senis:
 Qualis & Hesperidum pro-venit nullus in hortis,
 Pomonaq; sacro prodiit è gremio.
 Nec verò fuat, hic satietem ut copia gignat,
 Deliciis usu quod venit in reliquis,
 Decedat ve aliquid, deposita ubi gratia, primum
 Quam rebus no-vitas conciliare solet;
 Semper delectent mellita hæc mattya; semper
 In verit ut pasci nectare & ambrosia.
 Tu modò, age, & Musis & mundo talia perge
 Dona dare, ut dederis multa, dature parùm;
 Atque stilo & studio sic impiger indefesso
 Huic & venturis consule temporibus.

PHILIPP. RUBENIVS.

